Št. 30 (2136) Leto XLI
Novo mesto, četrtek, 26. julija 1990
Cena: 10 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

DOLENJSKI LIST
VSAK ČETRTEK

STUDIJSKA KNJIZNICA
MIRANA JARCA
68000 NOVO MESTO
DL 068415

Z GLORIJO NA GROBIŠČA V ROG

KOČEVJE — Komisija za urejanje in zavarovanje grobišč v Kočevskem Rogu ugotavlja, da je za obisk grobišč v Rogu veliko zanimanja iz domovine in tujine, saj mnogi o tem vprašujejo komisijo in župnišče. Zato je komisija organizirala skupino ljudi, ki bodo napovedane skupine sprejemali in jih varno vodili na ogled grobišč. Vodniki bodo posredovali tudi druge informacije o Rogu, o dogodkih na tem območju, poskrbeli bodo za oglede drugih zanimivosti Kočevske pa za tople obroke, cvetje, sveče itd. Komisija obvešča, da vodniki delujejo v okviru agencije »Glorija«, ki ima sedež v Hotelu Pugled v Kočevju, telefon (061) 851-361 in 851-418.

Tri dni slavja za kapelsko godbo

V nedeljo je ob koncu prireditve govoril predsednik republiškega predsedstva M. Kučan

KAPELE PRI BREŽICAH — Z govorom Milana Kučana, predsednika predsedstva Republike Slovenije, in s skupnim nastopom domače pihalne godbe ter gostujočih pihalnih orkestrov iz domovine in tujine se je v nedeljo končalo tridnevno praznovanje 140-letnice delovanja Gasilske godbe na pihala iz Kapel. Ob tej priložnosti se je v Kapelah zbrala štiritisočglava množica ljudi, ki je počastila tudi dan vstaje slovenskega naroda.

Predsednik predsedstva Milan Kučan je v svojem govoru med drugim dejal, da danes stojimo pred usodnimi izzivi in problemi, reševati pa jih bo mogoče le z razumnim in demokratičnim delovanjem. Posebej je poudaril, da je bila prevelika cena svobode, da je bilo veliko vloženega v spravo, zato ne bi kazalo spravljati slovenskega naroda v negotovost. »Z zaskrbljenostjo moramo spremljati pojave teptanja načel, za katera smo se tako rekoč plebiscitarno zavzemali vsi, ki smo aktivno delovali v predvolilnih aktivnostih. Razglašanje ali grobo vsiljevanje strankarskih interesov kot nacionalnih interesov in spopadanje vodstev strank ... ne more biti v interesu ljudi,« je dejal Kučan. Politika, ki ne more brez sovražnika, po Kučanovem mnenju ne more dati dobrih rezultatov. Ko je govoril o Jugoslaviji, je dejal, da ne moremo biti del Jugoslavije in njenega pravnega reda, kadar nam to ustreza, in ne, kadar nam to ne ustreza. Pred koncem govora je dejal, da mora suverena Slovenija vsaj z enim praznikom obeležiti svojo borbo proti okupatorju. Ta praznik pa naj bil poslej 27. aprila.

Že dopoldne so se v Kapelah zbrali borci in aktivisti Kozjanskega, ki jim je spregovoril nekdanji predsednik borčevske organizacije Bogo Gorjan. Tudi ta je kritično ošvrknil sedanjo oblast, češ da po volitvah še ni pokazala vidnih rezultatov. Dejal je, da so se borci vedno zavzemali za združevanje in sodelovanje ljudi, ne pa za delitev na podlagi ideologije, vere ali nacionalnosti.

V okviru praznovanja jubileja kapelske godbe, ki je ena izmed najstarejših v Sloveniji, se je zvrstilo še več prireditev, ki so vse pritegnile veliko pozornost. V osnovni šoli je bila razstava domačih jedi in pripomočkov v gospodinjstvu ter razstava ob 140-letnici Gasilske godbe na pihala, gostujoči orkestri pa so pripravili več promenadnih koncertov v Posavju. Ob koncu praznovanj je seveda bila še veselica. Predsednik pripravljalnega odbora Ivan Živič je dejal, da je organizatorjem v celoti uspelo vse, kar so si zadali, in da se je praznovanja ob jubileju kapelske godbe udeležilo kar 13 godb, med njimi tudi godbe iz ZR Nemčije, Italije, ČSFR, itd.

J. S.

Milan Kučan: »Usodne izzive in probleme bomo reševali po demokratični poti.«

PARADA PIHALNIH GODB — Ob koncu tridnevnega praznovanja visokega jubileja kapelske godbe na pihala so se gostom v Kapelah predstavili vsi gostujoči pihalni orkestri. Največji aplavz je požela domača godba. (Foto: J. Simčič)

KABEL JE POD NAPETOSTJO

LJUBLJANA — Kot so sporočili iz Savskih elektrarn v Ljubljani, je novozgrajeni kablovod od RTP Bršljin do gradbišča razdelilne transformatorske postaje Hudo pod napetostjo. Zato obveščajo občane, da je smrtno nevarno približevanje objektom, odpiranje jaškov ali opravljanje gradbenih del na trasi, kjer je položen omenjeni kabel.

BERITE DANES!

3. strani:
Nikogaršnja udrta brežina
4. strani:
Nedelo ne bo plačano
5. strani:
Kakovost je poplačana
6. strani:
Delničarji rešili kulturni dom?

Začetek del na plinovodu

Končno tudi Dolenjska dobiva zemeljski plin

BRESTANICA — Nikoli ni prepozno, bi lahko rekli Dolenjci in Posavci potem, ko so se 15 let za ostalo Slovenijo minulo sredo uradno začela dela na plinovodu. Medtem ko se pri nas lahko veselimo, pa sicer Slovenci zaradi tega ne bi smeli izražati pretiranega navdušenja. Dolenjsko — posavski plinovod je namreč letošnja največja slovenska energetska investicija.

Slavnostne otvoritve pričetka del na plinovodu se je udeležil tudi republiški sekretar za energetiko dr. Miha Tomšič, ki je seveda poudaril poseben pomen plinovodnega omrežja tako v energetskem smislu kot v ekološkem. Slej ko prej velja to za največje uporabnike v Sloveniji in med njimi tudi TE Brestanica, ki bo z uporabo plina kot pogonskega goriva lahko proizvedla več električne energije pa še manj bo onesnaževala okolje. Da so prihod plina v Posavju in na Dolenjskem komaj pričakali v največjih gospodarskih organizacijah, pa je dokazovala prisotnost številnih direktorjev iz vseh petih občin, po katerih ozemlju bo tekel plinovod. V imenu glavnega izvajalca del IMP inženiringa in Petrola DO Zemeljski plin, pa je goste pozdravil Vinko Wernig, direktor Petrola.

Do konca prihodnjega leta bodo na Dolenjskem in v Posavju dogradili 130 km plinovoda, na katerega se bo priključilo še 27 večjih odjemalcev. V začetku bo poraba plina 150 milijonov kubikov, do leta 2000 pa naj bi se poraba podvojila. Petrol je s tem izpolnil eno izmed svojih velikih razvojnih nalog, saj je dobil možnost priključevanja na plin še preostali del slovenskega gospodarstva na Dolenjskem in v Posavju. Celotna naložba bo veljala 325 milijonov dinarjev, del denarja pa so prispevali na sekretariatu za energetiko, LB — Gospodarska banka, domača podjetja pa so združila približno tretjino denarja, potrebnega za naložbo.

Kako velik pomen ima plin za ekologijo, dovolj zgovorno pričajo tudi številke. Že leta 1995 naj bi s plinom nadomestili 213.000 ton premoga, 77 tisoč ton kurilnega olja in ostalih goriv, s tem pa tudi zmanjšali emisije žvepla v ozračje.

J. S.

Dr. Miha Tomšič: Posavsko-dolenjski plinovod je letošnja največja energetska naložba.

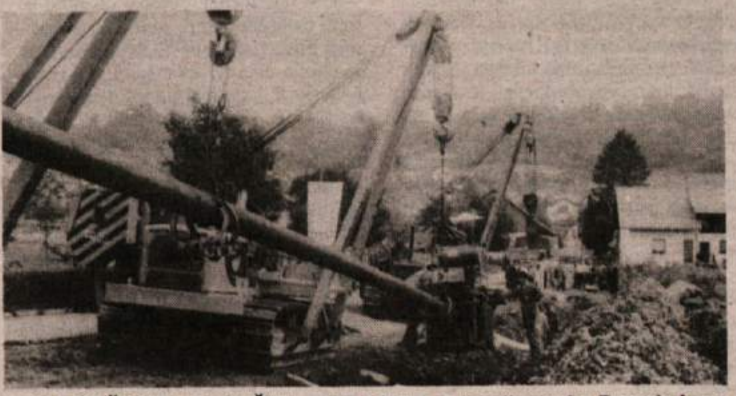

PLIN BO ČISTIL OZRAČJE — Na 130 km dolgi plinovod v Posavju in na Dolenjskem se bo priključilo 27 večjih odjemalcev. Zaradi tega se bo precej zmanjšala poraba premoga in seveda tudi emisije žvepla. Na sliki: pričetek del. (Foto: J. Simčič)

Pionir gradi tudi na Poljskem

...soboto so v Krakovu na Poljskem slovesno položili temeljni kamen za hotel ...ak in odprli prenovljeni 200 let stari Grand hotel — Velike simpatije in nova dela za novomeški Pionir

...RAKOV — V Krakovu, starodavnem in izredno lepem poljskem mestu, je ...adnjo soboto pomemben dogodek, ki je tesno povezan z novomeškim Pio...em. Najprej so položili temeljni kamen za nov hotel Krak, potem pa so na ... slovesnosti odprli povsem prenovljeni Grand hotel v najožjem središču ...ega Krakova. Kakšen pomen so Poljaki namenili temu, pove tudi to, da se je ... položitve temeljnega kamna za nov hotel, kot otvoritve prenovljenega ...ežil med drugim tudi vojvoda krakovskega vojvodstva gospod Tadeusz ...arz; krakovsko vojvodstvo je eno večjih v Poljski in šteje okoli 2 milijona ...ivalcev, sam Krakov pa okoli 800.000.

...oleg vojvode so temu dogodku pri...ovali s poljske strani še predstav... Krakova in poslanec v poljskem ...amentu gospod Jerzy Nowak, di...or poljske banke za turizem gospod ...an, svetnik ministrstva za investici...ospod Niemczevski in druge po...bne osebnosti. Tako pri položitvi ...eljnega kamna kot pri slovesni ot...vi prenovljenega Grand hotela so ... Pionir kot izvajalec obeh del in nje... predstavniki z generalnim direk...m Slavkom Guštinom in arhitekt... Jelico Kupec na čelu deležni ...arjene pozornosti in pohval.

...rakovski Grand hotel je eden naj...ejših tovrstnih hotelov v Evropi ...h in bo v kratkem proslavil 200-letnico obstoja. Zaradi dotrajanosti je bil ta hotel v strogem središču starodavnega Krakova zadnjih 15 let zaprt, obnove so se lotili Poljaki, vendar delo ni in ni steklo, so pa stavbo konstrukcijsko sanirali. Pionir je obnovo prevzel lani junija, in sicer za ceno 4 milijone dolarjev. Delo so novomeški gradbinci po projektu dipl. ing. arh. Jelice Kupec končali v roku in iz nekdanje razvaline spet naredili hotel, ki je v ponos mestu. Hotel ima štiri zvezdice, z manjšimi deli pa mu nameravajo dodati še peto. Pri obnovi so morali upoštevati stroge zahteve tamkajšnjega spomeniškega varstva. Arhitektka Kupčeva je s še posebej izbrušenim občutkom ohranila in poudarjala prelepe detajle notranjosti starega hotela, na primer masivne hrastove strope v apartmajih, stare poslikave, kamnite stebre idr. Ob tem je Pionirjev direktor Guštin hudomušno pripomnil: »Jelica je temu hotelu dala dušo in nekaj Pionirjevega denarja.« Eno in drugo pa znajo Poljaki, zlasti prebivalci Krakova, ki so na ta hotel še posebej močno navezani, hvaležno ceniti. Ves čas so Krakovčani in javni mediji pozorno spremljali obnovo Grand hotela in hvalili Pionir. Znana je anekdota, ko je starejši prebivalec Krakova vsak dan prišel pred hotel in se veselil, kako napreduje obnova, odkar je dela prevzela jugoslovanska firma. In enega takih dni je pri hotelu srečal še enega človeka, ki si je z zanimanjem ogledoval obnovo. Ko so mu povedali, da je to direktor Pionirja, se mu je Krakovčan ganjen zahvalil in ga objel.

Danes je Grand hotel v Krakovu spet hotel kot v najboljših časih stare srednje Evrope, seveda z vsemi koristnimi pridobitvami sodobnega časa. K temu je s svojim stilnim pohištvom pripomogel tudi novomeški Novoles. V hotelu sta 102 postelji in še 27 kavčev kot pomožnih ležišč, ima 4 apartmaje ter posebno sobo s francosko posteljo. Starejši natakarji hodijo v frakih, po marmornem stopnišču in po hodnikih teče debela preproga, prenočevanje z zajtrkom pa gosta velja od 80 dolarjev navzgor.

Hotel Krak gradi mešana poljsko-jugoslovanska družba Wawel-Imos, izvajalec pa je Pionir. Gre za hotel s tremi zvezdicami, s 324 posteljami in 162 pomožnimi ležišči, restavracija pa bo imela 180 sedišč. Pogodbo so podpisali aprila letos, hotel pa mora biti zgrajen 15. maja prihodnje leto. Vrednost celotne naložbe je 9.75 milijona dolarjev, gre pa, kar je tudi pomembno, za gotovinsko plačilo. Projekt je delo Pionirjevega projektivnega biroja. V temelje, ki so jih betonirali v soboto, so položili tu-

(Nadaljevanje na 2. strani)

SLOVESNOST V KRAKOVSKEM HOTELU — Slovesne otvoritve 200 let starega prenovljenega Grand hotela v strogem središču starega Krakova se je med drugimi odličniki udeležil tudi vojvoda krakovskega vojvodstva Tadeusz Piekarz (drugi z leve), ki je še posebej pohvalil dobro delo novomeškega Pionirja, ki v Krakovu že gradi nov hotel. (Foto: A. B.)

O, pa je premoženje ...

Minister za informiranje je prejšnji teden poslance republiške skupščine prepričeval, da je glavni razlog za sprejem zakona o prenosu ustanoviteljskih pravic nekdanje Socialistične zveze do javnih občil na izvršne svete v tem, da bi pri osamosvajanju časopisov preprečili odtujevanje družbenega premoženja, pri tem pa je kot primer izpostavil tudi Dolenjski list. Zakon še ni bil sprejet, menda bodo v njem mesto izvršnih svetov zamenjale ustrezne skupščine, razlog, ki je v primeru Dolenjskega lista na moč sporen, pa ostaja isti. Katero in kolikšno je družbeno premoženje Dolenjskega lista, ki ga je treba zaščititi pred pohlepnimi novinarji? V štirih desetletjih Dolenjski list ni mogel priti do lastnih prostorov, ampak se je selil v poprečju na vsakih pet let; ne premore niti enega službenega avta; počitniško prikolico ima sposojeno; dokaj pisarniške opreme je še iz petdesetih let, celo novejša je že brez knjigovodske vrednosti; plače novinarjev so mizerne, na njihov račun gre računalniško posodobljanje uredništva, da bi bil Dolenjski list čim cenejši. Tudi borna družbena pomoč nekdanjih ustanoviteljev je bila vselej porabljena izključno za zniževanje cene časopisa, sicer bi bil mnogim že zdavnaj nedostopen. To je očitno dandanes, ko ni od nikoder niti dinarja družbene pomoči, naročnike, ki ne zmorejo plačati domala ekonomske cene Dolenjskega lista, pa že štejemo v tisočih. Najbolj zakoten gostilničar je bogatejši kot Dolenjski list, zato se sprašujemo, katero premoženje ni varno pred delavci Dolenjskega lista, ki so se odločili biti ustanovitelji časopisa edinole zato, ker slednjega brez ustanovitelja (tega pa niso izgubili po svoji krivdi) ne smejo izdajati. O, pa je še eno premoženje, ki ni vezano na najemniške prostore, stare mize ... in ki v pravni državi ne bi smelo biti nadzorovano od tega ali onega ustanovitelja: to je novinarstvo, ki je v primeru Dolenjskega lista lahko le neodvisno in nestrankarsko, nenehno rastoče iz pravice vseh ljudi, da so o vsem pravočasno in celovito obveščeni. Tega premoženja pa novinarji Dolenjskega lista nismo nikomur odtujili, počasi in vztrajno smo si ga priborili in zlahka ne bomo dopustili, da bi nam ga kdorkoli vzel.

DRAGO RUSTJA

Obrtniki še čakajo na spremembe

Nanizani obrtniški problemi ob obisku Viktorja Brezarja, republiškega sekretarja za drobno gospodarstvo, v Novem mestu — Vlada obeta rešitve

NOVO MESTO — »Obrtnike tarejo mnogi problemi: popoldanska obrt in šušmarstvo ter delo na domu brez prave kontrole; šolski sistem, ki ne daje nekdanjih dobrih vajenskih kadrov za obrtne dejavnosti; avtomatsko plačevanje najvišjega zneska oskrbnine v vrtcu za otroke obrtnikov; kazenski davek, ko mora obrtnik plačati družbi, četudi nima ostanka dohodka; velikanski prispevki za zaposlene; krivično določanje osnov plačila za obrtnike in najnižje plače za delavce; delovni čas in pravica do polurne malice; obupno pomanjkanje obrtnih lokacij, pa tudi odpiranje novih obrti. Stare obrtnike boli, da se odpirajo le zaslužarske, neproizvodne, trgovina, svetovanje itd.«

Probleme, ki najbolj tarejo 770 obrtnikov v novomeški občini z 810 zaposlenimi delavci, je tako nizal predsednik novomeškega Obrtnega združenja Ivan Kranjc na srečanju novomeških obrtnikov in predstavnikov nove oblasti z novim republiškim sekretarjem za drobno gospodarstvo Viktorjem Brezarjem v Novem mestu zadnji petek. Prav zanimivo bi bilo narediti primerjavo z njegovim podobnim nastopom sredi februarja, ko so se obrtniki o obrtniških problemih pred volitvami pogovarjali s sedanjim prvakom slovenskih socialistov Viktorjem Žakljem. Seznam problemov se je celo še podaljšal oz. so se nekateri problemi še zaostrili. Tako sedaj ne gre na primer le za problem obupnega pomanjkanja novih lokacij, saj tudi če bi bile, ga skoraj ni, ki bi bil po novem zakonu sposoben pred začetkom dela v novi delavnici plačati odškodnino za spremembo namembnosti zemljišča. Še eden od negativnih trendov je, da hočejo kranjski poslanci razbiti slovensko enotno obrtno organizacijo. Novomeški obrtniki imajo občutek, da razbijajo za to, da bi z obrtniki in obrtništvom lažje manipulirali. Ivan Kranjc je sicer potrdil, da se vidi posluh

(Nadaljevanje na 2. strani)

BRIGADIRJEV LETOS NE BO

SUHA KRAJINA — Za letošnjo mladinsko delovno akcijo v Suhi krajini predvideni program bo le deloma izpeljan. V tem okviru je že v teku ekološki tabor, udarniški del akcije pa bo odpadel. Vodovod Malo Lipje—Lašče bo vseeno položen, a na drugačen, cenejši način, brez brigadirjev. Do spremembe je prišlo tudi iz političnih razlogov, za mladinsko delovno akcijo Suha krajina '90 je bila namreč predvidena brigada iz Srbije, a so zaradi tega domačini negodovali. Da bi preprečili morebitne izgrede, so se odločili, da udarniškega dela ne bo, je povedal predsednik novomeške občinske skupščine Marjan Dvornik na petkovi tiskovni konferenci, na kateri je tekla beseda še o mnogih, za občino in vso Slovenijo aktualnih dogodkih in problemih. Kar se tiče MDA Suha krajina, je bilo še slišati, da izvršni svet pripravlja nov program, za izvedbo pa so obljubljena tudi republiška sredstva.

VREME

Ob koncu tedna bo sončno in vroče.

SEDEM DNI

Po Ljubljani je vse drugače

Če bi dr. Borisavu Joviću, sedanjemu predsedniku predsedstva Jugoslavije, lani kdo rekel, da bo julija 1990 v Ljubljani izjavil, »da je zadnja možna različica odcepitev od Jugoslavije za tistega, ki ne bo mogel najti sprejemljive rešitve v katerikoli od drugih različic«, bi ta visoki politik najbrž rekel, da je nor provokator, on (torej Borisav Jović) ali pa oba.

In vendar je Jović to izustil na pogovoru članov zveznega državnega predsedstva s slovenskim predsedstvom oziroma vodstvom. S sestanka v slovenskem glavnem mestu, ki bi, če to zvezno predsedstvo res hoče državi dobro, moral biti že takrat, ko je bilo na liniji Ljubljana—Beograd najbolj vroče, so izdali poročilo za javnost. V njem je med drugim zapisano, «da so slovenski predstavniki zvezno predsedstvo seznanili, da v konfederativni Jugoslaviji lahko ostanemo skupaj, vendar kot demokratična skupnost, v kateri bomo nekatere zadeve urejali skupno, odnosi pa bodo taki, da se noben narod ne bo v svojih pravicah in interesih počutil ogroženega.« Z iskanjem novega dogovora o Jugoslaviji pa je treba pohiteti, pri čemer ne sme biti oviranja in vsiljevanja nobenemu narodu.

Predsednik Jović je bil, kot rečeno, v Ljubljani res v svoji doslej najmehkejši podobi, vendar še vedno dovolj trd, da je znal politično vnovčiti tudi dejstvo, da so štiri od šestih jugoslovanskih republik za federacijo, dve (Slovenija in Hrvaška) pa za konfederacijo. Možna je tudi različica, da neka republika, če drugim konfederacija ne ustreza, dobi konfederalni status s federalno Jugoslavijo. Še bolj radikalen korak pa je tukaj že omenjeni popolni križ čez Jugoslavijo oziroma odcepitev. To varianto so na ponedeljkovem sestanku omenjali tudi predstavniki Slovenije, vendar le v primeru, če naši ožji domovini v Jugoslaviji ne bo uspelo (skupaj z drugimi ali sami) doseči konfederalnega položaja.

V Jugoslaviji so, po Ljubljani, tudi uradno mogoče prav vse opcije nove ureditve jugoslovanske države. Kaj se pri nas dogaja, je, bolje pozno kot nikoli, dojelo tudi državno predsedstvo z dr. Borisom Jovićem na čelu. Celo več, predsedstvo bo čez dan ali dva z jugovzhoda kaj lahko obtoženo, da je prodalo Jugoslavijo, čeprav je jasno, da večja suverenost republik na nek način ustreza tudi jugoslovanski velesili Srbiji, ki je v imenu nekdanje zveze držav dosegla skoraj vse, kar je hotela, zdaj pa se je naveličala nenehoma braniti vedno nehvaležno Jugoslavijo.

Po Ljubljani je nenadoma vse drugače. Ali res? Ne. V Jugoslaviji je vse drugače že najmanj dve leti, vendar nekateri, kot v zgodbi o cesarjevih novih oblačilih, niso hoteli videti, da je cesar gol. Odslej je to zapisano tudi v papirjih, srečanje v Ljubljani je eden od temeljev za politično razrešitev jugoslovanske krize. Če pa bi dr. Borisav Jović po kakšnem bizantinskem naključju vendarle rekel, da ni mislil tistega, kar je rekel? Nič. Vlak gre dalje. Toliko slabše za Jovića in tisto, kar je ostalo od države, ki ji načeluje.

M. BAUER

O PROBLEMIH OBRTI — Kot prvi od nove republiške vlade je pretekli petek obiskal novomeško občino republiški obrtni minister Viktor Brezar (tretji z desne). Obrtniki so ga «oborožili« z mnogimi problemi, ki jih imajo pri svojem delu in ki naj bi jih nova oblast začela pospešeno reševati. (Foto: Z. L.-D.)

Obrtniki še ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

nove oblasti za to področje gospodarstva, da pa se izteka tistih 100 »zagonskih« dni, ki jih priznavajo novim vladam v razvitem svetu, za obrt in obrtnike pa se ni še nič spremenilo na boljše.

Viktor Brezar je zatrdil, da dobro pozna vse naštete probleme obrtnikov, saj je bil še pred dvema mesecema eden izmed njih. Mnoge zadeve se bodo lahko začele spreminjati po sprejetju slovenskega ustavnega zakona, s katerim bo odpravljeno delovanje nekaterih zveznih zakonov oz. njihovih delov v Sloveniji. Gre na primer za zmanjšanje prometnega davka. Ta zakon naj bi slovenska skupščina dobila v sprejem septembra, enako še druge stvari v zvezi z obrtništvom. Tako vsaj je obljubil predsednik novomeške občinske skupščine Marjan Dvornik, ki je predsednik odbora za drobno gospodarstvo v tej skupščini. Vsekakor naj bi mnoge probleme rešil nov davčni sistem. Brezar je dejal, da je obrtniški del programa republiškega izvršnega sveta res le na pol strani, a da bo storjeno vse, če ga bodo uspeli uresničiti. Gre za izenačitev pogojev gospodarjenja vseh pa za razvojna sredstva za obrt. Pri tem vlada računa tudi na obrtne hranilno-kreditne službe, medtem ko v Novem mestu menijo, da bi bila mnogo boljša obrtniška banka, ki bi lahko kaj naredila tudi proti sedanjim visokim obrestnim meram. Brezar je podprl idejo o potrebnosti obrtniške zbornice, povedal, da se nova vlada strinja s potrebnostjo ponovne uvedbe že preizkušenega modela nekdanjih poklicnih šol, ki naj bi ga izpopolnili s tujimi izkušnjami, ter da intenzivno razmišlja o svetovalni mreži za podjetnike in obrtnike. Prispevki za zaposlene so res visoki, a komu vzeti, da bi jih na hitro zmanjšali? Brezar tudi ni mogel dati konkretnega odgovora na vprašanje avtoprevozniške obrtniške sekcije, ki se srečuje z nelojalno konkurenco tistih, ki se — seveda zaradi mnogo manjših prav vseh obremenitev — »selijo« z registracijo avta in dejavnosti preko Kolpe in Sotle. Obljubil pa je svoj in vladni trud za to, da bi ustvarili za obrt normalne pogoje.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

KAM S SINDIKALNO ČLANARINO

LJUBLJANA — Konfederacija novih sindikatov Slovenije, sporoča na izrecno željo svojih članov, da je številka žiro računa za nakazovanje članarine: 50101-678-66573. Sedež Neodvisnosti pa je na Komenskega 7, tel.: 061 310-044, int. 259.

Slovenija
Moja dežela.

Pionir gradi...

(Nadaljevanje s 1. strani)

lec z listino, na katero so se na sobotni slovesnosti podpisali vsi, od krakovskega vojvode do Imosovega in Pionirjevega direktorja. Sedaj dela na tem gradbišču okoli 50 Pionirjevih delavcev, ko bodo dela v polnem teku, pa jih bo okoli 100. To pomembno delo je Pionir dobil prav zaradi zelo kakovostne obnove Grand hotela.

»Pionir je začel graditi na Poljskem že leta 1973, danes smo slovesno odprli Grand hotel, naš tretji hotel na Poljskem, in položili temeljni kamen za četrti hotel. To je eden redkih primerov, da firma ob predaji enega hotela začenja graditi drugega,« pravi glavni direktor Pionirja Slavko Guštin. »Hkrati že potekajo razgovori za nadaljnjo rekonstrukcijo in gradnjo hotelov v Krakovu.

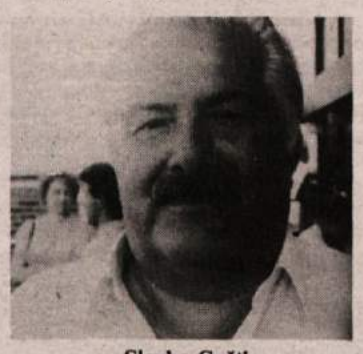

Slavko Guštin

Mislim, da ima Pionir sedaj odprta vrata na Poljskem, to tržišče pa je za našo firmo zaradi krize v Jugoslaviji in tudi sicer zelo pomembno. Prav sedaj se bližajo koncu razgovori za gradnjo velikega hotela v Varšavi, največjega, kar jih je Pionir doslej gradil. Drugo naše veliko tržišče je Sovjetska zveza, kjer imamo sedaj štiri gradbišča in tudi tam se pogovarjamo za nova dela, a taki razgovori so težki in dolgotrajni. Obdelujemo tudi nemško in madžarsko tržišče, odprli smo predstavništvo na Dunaju. Tu vidimo izhod iz hude krize, kajti jugoslovanski trg se je za slovenske gradbince povsem zaprl.« A. BARTELJ

Zelena Slovenija — ali pa je ne bo

S pogovora o ekologiji v Metliki — Krupa ostaja neznanka — Posebni odpadki so dediščina zanamcem — Čistilna naprava za pomiritev vesti

METLIKA — pretekli petek je bila v Metliki tretja prireditev v okviru metliških kulturnih prireditev. Tema tokratnega večera je bilo varovanje okolja, gosta pa dr. Dušan Plut, znani ekolog in član predsedstva Republike Slovenije, ter inž. Franc Maleiner, mednarodni strokovnjak za ekologijo. Zaščito okolja smo po Maleinerjevih besedah doslej jemali kot luksuz, vendar je danes to naša obveza, dolžnost. Plut pa je priznal, da je, kar se tiče ekologije, optimist, ker izhaja iz tega, da nas je strah ekoloških nesreč. Po njegovem bo Slovenija zelena, ali pa je ne bo.

Plut je najprej pojasnil, kako je z največjim ekološkim problemom, ki je prizadel Belokranjce — Krupo. »Krupa bo usoda Bele krajine, naš ekološki greh, ki nas bo najbrž spremljal še stoletja. Novosti v zvezi s Krupo ni, vendar sem se pri ministru za znanost in podpredsedniku republiškega izvršnega sveta zavzel, da bi podprla kakšno nalogo v zvezi s to belokranjsko reko. Koncentracija PCB v vodi se sicer zmanjšuje, vendar voda še ni za pitje. Največja neznanka pa je, kakšno bo zdravstveno stanje ljudi. Ljudje so toliko bolj zaskrbljeni, ker se pojavljajo primeri obolenj, za katera se ne ve, ali jih lahko pripišemo PCB ali ne. Prekratek čas je, da bi lahko zagotovo rekli, kakšne bodo morda tudi genetske posledice zaradi zastrupljene Krupe,« je povedal Plut.

Krupa torej še vedno ostaja neznanka, tako kot tudi odpadki, bodisi komunalni ali posebni. V Sloveniji tega vprašanja še nimamo rešenega, saj imamo najmanj pet tisoč divjih odlagališč. Pravih deponij komunalnih odpadkov sploh nimamo, ker so med komunalnimi tudi posebni odpadki, saj sortiranja skoraj ne poznamo. Ob tem je inž. Maleiner dopovedoval, naj ne delamo starih napak, saj imamo tisoč možnosti, da naredimo nove, in ker so v drugih državah naredili že veliko napak v zvezi z odlaganjem odpadkov, je najceneje, da se učimo od njih. Ker sam vodi biro v Nemčiji, ki se ukvarja z gradnjami deponij za odpadke, dobro ve, da so sanacije mnogo dražje kot pa pravilne gradnje odlagališč. Svetoval je, naj bi bilo deponij čim manj, da bi jih lahko nadzorovali, sicer pa je vsako odlagališče le začasno, ker ne obvladamo tehnologije, da bi se lahko rešili posebnih odpadkov, upamo pa, da bo to uspelo zanamcem. Posebni odpadki so torej dediščina, ki jo puščamo potomcem. Seveda morajo biti deponije varne za okolje, česar v Sloveniji ni, in po Maleinerjevih besedah niti eno slovensko odlagališče posebnih odpadkov v Nemčiji ne bi dobilo uporabnega dovoljenja. Poudaril pa je, da je vsaka deponija komunalnih odpadkov, na katero je priključenih manj kot 50 do 60 tisoč ljudi, nerentabilna (torej je Bela krajina premajhna za tovrstno odlagališče), medtem ko si bo deponijo posebnih odpadkov Slovenija lahko privoščila le eno (in ne v vsaki regiji, kot načrtujejo sedaj), vprašanje pa je, če bo še to lahko plačala.

Metličane je zanimalo predvsem, kako je z njihovim odlagališčem odpadkov, pitno vodo in čistilno napravo. Juš Mihelčič iz Komunalnega gospodarstva je pojasnil, da ima Metlika še vedno smetišče, in ne deponijo, na katerem so največji problem industrijski odpadki. Največ, 20 prost. metrov na dan, je tekstilnih odpadkov sintetičnega izvora iz Beti, najbolj nevarni pa so akrilni odpadki iz Novolesa, iz katerih se v primeru samovžiga sproščajo zelo strupeni plini. Da bi se v Metliki lotili kakšnega drugačnega deponiranja teh odapdkov, ne razmišljajo, saj podjetja še ta odvoz na smetišče komaj poravnavajo.

Tudi metliška pitna voda je bakteriološko neprimerna, saj ima v izviru Obrha, od koder jo črpajo, nekaj stokrat povečano število klic, a jo klorirajo. Zaskrbljujoče pa je, da se občasno pojavljajo bakterije fekalnega izvora ter bakterije, ki nastajajo pri gnitju. Čistilna naprava pa je preobremenjena zaradi tehnoloških vod, ki pritekajo iz Beti. Očisti le približno 10 odst. vode, ki priteče do nje, sicer pa je bila že leta 1981, ko je bila zgrajena, za 20 let zastarela. Vendar je metliška čistilna naprava pravilo in ne izjema v naši republiki, kjer imamo 120 naprav, a zadovoljivo delajo le štiri. Po Maleinerjevih besedah je metliška naprava le za pomiritev vesti in bi bilo prav vseeno, če bi jo tudi izključili. »Slovenija ima na žalost še preveč pitne vode, zato delate z njo kot svinja z mehom. Do čistilnih naprav pa tako in tako pride le 30 do 40 odst. svinjarije, ki jo ustvarimo, ostalo pa gre v podtalje,« nas je kregal ekološki strokovnjak iz Nemčije, Plut pa je ob tem pripomnil, da v Sloveniji skoraj polovico vseh potreb po pitni vodi krijemo iz podtalnice, ki pa je že mnogokje onesnažena.

M. BEZEK-JAKŠE

AKŠNI EKOLOGI SMO — Po tistem, kar je bilo moč slišati na metliškem iskem dvorišču pretekli petek zvečer na okrogli mizi o ekologiji, je skrajni s, a tudi v Sloveniji primerno poskrbimo, da se ne bomo zastrupili z lastnimi ki. Nasveti, ki sta jih dala dr. Dušan Plut (na levi) in inž. Franc Maleiner ni), so zares upoštevanja vredni. Na sredini voditelj pogovora, sicer pa sednik metliške občinske skupščine, Anton Bezenšek. (Foto: M. akše)

V GOTNI VASI PROIZVODNJA ČRPALK

NOVO MESTO — Povsem očitno je, da za dosedanji Novoles kot celoto z vsemi istimi deli in dejavnostmi ni rešitve, zato pa bo treba poiskati mnoge delne možnosti. Tako je del Novolesovega obrata v Gotni vasi že šel v najem za zasebnika iz Torina, proizvodnja bencinskih črpalk naj bi stekla v nekaj tednih. Ta proizvodnja bo dala delo 25 delavcem. Najemnik dela Novolesovega obrata je zahteval zaposlitev treh vodilnih ljudi, izbor vseh ostalih pa je prepustil Novolesu, ki bo na ta način vsaj začel reševati problem presežnih delavcev po zmanjševanju proizvodnje oz. zapiranju obratov.

Pomoč pri odpiranju novih delovnih mest

V Novem mestu ustanavljajo razvojni sklad — Krediti in lokali za nove obrtnike

NOVO MESTO — Že tako rekoč tik pred ustanovitvijo je v Novem mestu rizični oz. razvojni sklad, katerega osnovni namen in delo bo omogočanje in spodbujanje odpiranja novih delovnih mest. Predvsem v Svobodnih sindikatih, kjer se je o tem najprej in največ govorilo, so za oblikovanje podjetniškega inkubatorja na podjetniški, tržni osnovi, občinski izvršni svet pa ga vsaj za prvo obdobje pripravlja kot proračunsko »firmo«, ki naj bi bila zametek takšnega inkubatorja.

Kot rečeno, naj bi sklad spodbujal razvoj obrti in podjetništva, tistega, ki bo omogočilo novo neto zaposlovanje. Stvar je nujna, saj se tudi v novomeški občini grozeče napoveduje povečanje brezposelnosti. Sekretariat za družbeni razvoj naj bi zbral ponudbe tistih, ki imajo ideje za zagon novih programov, ne pa tudi dovolj kapitala za izpeljavo načrtov. Glede projektov pa naj bi posebna komisija ocenila, ali res zagotavljajo primeren profit in nova delovna mesta. Potem bodo projekti po prednostnem seznamu deležni srednjeročnih in dolgoročnih kreditov iz razvojnega sklada, za katerega so vsaj zaenkrat kot glavni vir predvidene obresti od plasiranih presežkov sredstev občinskega proračuna. Tem novim obrtnikom in podjetnikom naj bi sklad pomagal tudi z občinskimi poslovnimi prostori, ki jih je precej, mnogi so celo v dokaj slabem stanju. Sklad naj bi pomagal bodočim obrtnikom in podjetnikom tudi z najrazličnejšimi nasveti. Kako to izvesti, še razmišljajo.

Naša anketa

Morje za mnoge le še sen

Čas počitnic, bolj ali manj zasluženih dopustov in poletnega počitka po celoletnem napornem delu se je že prevesil v drugo polovico. Za mnoge velja, da dopust brez nekaj dni, preživetih večinoma ob morju, ni pravi dopust, da so, če si ga iz kakršnegakoli razloga ne morejo privoščiti, prikrajšani za nekaj skoraj življenjsko nujnega. Mnogi se poleti radi za nekaj dni preselijo k morju, da se naplavajo, in naberejo malo rjave barve in zaradi spremembe okolja tudi novega poleta ter volje za bodoče vsakdanjike, polne skrbi; da si otroci z morsko vodo in zrakom pošteno prečistijo med letom zapacana dihala; mnogi pa tudi le zato, ker gredo na morje vsi sosedje, prijatelji, znanci. Kot življenje nasploh pa je tudi dopustovanje pri nas vse dražje in zato vse težje dosegljivo. Če se nad našimi trikrat višjimi cenami od domačih križa holandski računalniški inženir, ker se mu zde kljub njegovemu dokaj visokemu zaslužku (okrog 10 tisoč nemških mark na mesec) in standardu neznosne, kaj naj reče naš navaden smrtnik — teh pa je v deželi večina — ki dobi ob mesecu 500, 600 mark? Dragi, predragi so postali celo domovi podjetij, kjer je bilo letovanje vedno precej cenejše in dosegljivo tako rekoč vsakomur. Zdaj ni več tako. Turistični kraji beležijo do 30 in več odstotkov manjši obisk počitnikarjev, tako tujih kot domačih. Tofova »kdor ima kaj denarja, se koplje v morju, kdor ga pa nima, doma v lavorju« velja žal za vse širši krog. Žal zato, ker neizpolnjene želje ali potrebe na človeka gotovo ne vplivajo dobro.

MIRA STARESINIČ, tajnica glavnega direktorja metliške Beti: »Vsako leto grem za teden do deset dni na dopust na morje. To si še lahko privoščim, saj sem samska, denar si prihranim med letom. Marsikdo pa si dopusta na morju zaradi draginje oziroma nizke plače ne more več privoščiti, tudi preko podjetja ne, saj so sedaj tudi cene za take počitnice krepko zasoljene. Pri nas doma imamo zemljo in živino, a si delo razporedimo tako, da si dopust na morju privoščimo tako starši kot midva z bratom.«

MARIJA ŠIMEC, namestnica poslovodje v Dolenjkinem Tekstilu v Novem mestu: »Dopust? V drugi polovici avgusta bomo šli v Vrsar v dom. Cene so letos nasploh visoke, tako da si vse manj družin še lahko privošči dopust kje ob morju, poleg tega je pred vrati šola in veliki izdatki zanjo. Sedaj je še najbolje iti kampirat, za drugo so naše denarnice tanke. Če bi imeli evropske plače, bi bilo seveda drugače, potem »sindikalnih« domov ne bi potrebovali, sicer pa so se letos tudi ti precej podražili. Mi ne hodimo na morje vsako leto, letos gremo, sin pa je že bil s sošolci. Seveda so si našli poceni možnost.«

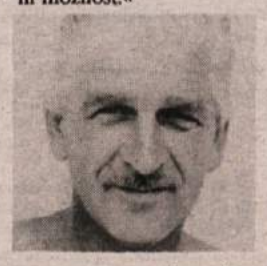

ALBERT PEČNIK, delavec kontrolor v Tehnoloških sistemih, Sevnica: »Zame bi zadoščal že dopust v mojem vikendu pod Lisco, kjer se zelo rad ukvarjam s sadovnjakom in vrtom. Ker pa gre žena rada na morje, tudi zaradi otrok, ni smel biti nikoli problem, čeprav z ženo oba bolj slabo zasluživa. Zase lahko povem, da zelo rad obiščem sevniško kopališče, in mislim, da je to ena največjih pridobitev Sevnice.«

MARTINA PŠENIČNIK, prodajalka v blagovnici Posavje, Brežice: »K naši odločitvi, da letos ne gremo na dopust, je malo prispevalo pomanjkanje denarja, malo pa pomanjkanje časa. Letos namreč zidamo, zato smo sklenili ostati doma. Seveda bom dopust ob morju pogrešala; tokrat bo drugič, da ne bom videla morja. Upam pa, da se bo v jeseni našlo nekaj dni časa, ki jih bomo preživeli izven domačega kraja.«

VIDA BAN, strokovna delavka za izobraževanje, Krško: »Veliko ljudi letos ne bo moglo na morje ali v planine, ker pač ni denarja. Naša družina si na morju ne more privoščiti kdove kakšnega razkošja. Precej hrane vzamemo s sabo, saj imamo doma nekaj zemlje, pa tudi sicer je bivanje v letovišču Počitniške skupnosti Krško poceni, tako da si ga lahko privoščimo brez večjih finančnih pretresov. Ta svoj dopust konec avgusta že komaj čakam. Imela bom tudi več časa za družino, lahko jim bom skuhala kakšno jed, ki jo imajo posebno radi.«

MARIJA BERCE, kmetovalka iz Slepška pri Mokronogu: »O dopustu sploh ne razmišljamo, nanj nismo navajeni, predvsem zaradi tega, ker nas obvezuje kmetija, kjer so stalno opravila. Pred šestimi leti smo bili na morju in to je bil prvi in do sedaj zadnji dopust. Če je že čas, si doma naredimo lepo. Dopusta na morju niti ne pogrešam, saj je zvezan z naporom. Pomislite samo na vse te priprave pred odhodom in urejanje po vrnitvi!«

MARJANA HUDOROVAC, brezposelna iz Črnomlja: »Morja še nikoli v življenju nisem videla, kaj šele, da bi šla tja na dopust. Denarja zmanjkuje pri hiši še za normalno preživetje. Sicer pa si komaj predstavljam, kako velik kup denarja bi bil potreben za letovanje družine s petimi otroci! Seveda bi šli tudi mi radi na počitnice, a se nam želja najbrž ne bo nikoli uresničila. Naše ‚počitnice' bodo letos na svežem zraku, v naravi, kjer bomo nabirali zdravilna zelišča.«

ŠEST TISOČ OBISKOVALCEV — Letošnjega, že 12. tradicionalnega sr nja delavcev IMV pri Miklavžu na Gorjancih se je minulo soboto udel preko 6 tisoč obiskovalcev. Od srca so se nasmejali domislicam okrnjene »Moped showa« z Jožetom Hočevarjam-Rifletom na čelu, zaploskali folk ekipi Kres in se tja do poznega večera vrteli ob vedrih zvokih ansambla Tudi vreme jim je šlo na roke kot že desetkrat doslej. (Foto: B. B.)

Novomeška kronika

ZAMERA — Znano novomeško trgovsko podjetje je sklenilo, da ne bo več oglašalo v našem listu. Vzrok naj bi bilo pisanje Dolenjskega lista o načinu nakupa njihovega službenega avta. Bojkot pa je samo enostranski. Mi bomo še naprej z veseljem in vnemo pisali o dobrem in slabem v užaljeni trgovski hiši.

ČISTOČA — Dobro teniško igrišče ima v bližini kakšno pipo z vodo zoper prah. Tako je tudi na teniških terenih na Loki. Tamkajšnja voda pa pride prav tudi Romom, ki jo uporabljajo za pranje svojih avtomobilov oziroma tistega, kar naj bi slednje bili. Čistoča oziroma higiena torej stopa tudi na romska vrata, čeprav po ovinkih.

HOVHOV — Pisali smo o modi »imeti psa«, ki je izbruhnila v Plavi laguni. Polni so vsi hodniki in tudi tistih pet listov trave pred bloki. Stanovalcem, ki jih pasja radost ne veseli, je uspelo doseči, da bi lastniki psov dodatno plačevali vodo in mažilko. Dogovor je eno, življenje pa drugo. Sklepa o dodatnem plačilu vode ni mogoče uresničiti, ker lastniki psov trdijo, da tega ne določa noben predpis. To je sicer res, zato pa v kakšnem piše, kako je s psi v blokih! Na papirju tam ne lajajo, če pa že, potem s soglasjem sostanovalcev.

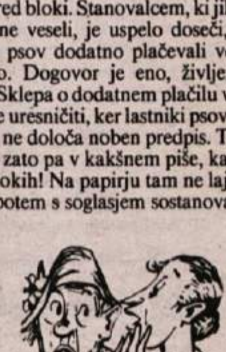

Ena gospa je rekla, da je naš novi župan Marjan Dvornik rekel, da ni bil še nikoli v rubriki »Ena gospa je rekla«. Nič lažjega! Dvornik je na svoji zadnji tiskovni konferenci spraševal novinarje. Običajno in drugod obratno.

Z NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 9. do 16. julija so v novomeški porodnišnici rodile: Vesna Tuma iz Krege — Gašperja, Vesna Povše z Roj — Sanjo, Tatjana Aupič iz Tuševega Dola — Tomaža, Edita Špoler-Krieger iz Krege — Tadejo, Angelca Kužnik iz Reve v Dobrniču — Tanjo, Milena Starič iz Podlipe — Saro, Martina Vogrinec iz Seliča — Matjaža, Ana Saje iz Straže — Karmen, Jerneja Ljubi iz Dol. Kamenc — Sašo, Brigita Koligar iz Mačkovca — Moniko, Jožica Majerle iz Slovenska vasi — Tjašo, Marija Knez z Vrha pri Šentjerneju — Marka, Esmija Muratović iz Čudnega sela — Tadejo, Brigita Primc iz Straže — Kajo, Ankica Stukelj iz Semiča — Natalijo, Kristina Novak z Mirne — Dvorina, Justina Travnik iz Stehanje vasi — Matejo, Silva Potokar iz Semiča — Toma, Marjana Gorše z Zajčjega Vrha — Matejo, Mojca Juvanc iz Gorice — Marušo, Marjanca Balkovec s Preloke — Sašа, Milena Stupar iz Metlike — Franciјa, Alenka Gregorčič z Gomile — Evo, Monica Novak z Vrhtrebnjega — Aleša, Jožica Škoda iz Nove Gorice — Mateja, Magda Škrabec z Drnovega — Klemena, Danka Tomc iz Bušinje vasi — dečka. Čestitamo!

IZ NOVEGA MESTA: Rodile so: Ksenija Žmavc, V brezov log 61 — Vasilija, Ramiza Imamovič iz Kettejevega drevореda 43 — Mirza. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

SVETOVNI POPOTNIK ZVONE ŠEUGA je navdušil Metličane z multivizijsko predstavo o Afriki. Na grajskem dvorišču Belokranjskega muzeja se je zbralo okoli sto šestdeset poslušalcev, ki so uživali ob čudovitih barvnih posnetkih, glasbi in pripovedovanju. Med gledalci je bilo poleg mladih, ki so prevladovali, tudi nekaj starejših Metličanov. V okviru metliških poletnih kulturnih prireditev se bo 18. avgusta predstavila s svojimi filmi režiserka Maja Weiss. Zanimanje za prireditev je že zdaj veliko, saj bo moč videti tudi filma o Vinski vigredi in o Janezu Puharičarju-Luigiju, nesojenem metliškem županu.

VSI, KI BOLJ ALI MANJ REDNO OBISKUJEJO poletne kulturne prireditve na grajskem dvorišču, so si edini, da je prireditveni prostor veliko lepši, odkar so pobelili notranje stene gradu. Trenutno urejujejo tudi grajsko klet, le za tlakovanje dvorišča pa ni denarja. Eden od vidnih in vplivnih metliških direktorjev je ob tem izjavil: »Denar za tlakovanje dovrišča bi se našel, če bi le pravi človek obiskal delovne organizacije.« Zdaj v Belokranjskem muzeju tuhtajo, koga bi poslali, da bi začel žvenketati cvenk.

METLIČANI PRAV TEKMUJEJO, kdo bo komu prej rekel gospa ali gospod. Še do pred kratkim domala prepovedani besedi sta postali hit poletja 1990. Gospa in gospod si dovolijo reči nekdanji najbolj prizeni tovariši, tudi takšni, ki so ob pogostnem tituliranju imeli navado pripomniti: »Gospod je v svinjaku.« Je že tako, da se s časi spreminjajo tako navade kot tudi ljudje.

PO KOLPI JE VIDETI VSE VEČ kanuov in kanujev, v njih so ljudje, ki veslarico ali dve. So pa tudi takšni, ki se vsako leto s čolni spustijo iz Osilnice do Metlike. Najbolj vztrajni so old boysi, Metličani srednjih let, ki opravijo to pot vsako leto že več kot dve desetletji. Tega početja jim ne morejo preprečiti niti sitne žene, še manj slabo vreme.

IZ NAŠIH OBČIN

Novi izdelki za preživetje

Solidno poslovanje Strešnika iz Dobruške vasi — Manjša kupna moč zmanjšala proizvodnjo osnovnega programa strešne opeke, a vrsta novih — Prodali tehnologijo za garaže

DOBRUŠKA VAS — V Strešniku, industriji gradbenega materiala v Dobruški vasi, ki se ji izteka mladoletništvo, je osnovni proizvodni program še vedno tisti, s katerim je tovarna pred skoraj 18 leti začela, to je izdelava betonske strešne opeke. A že kmalu so v tem majhnem — v tovarni je trenutno zaposlenih 106 delavcev — a solidnem podjetju ugotovili, da si z enim izdelkom ne morejo obetati prihodnosti, zato so vseskozi razvijali še nove dejavnosti. Strešnik si tako sam zagotavlja surovino v peskokopu, ima lastno separacijo, izdeluje tudi betonske zidake, talne plošče ipd., edini na Dolenjskem je v kooperaciji usposobljen za drobljenje, uspešen je s proizvodnjo montažnih betonskih garaž, nekaj dohodka pa mu prinaša tudi pred časom odprta trgovina z gradbenim materialom.

»Poslovanje je danes izredno težko, če smo majhni, to še ne pomeni, da se ne srečujemo s problemi. Prodaja osnovnih artiklov se je za pol zmanjšala. Posebno kritičen je bil april, zdaj je malo bolje. Investicij ni ali pa gre za gradnje iz drugačnih materialov. Tudi pravih kreditov za gradnje ni, tako da smo zmanjšali osnovno proizvodnjo. Vprašanje je, kdaj bomo spet lahko delali 8 do 10 milijonov komadov opeke letno, kar smo včasih že. To je pač 5 tisoč hiš. Vprašanje je, kdaj bo kupna moč spet dovolj velika za kaj takega. Poleg tega bo slej ko prej tudi na našem področju konkurenca iz uvoza. Imamo v glavnem individualne kupce in potrebni so veliki napori, da dobro ‚obdelamo' vseh 500 prodajnih mest, ki jih imamo po vsej državi, da prodamo narejeno. Še večji napori pa so potrebni, da za prodano dobimo denar. Vsem namreč obupno primanjkuje denarja in odlagajo plačila. Kljub temu smo do pred kratkim delali s svojim denarjem, zdaj

Jernej Klemenc

pa imamo nekaj malega kreditov za premoščanje likvidnostnih težav. Žiro računa pa še nismo imeli blokiranega,« pravi direktor Strešnika Jernej Klemenc in dodaja, da bo dober, kdor bo letos preživel. Dolgoročneje si obetajo delno perspektivo tudi na račun že dolgo pričakovane prepovedi uporabe škodljive salonitne kritine.

Strešnik je pred večjo modernizacijo, in sicer bodo avtomatizirali proizvodnjo opeke. V ta namen se povezujejo s tujim partnerjem, ki bo v mešano družbo prispeval vložek v novo tehnologijo. Del le-te sicer imajo v tovarni že od lani, a so zaradi naglo spreminjajočih se razmer počakali z investicijo. Direktor Klemenc pravi, da kljub avtomatizaciji ne bo odvečnih delavcev, to pa predvsem po zaslugi stalno novih proizvodov in dejavnosti, ki se jih loteva to malo dolenjsko podjetje.

Z. L.-D.

• Strešnik je letos bistveno povečal promet v trgovini, pa tudi proizvodnja montažnih betonskih garaž, ki jih kar okrog dve petini prodajo za vikende, razne kioske, drvarnice ipd., jim gre dobro od rok. Naročil imajo vseskozi za sproti, ravno sedaj pa so sklenili večji posel zanje. Tehnologija izdelave je plod njihovega znanja, ki so ga prodali v Bosno in Hercegovino, kjer že od lani dela tovrstna tovarna, ravno sedaj pa delajo projekt še za eno. To je najboljša možna širitev tržišča, saj je prodaja teh garaž, ki so — kot tudi drugi njihovi izdelki — po kakovosti na ravni tujih, zaradi velikih prevoznih stroškov prostorsko omejena.

POPIS NACIONALIZIRANE LASTNINE

NOVO MESTO — Pritisk ljudi, da bi po hitrem postopku vrnili po vojni nacionalizirano premoženje, je tudi v novomeški občini zelo velik. Že dober teden se dve strokovni delavki v občinski upravi ukvarjata le z evidentiranjem vseh primerov nacionalizacij. Več nova oblast zaenkrat ne more storiti. Sicer pa lahko bivši lastniki nacionaliziranih zemljišč še pred sprejetjem ustrezne zakonodaje, ki naj bi celovito usmerila reševanje te problematike, speljejo postopek vračanja teh zemljišč z rednimi postopki na sodišču. Le dokazati naj bi morali, da je bila lastnina krivično odvzeta, in večina odvzemov je res bila takih, pravi novomeški župan Marjan Dvornik. Kako naj bi bilo sodišče kos tako močno povečanemu delu, je drugo vprašanje, prav tako pa tudi nekristalno jasni primeri, ko je ta lastnina na primer zamenjala že več lastnikov. Vračanje po vojni nacionalizirane lastnine bo skratka v praksi mnogo težje izpeljati, kot je bilo morda videti, ko se je — povsem upravičeno in nujno — začelo pred volitvami govoriti o popravljanju tudi teh krivic.

Vežica bo

Mrliško vežico v Šentjerneju naj bi začeli graditi jeseni

ŠENTJERNEJ — Že deset let bo tega, kar se v Šentjerneju vleče reševanje pokopaliških problemov oz. uresničevanje tovrstnih načrtov. Zemljišče za postavitev mrliške vežice in širitev pokopališča jim je končno uspelo odkupiti konec leta 1988, zdaj pa čakajo na izdajo gradbenega dovoljenja za gradnjo mrliške vežice. Postavljena bo po projektih, pridobljenih z javnim natečajem, Šentjernejčani so bili namreč prepričani, da mora biti vežica del kraja, ne pa tujek v njem.

Če bo šlo vse po sreči, naj bi mrliško vežico začeli postavljati še letos. Ker gre za eno večjih investicij, na ureditev pa čaka še vrsta za krajane te krajevne skupnosti nujnih stvari, računajo pri gradnji tudi na občinsko denarno pomoč. Širitvi pokopališča pa so se v Šentjerneju za zdaj odrekli, saj nimajo denarja — gre za okrog 1,5 milijona dinarjev — za plačilo odškodnine za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča, medtem ko so poravnali 200 tisoč din takšne odškodnine za pridobitev parcele za mrliško vežico.

Nikogaršnja brežina?

Po petih mesecih še ni znano, kdo naj bi popravil tik za cesto več metrov globoko udrto brežino Krke

MRŠEČA VAS — V tej vasi, ki jo s središčem krajevne skupnosti, Šentjernejem, po krajši strani še vedno povezuje delno makadamska cesta, se je sredi letošnjega februarja tik ob cesti utrgala brežina in se usula v Krko. Čeprav je mimo že pet mesecev in precej truda vodstva krajevne skupnosti, je »zadeva« še vedno v enakem stanju, torej z rdečimi opozorilnimi krpami na leseni ograjici, zagrajena utrgana brežina.

Iz krajevne skupnosti so takrat takoj obvestili novomeško Vodnogospodarsko podjetje, kaj se je zgodilo v Mršeči vasi, že predtem pa so VGP opozarjali na potrebnost sanacije brežine Krke v Mršeči vasi v dolžini okrog 200 metrov. V avstroogrskih časih je bila urejena z lesenimi podporniki, ki pa večno tudi ne morejo zdržati. Delavci VGP so si prišli stvar ogledat, ugotovili so, da je bil za plaz skoraj gotovo krivec hidrant na drugi strani ceste, ki je toliko časa zamakal brežino, da se je utrgala. Zatem so delavci novomeške Komunale popravili hidrant, brežina pa je ostala udrta 3 metre globoko in nevarna.

Ko jim iz krajevne skupnosti niso dali miru, so si prišli iz VGP stvar še enkrat ogledat. Razložili pa so, da je brežino dolžna popraviti Komunala in upravljavec ceste po strokovnih vodnogospodarskih navodilih. Komunala to odgovornost vztrajno zavrača. Da bi razčistili, kdo mora brežino popraviti, so se iz Šentjerneja obrnili tudi na inšpekcijske službe, najprej ustno, konec maja pa tudi pismeno. Do srede julija iz te institucije niso dobili odgovora, zdaj ga čakajo na nedavno ponovno poslano pismo.

Morda kdo poreče, da bi krajevna skupnost tačas, ko išče odgovornega, navsezadnje lahko že sama popravila nevarnost izzivajočo brežino. Verjetno res, kot so morali že marsikaj narediti sami, če so hoteli imeti urejeno, pri čemer jim spoštovanje strokovnih navodil tudi ni delalo preglavic. Tajnik krajevne skupnosti Jože Bregar pravi, da bodo brežino popravili, če so to res dolžni sami storiti. A najprej bi radi imeli črno na belem, da je to res njihova dolžnost, da ne opravljajo dela, ki je naloga drugih, o čemer so to pot prepričani. Navsezadnje imajo v krajevni skupnosti veliko problemov, ki so zares »njihovi« in v katere morajo vlagati predvsem svoje moči in denar.

Z. L.-D.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 28. julija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- **v Novem mestu:** Market Dolenjka na Ragovski
- **v Šentjerneju:** Samopostrežba Mercator
- **v Dolenjskih Toplicah:** prodajalna Vrelec
- **v Žužemberku:** Market Dolenjka
- **v Straži:** Samopostrežba KZ.

Od svinčnika do peceja

Edina zasebna trgovina na Dolenjskem z opremo za avtomatsko obdelavo podatkov — Nasveti, nakup, servis

NOVO MESTO — V petek, 20. julija, so na Cesti komandanta Staneta odprli novo trgovino z opremo in priborom za avtomatsko obdelavo podatkov, ki je nastala kot plod sodelovanja dveh podjetij, Račke in Alana.

V pravi poplavi novih zasebnih trgovin, ki rastejo kot gobe po dežju, velja tej posvetiti nekaj več pozornosti, saj je na Dolenjskem prva in zaenkrat seveda tudi edina te vrste. Poslej po nasvete, nakup ali servisiranje računalnikov, printerjev, faksov, fotokopirnih strojev, elektronskih blagajn, elektronskih tehtnic in podobne opreme ne bo več treba v Zagreb ali Ljubljano, temveč bo strankam vse to dostopno v Novem mestu. Direktorja obeh kooperantskih podjetij, ustanoviteljic trgovine, Andrej Albreht in Aleksandar Nikolić, zagotavljata, da sta sposobna zagotoviti stranki, da bo na enem mestu dobila, kar potrebuje in želi, od navadnega svinčnika do bolj zahtevnega računalnika.

Aleksandar Nikolić je ob otvoritvi povedal: »Zdaj so bili uporabniki najrazličnejše biro opreme odvisni od drugih središč, kar je bilo drago, še posebno pri servisiranju. Mi bomo poskušali vse potrebno organizirati na enem mestu. Zastopamo že nekatere znane firme, kot so: Iskra, Astra, Unit, Biropro, celjska Kovinotehna, Velebit, Most. Kaže jo se tudi možnosti, da bi sodelovali s trgovinami v Črnomlju in Trebnjem.«

Andrej Albreht pa je povedal, da imajo in še razvijajo tudi svojo programsko opremo. »Stranka naj pove, kaj želi, mi pa bomo poskrbeli, da bo dobila dobro, razmeroma poceni in kvalitetno blago z garancijo. Cene za to opremo so precej navite, mi pa jih ponujamo v konkurenčnih okvirih!«

Na otvoritvi je bilo razstavljeno nekaj tega, s čimer se trguje in se bo trgovalo. Za marsikoga, predvsem za manjša in zasebna podjetja od trgovin do obrtnih delavnic se bo našlo v novi trgovini marsikaj koristnega.

MiM

NAČRTI ZA BODOČNOST — Direktorja Andrej Albreht in Aleksandar Nikolić ob enem od močnejših računalnikov s procesno enoto serije 386 in trdim diskom 304 Mb.

Tudi za metliško godbo

Od letošnje Vinske vigredi 55 tisočakov čistega dohodka — Kako naprej?

METLIKA — Dokončen obračun je pokazal, da je bilo na letošnji Vinski vigredi v treh dneh za 720.000 din prometa, od tega je ostalo čistega dohodka 55 tisočakov, to je, preračunano v marke, toliko kot lani. Največja postavka pri izdatkih je bil bogat kulturni program, kamor sodi tudi plačilo za vse ansamble, ki so igrali na Vigredi. Za to so skupaj odšteli 105.000 din. Vinogradni okoliši, ki so imeli svoje stojnice, so dobili 95 tisočakov, ta denar pa seveda krajevne skupnosti oziroma gasilska društva potem porabijo za svoje potrebe.

V treh dneh te belokranjske veleprireditve so stočili 7000 litrov vina, kar je malo manj kot lani, in spekli 130 janjcev in odojkov.

Prireditveni odbor bo tudi letos del dobička od Vigredi namenil za stvari, ki so širšega pomena, a ponavadi zanje zmanjka denarja. Tako bodo nekaj denarja dali metliški mestni godbi za nabavo novih uniform, pomagali bodo pri obnovi mostička čez Sušico na metliškem kopališču, primaknili še kaj za ureditev grajskega dvorišča in pomagali še kje. Nekaj denarja jim je ostalo še od lanske Vigredi, s tem da so ga pametno naložili, se je z obrestmi nabralo kar okoli 100 tisočakov.

V kakšni obliki oziroma v čigavi organizaciji bo Vinska vigred v Metliki prihodnje leto, pa še ni jasno. Strinjajo se, da bo nekatee stvari treba vsebinsko spremeniti, nekateri pa mislijo, da bi tudi pri organizaciji morali ubrati nove poti in vso stvar zaupati sposobnemu menedžerju ali skupini, seveda z določenimi pogoji in zahtevami. Vsekakor bo treba ta vprašanja razčistiti čimprej, kajti leto se hitro obrne, organizacija tako velike in zahtevne prireditve, kot je Vinska vigred, pa zahteva precej časa in resnega dela, naj jo pripravlja poseben odbor, tako kot do sedaj, ali posameznik.

A. B.

Po pol stoletja nov rezervoar

Nov vodni rezervoar na Veselici bo zadostoval za potrebe za naslednjih 20 let — Boljša preskrba s kvalitetnejšo vodo

METLIKA — Po neprijetnih in nepotrebnih zapletih, ki so za nekaj časa odložili začetek del, so na začetku tega meseca na Veselici nad Metliko le začeli graditi vodni rezervoar, ki ga Metlika oziroma kar cela metliška občina že dolgo nujno potrebuje. Ta gradnja je hkrati ena večjih ta čas v občini, kar velja tudi za vrednost del, kajti celotna naložba bo veljala dobre 3,3 milijona dinarjev.

Po načrtu naj bi stal na Veselici 1000-kubični rezerovar oziroma dva s po 500 kubiki. Sedaj so začelli graditi prvega, že ta pa naj bi zadostoval za naslednjih 20 let. Vsekakor bo že to za občino velik napredek na tem občutljivem komunalnem področju, saj sedanji edini rezervoar meri komaj 100 kubikov, to je toliko kot malo večji vaški vodnjak. Sedanji rezervoar je bil narejen leta 1936, in to le za potrebe mesta Metlike, ki je takrat edina imela vodovod. Sedaj pa se z vodo iz tega rezervoarja oskrbujejo poleg Metlike še krajevne skupnosti Božakovo, Rosalnice, Podzemelj, Dobravice in Gradac, se pravi celoten nižinski predel metliške občine. Tako je sedanji 100-kubični rezervoar vsaj že 20 let občutno premajhen. Denar za gradnjo rezervoarja gre iz posebnega prispevka za komunalne objekte in naprave, ki ga je skupščina sprejela lani. Na licitaciji za to gradnjo je bil najugodnejši ponudnik črnomaljski Begrad; cena, nekaj več kot 3,3 milijona dinarjev, je sicer precej višja, kot so jo za to delo predvideli, vendar v metliški Komunali, ki je investitor, pravijo, da je glede na ponudbo na trgu realna. Kot rečeno, je črnomaljsko podjetje začelo delati v začetku julija, po pogodbi pa morajo biti dela končana do konca oktobra.

GRADNJA NA VESELICI — Na Veselici nad Metliko so v začetku meseca delavci črnomaljskega Begrada začeli graditi 500-kubični vodovodni rezervoar. Dela, ki bodo veljala nekaj več kot 3,3 milijona dinarjev, morajo biti končana do konca oktobra.

»S tem prepotrebnim rezervoarjem bo končana prva faza posodobitve preskrbe z vodo v naši občini,« pravi Juš Mihelčič, tehnični vodja v metliški Komunali. »Z novim 500-kubičnim rezervoarjem bomo v prvi vrsti rešili vprašanje oskrbovanja z vodo v času dnevnih konic. Sedaj morajo takrat delati vse črpalke, ker vode v 100-kubičnem rezervoarju enostavno ni dovolj, za kar porabimo veliko več elektrike, kar vso zadevo podraži. Ko bo novi rezervoar zgrajen, ga bomo lahko polnili ponoči, ko je poraba najmanjša, in tako s polnim rezervoarjem pričakali konice. Bistveno pa je, da bomo z novim rezervoarjem lahko vedno imeli zahtevano požarno rezervo, to je uro in pol mora biti na voljo 15 litrov vode na sekundo, in to pod pritiskom 5 barov. Se pravi, da mora biti za požarno rezervo vedno na voljo okoli 80 kubikov vode, sedanji rezervoar na Veselici pa drži vsega 100 kubikov.«

Najvažnejše pa je, da bo poslej voda kvalitetnejša. To bodo dosegli po dveh poteh: s čiščenjem preko filtrov, za kar bodo morali namestiti dodatne filtre, in z natančno doziranim in avtomatično reguliranim kloriranjem vode. Skratka, preskrba s pitno vodo v metliški občini se bo po izgradnji novega rezervoarja na Veselici v vseh pogledih močno izboljšala.

A. B.

TRIJE NOVI SODNIKI

NOVO MESTO — Republiška skupščina je na seji 19. julija potrdila tudi predlog za tri nove sodnike Temeljnega sodišča Novo mesto. To so: Marija Gerden, Janja Vrečič in Adolf Zupan.

Avto ali stanovanje

Kdor ima za več kot 50.000 din premoženja, ne more dobiti solidarnostnega stanovanja

METLIKA — V novem 22-stanovanjskem bloku, ki so ga za lanski občinski praznik odprli v Kidričevem naselju v Metliki, je 13 solidarnostnih stanovanj. Na razpis za dodelitev solidarnostnih stanovanj pa je letos prišlo kar 73 prošenj. Komisija je naredila osnutek prednostnega vrstnega reda, vendar stanovanj še ne bodo mogli razdeliti, ker sedaj poseben odbor za solidarnost pregleduje prošnje in jih dopolnjuje z novimi podatki.

Gre namreč za to, da do solidarnostnega stanovanja ni upravičen nihče, katerega premoženje presega vrednost 50.000 dinarjev, pa naj gre za zemljišče, vikend, avto, gradbeni stroj, motorni čoln ali karkoli drugega. Do konca prejšnjega tedna so prispele vloge dopolnili s podatki o premoženjskem stanju prosilcev, konec meseca pa bodo izdelali novo prednostno listo.

Sindikat kot zaščitnik delavcev

Tako kot so delavci prostovoljno vstopali v sindikat, bodo tudi izstopali, če jim ne bo ponudil tistega, kar od njega pričakujejo

ČRNOMELJ — V črnomaljskem občinskem svetu Zveze svobodnih sindikatov, pravni naslednici Zveze sindikatov Slovenije, so aprila, po kongresu, začeli iz nič. Kar precej naporov je bilo potrebnih, da so pridobili članstvo, in danes se lahko pohvalijo, da je od 6.800 zaposlenih v občini v Svobodnih sindikatih več kot 5.400 delavcev.

Do sredine julija se je včlanjevanje zaključilo v 50 osnovnih organizacijah sindikata, le v štirih manjših se še ni začelo, ker so delavci previdni. Ne želijo se prenagliti v svojih odločitvah, ampak čakajo, kaj bo prinesel čas. Sicer pa je veliko zaposlenih vključenih tudi v sindikate, ki so se oblikovali na osnovi poklicne pripadnosti. Tako imajo železničarji, zdravstveni delavci, miličniki, sodstvo svoje sindikate. Na občinskem svetu pa jim ni znano, ali se ljudje vključujejo tudi v alternativne sindikate, toda glede na to, da je občina na periferiji, je za ustanavljanje takšnih sindikatov manj možnosti.

»Glavna zahteva delavcev je, da jim sindikat zagotovi zaščito in čim boljši gmotni položaj. Zavedamo se, da bodo ljudje tako prostovoljno, kot so v sindikat vstopali, tudi izstopali, če jim ne bomo ponudili tistega, kar od nas pričakujejo,« pravi predsednik črnomaljskega občinskega sveta Zveze svobodnih sindikatov Jožef Kočevar. »Izhajamo iz statusa, ki ga je dala zakonodaja delavcem: odrezani so od upravljanja, odvzeti so jim stroji, nepremičnine, čeprav smo 45 let govorili, da je to last delavcev. Sedaj le še prodajajo delodajalcu svoje delovne sposobnosti. Prav zato delavci potrebujejo nekoga, ki bo partner in pogajalec s poslovodno strukturo. To vlogo pa je prevzel sindikat,« razpreda Kočevar. »Sindikat bo moral izboriti pravo ceno dela, če pa bo podjetje to sposobno tudi plačati, je druga stvar.«

Da sindikatu v črnomaljski občini dela ne bo zmanjkalo, dokazujejo tudi dogodki v zadnjem času. Pod vprašanjem je likvidnost mnogih podjetij, po-

Jožef Kočevar

nekod dobivajo plače z enomesečno zamudo, povsod pa tudi še niso izplačali regresov za letni dopust. Prav zaradi tega, ker niso dobili obljubljenih regresov, so v viniškem Novoteksu v prvi polovici julija stali poldrugi dan. Spet drugod, na primer v Gorenju, pa se srečujejo z ugašanjem obstoječe proizvodnje.

Ena od ugodnosti, ki jo nudi sindikat, je brezplačna, a strokovna pravna pomoč. »Odprla se je vrsta vprašanj, ki jih je sindikat moral reševati tudi z vodstvi podjetij, tako v Begradu, Beltu, IMV. Delavci morajo videti v sindikatu svojega zaščitnika in prav pri reševanju zadev, zaradi katerih se zatekajo k nam po pravno pomoč, ga tudi zares vidijo. Res je, da se nekateri delavci še vedno bojijo priti k nam po pravno pomoč, a razlogov za bojazen ni,« poudarja Kočevar.

M. BEZEK-JAKŠE

• V črnomaljski občini je v sindikatu, ki je panožno organiziran, najmočnejši odbor za kovinsko- in elektroindustrijo, v katerem je okrog 4.000 delavcev. Ta odbor je za 10. september napovedal stavko v Sloveniji, pozneje pa je bilo sklenjeno, da bodo takrat stavkali prav vsi zaposleni v republiki. V Črnomlju generalno stavko podpirajo, čeprav po drugi strani pravijo, da se je tudi bojijo.

NI DENARJA

KOČEVJE — Številni samostojni obrtniki v kočevski občini ugotavljajo, da niso v stanju izplačati odpravnin v višini 24-kratnega zneska povprečnega osebnega dohodka za delavce, ki so pri njih v delovnem razmerju in postanejo odvečni zaradi tehnoloških in drugih sprememb. Razgovori o teh vprašanjih so pokazali, da bi morali pred sprejetjem ustreznih predpisov seznaniti s to zakonodajo prek občinskih obrtnih združenj ali drugih organov tudi vodstva manjših obrtnih delavnic. Med drugim tudi predpisi o delovnih razmerjih povzročajo, da zasebne obratovalnice zaposlujejo zdaj manj kot prej.

FILMOV SPET NI

KOČEVJE — Črno-belih filmov v Kočevju spet ni ne v rednih trgovinah in ne v kioskih. Podobno se je zgodilo že pred krakimi tremi meseci. Trgovci zagotavljajo, da filme naročajo, a jih ne dobe. Gotovo pa je filmov dovolj, in to tako domačih (EFKE) kot uvoženih (ORWO). Gre za nesposobnost oskrbovalcev s filmi ali pa za kakšno zakulisno mahinacijo.

Kolpa je pela in plesala

Prihodnje leto »Viniško poletje« ves dan

VINICA — Preteklo nedeljo so člani tukajšnjega turističnega društva prijateljev TV Slovenija pripravili že drugo prireditev v okviru letošnjega Viniškega poletja. Namenjena je bila praznovanju dneva vstaje slovenskega naroda ter podelitvi priznanj najboljšim TV-voditeljem ter najboljšemu jugoslovanskemu športniku in športnici leta. Kot je povedala predsednica organizacijskega odbora Sonja Lokar, bo proglasitev športnikov postala pozneje tradicionalna, tako kot je tradicionalen že izbor »naj« voditeljev.

Za najboljšega TV napovedovalca so gledalci s pomočjo kluba prijateljev TV Slovenija in Dolenjskega lista izbrali Matjaža Tanka, za najboljšo napovedovalko Natašo Bončina-Zgavec, najbolj simpatična napovedovalka TV je postala Betka Suhel, napovedovalec pa Janko Šopar. Direktor TV-programov Stane Grah, ki je dobil v dar umetniško sliko Janka Butale, je podelil priznanja tudi najboljšima športnikoma letošnjega leta, smučarki Mateji Svet in strelcu Rajmondu Debevcu.

»Viniškega poletja« — tokratni prireditvi so organizatorji dali naslov Kolpa poje in pleše — se je ob drugih visokih gostih udeležil tudi član predsedstva Republike Slovenije dr. Dušan Plut. Kot so povedali prireditelji, razmišljajo, da bi bila prihodnje leto prireditev ves dan, program pa bi bil znatno bogatejši kot letos. Mnogi obiskovalci, ki so prišli v Vinico sredi vročega poletnega dne, so bogatejši program pričakovali že letos, zlasti še, ker so se prireditve udeležila znana slovenska imena, ki bi lahko prispevala svoj delež k programu.

M. B.-J.

PRIZNANJA NAJBOLJŠIM — Na Viniškem poletju so nagradili tudi najboljšo športnico v letošnjem letu — tokrat je bila to Mateja Svet — in najbolj uspešnega športnika, strelca Rajmonda Debevca (na fotografiji). (Foto: M. B.-J.)

SEPTEMBRA NAGRADILI INOVATORJE

ČRNOMELJ — Odbor za raziskovanje podeljuje vsako leto črnomaljskim inovatorjem nagrade in priznanja. Letos z nagrajevanjem sicer nekoliko kasnijo, vendar upajo, da bodo inovatorje povabili septembra. Na razpis se je prijavilo 12 posameznikov ali skupin, kar polovica pa jih je iz semiške Iskre.

Nedelo ne bo plačano

Racionalizacija vseh delovnih postopkov v Beltu

ČRNOMELJ — Direktor Belta Janko Gladek je v poslovno politiko za letošnje leto, ki naj bi veljala kot kažipot vodstvu podjetja, zlasti pa kažipot za sprejemanje poslovnih odločitev, na prvo mesto postavil zahtevo po vsakoletnem izobraževanju, še posebej vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcev. Vsak od teh bi moral na leto porabiti za izobraževanje najmanj 20 ur.

Seveda je direktor tudi priporočil, kakšno izobraževanje bi bilo za Belt najprimernejše. Gre za oblike izobraževanja v Centru za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju, za specialistični študij managementa in podjetniško šolo v organizaciji Ekonomske fakultete Borisa Kidriča v Ljubljani, lahko pa tudi za izobraževanje pri drugih institucijah, ki se ukvarjajo — kot je dejal Gladek — z aktualnim usposabljanjem. Zaposleni naj bi nadaljevali tudi z učenjem tujih jezikov, kot so nemščina, angleščina, italijanščina, francoščina. Uvedli pa naj bi tudi takšno štipendijsko politiko, ki bi dala prednost tehničnemu kadru na 5., 6., 7. in 8. stopnji izobrazbe.

Na drugo mesto je direktor postavil racionalizacijo vseh delovnih postopkov v podjetju. Tako naj bi v vseh oddelkih, sektorjih in obratih zmanjšali administrativno-tehnično delo za 10 odst. Odpravili naj bi vsako delo ali delovno operacijo, ki ne doprinaša k ustvarjanju vnovčljive vrednosti. Delovni čas vsakega delavca bo moral biti polno izkoriščen vseh 8 ur, saj, kot je zapisal Gladek, nihče ne more biti plačan niti minuto, če jo je zapravil z nedelom. Nadure so izjema, a le v proizvodnji, v vseh ostalih službah pa nadurno delo ni plačljivo.

Gladek je v poslovni politiki zapisal tudi, da bodo odstranili iz podjetja vse stranske dejavnosti, ki bi dale ob cenejšem vložku večje učinke v proizvodnji. Tako bi šli iz podjetja tudi delavci, ki v teh dejavnostih delajo ali so jih prevzeli, ustanovili pa bi mešana podjetja. S tem so že pričeli v menzi, vratarski službi, pri čistilkah, o spremembah pa razmišljajo tudi pri transportu in vzdrževanju. Načrtujejo tudi, da bi vse stare stroje, ki pa so še uporabni, dali Beltovim delavcem, da bi na njih delali doma, s tem pa bi se med drugim zmanjšal tudi prevoz delavcev na delo. Pri tem izhajajo iz pozitivnih izkušenj z nekdanjimi delavci, ki so postali njihovi kooperanti.

M. B.-J.

V ČRNOMALJSKI VOJAŠNICI SO PRAZNOVALI — Pretekli petek je rod ABKO (atomsko-biološko-kemične obrambe), ki ima svojo enoto tudi v Črnomlju, praznoval 45. obletnico ustanovitve. Ob tem jubileju so v črnomaljski garniziji pripravili slovesnost, na kateri je o zgodovini in vlogi roda ABKO govoril komandant enote Milan Grba, prisotne, med katerimi so bili tudi predstavniki obeh belokranjskih občin, pa je pozdravil še predstavnik 5. vojaškega območja Ivo Plasaj. Iz vojašnice so poslali pozdravno pismo predsedstvu SFRJ. V počastitev praznika so vojakom in starešinam podelili priznanja, najzaslužnejšim vojakom pa značke primernega vojaka (na fotografiji). (Foto: M. B.-J.)

PREDSEDNIKOVO POJASNILO

TREBNJE — Ciril Pungartnik, predsednik skupščine občine Trebnje, se je na seji občinske skupščine 11. julija letos opravičil delegatom zaradi svoje izjave na prejšnjem skupščinskem zasedanju, ko je odgovoril na delegatovo vprašanje, da je orožje Teritorialne obrambe v občini Trebnje tam, kjer je bilo pred znanim ukazom o selitvi orožja. V omenjenem opravičilu je predsednik parlamenta pojasnil, da takrat ni vedel za selitve orožja v občini in da je zato rekel, da orožja niso premeščali. Na seji skupščine 22. maja letos, ko je Ciril Pugartnik izjavil to, za kar se je 11. julija opravičil, je dejal delegat Bruno Gričar, da je dobil informacije o vožnji orožja iz Iskre in IMV. K temu Gričarjevemu mnenju je predsednik skupščine občine Trebnje dodal, da pravi, da je orožje v občini Trebnje.

Ključ do večjih plač je drugje

Ali je sindikat pokleknil, ko se je pogajal o kolektivnih pogodbah? — Kaj premore gospodarstvo? — V Trebnjem sedež odbora dejavnosti

TREBNJE — Višina plač in siceršnje razmere, v katerih bodo delali in živeli zaposleni, je ta čas ena pomembnih tem v političnih pogovorih na Slovenskem. Posebej se to odraža v pogajanjih o kolektivnih pogodbah, čeprav sedanja slovenska oblast zanimanje javnosti usmerja bolj na druge, po njenem pomembnejše teme kot pa na debate o delavskem standardu.

O usodi zaposlenih, kakor so jo napovedala dosedanja pogajanja o kolektivnih pogodbah, so mnenja neenotna, tudi v sindikatih. Ker se poleg visoke sindikalne politike, ki nastaja na republiški ravni, veliko ali celo največ odločilnega dogaja v nižjih plasteh, velja prisluhniti tudi »lokalnim« stališčem o kolektivnih pogodbah.

Miran Jurak iz trebanjskega občinskega sindikalnega sveta se ne bi preprosto pridružil tistim v slovenskih sindikalnih vrstah, ki svoje vodstvo obtožujejo, da je pokleknilo, ko je v pogajanjih o kolektivnih pogodbah iztržilo od obljubljenih 600 mark samo 440 mark minimalne plače za polni delovni čas. »Na kongresu sem kot delegat v svoji skupini razpravljal, da je teh 600 mark previsoka tarifa. Toda previsoka je samo glede na stanje gospodarstva in na stvarne možnosti, ki iz teh razmer izhajajo,« se je pripravljen postaviti Miran Jurak na stran pogajalcev, ki zatrjujejo, da so ravnali premišljeno in upoštevali realno stanje v gospodarstvu. Toda Jurak, sekretar trebanjskega sindikalnega sveta, svari pred prenagljenimi obtožbami, češ da se ne zavzema za delavce. »Gre le za generalno kolektivno pogodbo za gospodarstvo. So pa možnosti za višje plače od teh 440 mark. Lahko se dosežejo s panožnimi in kolektivnimi pogodbami v podjetjih. Poleg tega moramo 440 markam prišteti za končno vsoto še osebno stimulacijo in minulo delo. Ne nazadnje pa gre za to, da je omenjena tarifa le začasna,« meni Jurak. Ko pa k temu dodaja, da je treba denar za take ali drugačne plače zaslužiti in da ne zagotavlja sama po sebi ničesar niti pogodba s tarifo npr. 1.000 mark, misli izključno na to, da morajo vodstva podjetij z dobrimi razvojnimi načrti doseči, da zaslužek bo.

Prepričan je, da bi morali generalno kolektivno pogodbo čimprej podpisati, in sicer ne samo zaradi tarife, pač pa tudi zato, da bi sindikat imel s podpisano kolektivno pogodbo v rokah pomembno vzvodje za urejanje razmerij med tisoči zaposlenimi ter državno oblastjo in vodstvi podjetij.

M. LUZAR

• Na dosego dogovorjenih tarif in drugih postavk v prihodnje seveda ne bodo vplivali občinski sveti, ker jih nastajajoči status ne predvideva, zato bo veliko odvisno od tega, če bo območnim sindikalnim središčem uspelo »pokriti« vsa območja. V trebanjski občini je trenutno sedež regijskega sindikalnega odbora delavcev v kmetijstvu in živilski industriji. Kar zadeva sindikalno članstvo, je v občini v Zvezi svobodnih sindikatov zdaj približno tri četrtine vseh zaposlenih, preostali pa so ali neopredeljeni ali pa pripadajo sloju vodilnih

Za šole le obliž

Premalo denarja za vzdrževanje črnomaljskih šol

ČRNOMELJ — Odbor za izobraževanje pri tukajšnji občinski skupščini je konec junija razdelil osnovnim šolam v občini 1.825 tisoč dinarjev za vzdrževanje stavb. Največ, 922 tisoč dinarjev, je dobila OŠ Loka, in sicer za popravilo električne napeljave in druga nujna vzdrževalna dela.

420 tisočakov je dobila OŠ Mirana Jarca za zamenjavo peči za centralno kurjavo in ureditev ogrevanja na olje. To bo hkrati tudi ekološki prispevek šole, saj je doslej veljala za večjega onesnaževalca ozračja v Črnomlju.

300.000 din so namenili šoli v Vinici za ureditev telovadnice, tako da bodo lahko jeseni normalno začeli s poukom.

153 tisočakov je šlo v semiško šolo za ureditev deponije za kurilno olje. Za manjše ureditve pa sta dobili nekaj drobiža OŠ Milke Šobar-Nataše (18.000 din) in Glasbena šola (12.000 din).

Vsa dela, ki so jih že ali pa jih bodo s tem denarjem kmalu pričeli v šolah, bodo zaključena do začetka novega šolskega leta. Sicer pa pomeni ta denar za šole le obliž, saj bi bilo v skoraj vseh šolah v občini, s podružničnimi vred, potrebno postoriti še marsikaj. Trenutno pa denarja ni več, manj pa bo tudi solidarnostnih sredstev, ki jih dobijo za šolstvo z republike.

Smrdi jim

Kam z gnojnico Prašičereje? — Zelenih še ni

KOČEVJE — F. B. iz Konca vasi nam je v ponedeljek, 23. julija, potožil, da Kmetijsko gospodarstvo Kočevje razvaža gnojnico s prašičje farme v Klinji vasi na travnike med vasema Gorenje in Konca vas, da to počenjajo že več dni in tudi danes (ponedeljek), česar pa ne bi smeli, ker so dnevi vroči. Praznijo laguno, iz katere je ušla gnojnica pod zemljo (to se je zgodilo že lani in smo o tem poročali), da bi lahko dno lagune zabetonirali. Vprašal nas je za nasvet, če naj zbere podpise vaščanov in se pritoži na občinski izvršni svet ali inšpekcije, zahteval pa je, naj o tem tudi pišemo. Dodal je, da bi se pritožil zelenim, vendar jih, žal, v Kočevju ni.

Svetovali smo mu, naj se najprej pogovori z direktorjem KG, in šele če ne bo nič zaleglo, naj zbira podpise in se pritoži inšpekcijam oz. občinski skupščini. Upamo pa tudi, da bo nekoliko pripomogel k pametnejšemu reševanju zadeve že ta dopis. Že F. B. je namreč predlagal, naj bi gnojnico — če jo že morajo odvažati — vozili dalj od vasi, saj je na Kočevskem dovolj praznega prostora.

J. P.

Ribarnica sredi mesta

V Trebnjem na tržnici prodajajo tudi ribe — Recepti in »večeri«

TREBNJE — Vsak dan, ko pelje kamion hladilnik izolskega Delamarisa v Zagreb ribe, se ustavi tudi v Trebnjem, da del tovora prevzame od njega Tomaž Glivar. Tako je že od začetka letošnjega junija, ko sta Glivar in Slavko Zorc iz Trebnjega na tukajšnji tržnici uredila ribarnico.

Družabnika trgovca Zorc in Glivar nudita v trgovinici kupcem poleg postrvi, skuš, sardelic, škampov, lignjev in številnih drugih plavajočih dobrot še precej tistih dodatkov, ki gredo zraven pečene ribe ter poleg školjke in raka. Tako se dajo v ribarnici kupiti še različne začimbe, olje in kajpak vino, če naj riba res

Tomaž Glivar

plava tolikokrat, kot predvideva ljudski rek.

Za tiste, ki si ne bi znali pomagati niti z vsem naštetim materialom, pa sta trgovca pripravila tudi nekaj izbranih receptov za pripravo ribjih dobrot. Za sladokusce, ki se kljub omenjenim možnostim sami ne lotijo priprave kakega ribjega brodeta ali ne nameravajo vreči na mast rib v domači kuhinji, bosta novopečena ribja trgovca iz Trebnjega pripravljala v bodoče »večere ribjih specialitet« tik zraven svoje trgovinice na tržnici.

L. M.

Črnomaljski drobir

VIZITKE — Velikokrat se zgodi, prišlec od Črnomaljcev ali Črnomaljk hteva vizitke, in ker jih marsikdo nima, se iznajdljivi občani obeh spolov domi izgovora. Ženske navadno pojasnijo, vizitke zanje niso primerne, ker prehi menjavajo priimke, zato postanejo (vizi ke, namreč) neuporabne. Politiki pa jasnijo, da so zanje vizitke nesmise zato, ker prehitro menjavajo službe položaje.

ZASTAVE — Kaj o najnovejših mokratičnih spremembah v Repub Sloveniji in Jugoslaviji menijo v JLA bilo jasno razbrati že iz izobešenih zas 20. julija letos v črnomaljski vojašnici proslavi jubileja roda ABKO, ki domu tej garniziji. Na drogovih so visele tri stave: dve jugoslovanski in ena zast Zveze komunistov Jugoslavije, zveze rej, ki sploh ne obstaja več.

PROMETNI ZNAK — Nedavno Vinici gostovala ljubljanska glasbena pina Obvezna smer. Bolj natančne Č maljce je zmotil plakat skupine, na k rem je nekakšen znak, ki naj bi njihovem mnenju predstavljal obve smer, a ni okrogel, temveč pravoko Zato Črnomaljci predlagajo, da bi dobro, če bi kateri od članov Obve smeri zopet nekoliko preveril svoje zna iz cestnoprometnih predpisov ter po znanju primerno priredil tudi plakat.

Trebanjske iveri

TRNOVA POT — Ob javni ces Šentrupertu raste grmovje, ki se na nek mestu preveša na cesto. Kdor vozi mimo, ne opraska avtomobila, če ima čo, drugače pa zelo verjetno, posebej, hoče ob srečanju s kom peljati »strogo svojem delu ceste. Ti avtomobilisti so t nekakšni novodobni romarji na božjo z romarji prejšnjih obdobij jih vežejo ske, tisti iz starih časov so lahko i opraskana kolena, avtomobilisti pa i opraskane strehe na vozilih.

ŽELEZNICA — Primerilo se je, Dolenjec v beli srajci vstopil na vlak n med Novim mestom in Ljubljano in sedel na sedež. To seveda ni nič nena nega, saj ima veliko Dolenjcev bele s in tudi veliko Dolenjcev seda na se Neobičajen pripetljaj je sledil opisan uvodnemu dejanju. Omenjeni potnik v ranem jutru zaspano pretegnil in si tem — o groza! — namazal rokav ob navane srajce na tako imenovanem š ki ga je bilo polno na žici, ki je štrlela rolete na vlakovem oknu. Toda žica je tam nataknjena še tudi naslednji dan, dar se ji je občan izognil. Če se bo izog Železnica občanovemu upravičen gnevu, se ne ve.

ZNAMENJE — Tujec, namenje Trebnje, bi vedel takoj po prvem kora ki bi ga naredil po izstopu iz avtobus trebanjski avtobusni postaji, da je p prav. Povedati bi mu morali prej s dobro vidno razpoznavno znamenje. nutno bi to lahko bil kup nesnage, ki jo tniki kdove zakaj mečejo v čakalnic avtobusni postaji pod klop.

TABOR KMEČKE ZVE

KOČEVJE, RIBNICA — Leto tabor Slovenske kmečke zveze, ki organizaciji podružnice SKZ in D tva vinogradnikov Bele krajine Se od 10. do 12. avgusta v Semiču, n obravnaval tudi vprašanja, s katerim srečujejo kmetje in člani SKZ, me kmetijski proizvajalci iz kočevsko ribniške občine. Ne nasprotujejo, d na tem srečanju posveča posebna vinarstvu in vinogradništvu, venda lijo ministra za kmetijstvo, gozdar in prehrano dr. Jožeta Osterca sezn tudi z ostalimi perečimi vprašanji, terimi se srečujejo v kmetijstvu. M ster naj bi na tem taboru okvirno stavil smernice republiške vlad kmetijstvo in gozdarstvo, ki so bile jete na zadnji seji skupščine Repub Slovenije.

PRIZNANJE VETERA

SODRAŽICA — Upokojenec Petrič iz Sodražice je velik del življ posvetil domačemu gasilskemu tvu. Zaradi te njegove dejavnosti društvo na prireditvi te dni dodelilo znanje, »plaketo veterana«. Priznan Petriču izročil predsednik dru France Rus.

ZASEBNE TRGOVIN

ORTNEK — Verjetno po vseh jih ribniške občine, kot seveda tudi god, naravnost cveto male zasebn govine, ki so resen tekmec trgov podjetjem. V Ortneku je prek 3 imel svojo trgovino ribniški Mer od 1. julija pa ta trgovina posluje k sebna prodajalna, ki jo vodi L Kranjc. Trgovina je preurejena v š samopostrežbo.

PRAZNIK GASILCE

SV. GREGOR — Tukajšnje pr voljno gasilsko društvo je proslav dni častitljiv jubilej, 90-letnico ob in dela. Domačini so ob tej priložn pripravili svečanost, na kateri so paradi predstavili člani vseh gas društev iz občine. Predsednik društ v kratkem nagovoru poudaril rezu kot so gasilski dom, solidna tehn oprema, ki so jih gasilci dosegli z v lastno zagnanostjo in pomočjo d nih organizacij in bivšega sisa za va pred požarom. Na svečanosti so po večje število priznanj zaslužnim cem.

Novo v Brežicah

LUBENICA — Nova oblast v brežiški čini že dela red, ki bo nemara segel celo časopisne strani. Brežiški župan, ki ga čani ljubeznivo imenujejo Lubenica (da novimo: zunaj zelen, znotraj rdeč, črne ske pa naj bi kazale na dušo), je na ljubsko Delo naslovil pismo, v katerem je e močno skritiziral kolego Vlada Podrška. Tako in to pisanje pa bodo lahko plušali tudi občinski poslanci na seji ežiške občinske skupščine. Je potem še dno, da Podgoršek hodi po svetu ves strašen? Vprašanje pa je tudi, če g. Lunica Podgorška ni v nedeljo v Kapelah enil tudi Kučanu. Ta je namreč časniški srenji, v kateri se je skrival kolega dgoršek, ves čas obračal hrbet.

TAJNE SEJE — Še ena zadeva je v ezi z novo brežiško oblastjo. V novinarih vrstah se sliši, da so seje izvršnega sveajne, tako, da novinarji nanje nimajo stopa. Po sejah pa novinarčke skličejo im povedo glavne misli, ki so jih spočeobčinski ministri. Tudi o sejah občinske upščine novinarčki ne bodo kar tako piampak bo tudi glede tega vladal poen režim. Skratka, govori se marsikaj, pa bo treba še preveriti, saj se včasih izkaže, da ima strah pred Demosom ndarle prevelike oči.

FIRME — Morda ni v nobeni občini liko novih firm kot ravno v brežiški. Da ne bo navsezadnje izkazalo, da je ta čina vsa povojna leta bojkotirala novoro oblast in po lestvici uspešnih ni hotelezati navkreber, ker je čakala na ugon trenutek. No, zdaj je ta ugodni nutek napočil in Brežičani bodo morda splezali malce više.

BREŽIŠKE ORODNIŠNICE

V času od 15. do 19. julija so v brežiški rodnišnici rodile: Jožica Pavlovič iz Buvasi — Andrejo, Martina Gramc iz oljane — Gašperja, Jožica Bohak iz žic — Filipa, Tijana Simič iz Bregane Dina, Irena Kelher iz Kapel — Simono Helena Vrčko iz Krškega — Janeza. čestitamo!

Krške novice

RACIONALIZACIJA — V krški Pakonfekciji so tako zelo resno vzeli varanje, da sedaj posle vratarja opravlja sam g. direktor Puhner. Tako vsaj je mogoče soditi po tistem, ko preteklo lo v prostore tiskarne (kamor imajo sistrankę dostop) ni spustil novinarja. Ob tolikšni vnemi pričakujemo, da no kmalu doživeli spodbudnejša poro- iz te tovarne, medtem ko lahko zapiho, da je Tovarna pohištva Brežice bliže aju kot rešitvi. In kakšna je zveza med nerjem in Tovarno pohištva? Puhner il nekoč v njej direktor.

ŠNUS — Seje krške občinske skupščipostajajo vse bolj podobne pravim parentarnim sejam, ki so živahne, čeprav njih včasih manjka g. Arh ali kakšen g poslanec. Po svoje ga je na zadnji seji omeščal tov. Niko Žibret, ki se je pikoko spuščal v zapisnik in na koncu cev odklonil govorjenje izza govorega odra, ker se mu »gabijo vsi tisti asti režeči obrazi, ki jih mora gledati«, dejal Žibret v maniri intelektualno sutornega retoričnega telovadca.

MOJCA — V gostilni krške Preskrbe CKŽ je poslovodkinja gospa Mojca in zagotovilih poznavalcev je glavno deje drame, ki se imenuje služba, najbolje aviti pri njej. V mislih imamo seveda lice v tem obratu, ki so sorazmerno poi in zelo okusne. Da se je kakovost še oljšala, pa je tudi zasluga konkurence, o se je dekleta začela zavedati. Sicer pa garancija, da so malice res dobre, tudi er Cesar z vsemi svojimi 120 ali več ami.

Sevniški paberki

AIDS — Po Sevnici so te dni začeli šušti, češ da naj bi postal Dom oskrbovan- in upokojencev Impoljca nekakšno publiško zatočišče za obolele za aidsom. vorice gredo tako daleč, da se že vse ve em, kako menda zaradi takih domnev- namer tega zavoda že precej medicinh sester in strežnic išče drugo službo, pač nočejo imeti opravka z nevarnimi sarji, da je zaradi takega programa Impljca dobila od republike denarja, koli- je hotela za novo poslopje, itd. Direkica ustanove Milka Cizelj je odločno nikala te govorice, češ da »ni v njih niti lice resnice.«

TOČEN ČAS — Ako vas slučajno pri- elj, znanec ali kdorkoli povpraša, če ve- kje imajo najbolj točno uro v Sevnici, pomoremo, da lahko odgovorite ot iz topa« — na sevniškem kopališču! zakaj ravno tam? Zato, ker hočejo tudi kopalcev, ki pridejo do blagajne pet nut do 15. ure, ko začne veljati popolska, se pravi nižja tarifa oz. cena opnice, izterjati denar za celodnevno opnico ali pa zahtevajo, naj obiskovalci tistih nekaj minut še počakajo. Vodo kopališča odgovarja, da red pač mora ti, ne pa, da hočemo v Evropo na balski način.

NOVOMAŠNIK — Po dolgih letih so di Sevničani spet dobili novomašnika. ja je to odmevna »fešta« v nedeljo, 15. lija, ko je novomašnika pred stanovam v naselju heroja Maroka pozdravila ožica ljudi, delavska pihalna godba pri vniških gasilcih, v narodne noše odeti adci in mladenke itd. Sevniški miličniki zavarovali dolgo kolono, ki je krenila oti župni cerkvi v stari Sevnici, da ne bi omet ogrožal ljudi v povorki. Nekateri so si vlogo milice pri tem tolmačili po oje.

V Termah roji kot v čebelnjaku

Čateške Terme so polne do zadnjega kotička — Za petino več gostov

BREŽICE — Terme Čatež pomenijo levji delež v slovenski zdraviliški ponudbi, ki prav letos dokazuje, da lahko naše številne toplice za slovenskši turizem naredijo celo več kot Obala. Terme Čatež, kjer skoraj ne poznajo sezone in nesezone, so zdaj polne do zadnjega kotička, k dobrim poslovnim rezultatom pa bodo bržkone prispevali tudi tranzitni gostje, ki jih je veliko v kampu in bazenih.

Vodja hotelov Marjana Deržič ne skriva zadovoljstva zaradi tega, hkrati pa postreže tudi s podatki, ki splošno sliko o turističnem življavu samo še podkrepljujejo. »V prvi polovici leta je bilo letos 147.000 nočitev, lani 125.037, kar pomeni povečanje za 18 odst. Povečalo se je tudi število tujcev, kjer pa je bila rast malo manjša,« je povedala Deržičeva in dodala, da je ta čas v Termah 3500 gostov, kar pomeni 95-odst. zasedenost zmogljivosti. Sicer pa skupno število ležišč v Termah iz leta v leto narašča. Apartmajsko naselje bo imelo kmalu gotovih še dodatnih 142 montažnih objektov, tako da jih bo skupno 288. Kamp, v katerem je prostora za okoli 2000 gostov, naj bi sedaj iz druge kategorije prešel v prvo. »Za to bomo izpolnili vse pogoje, saj bodo imeli gostje pri nas na voljo vse udobje: neomejene količine tople vode, prostore za likanje, vsaka parcela bo oštevilčena itd.,« je povedala Deržičeva.

V Termah dobro poskrbijo tudi za zabavo gostov, saj imajo letni kino, kjer je med predstavo mogoče kaj pojesti ali popiti, deluje disko klub, trikrat na teden imajo piknike pa živo glasbo. »Pri nas se trudimo, da bi v vsem ustregli gostom, zato naše letošnje leto poteka v znamenju prizadevanja za boljšo kakovost storitev. Tudi s tem namenom smo v Terme napeljali omrežje za kabelsko TV, v sobah imamo barvne televizorje in še bi lahko naštevala.«

Ob vsem tem pa se v Termah poraja tudi skrb zaradi bodoče zdravstvene politike. Pričakujejo, da bo domačih gostov manj, če se bodo povečale participacije. Seveda bo potem več tujih gostov, a zakaj bi bili domači prikrajšani? se spražujejo v Termah.

Sprehod po kompleksu čateških Term razkrije, da so besede Marjane Deržič resnične. Povsod vladata red in čistoča, zelene površine so lepo urejene. V sanitarjih ni tistega značilnega balkanskega vonja, po asfaltiranih poteh, opremljenih z vsemi prometnimi znaki, ni niti enega papirčka. Pri osebju pa je čutiti, da dela z veseljem in je verjetno za to tudi dobro plačano, čeprav tam ne govore o plačah. Prvo jim je zadovoljstvo gostov.

J. SIMČIČ

BAZENI V TERMAH SO POLNI — Šest zunanjih bazenov v Termah je to sezono tako rekoč vsak dan polnih do roba, cena pa je za druge goste še kar znosna, saj velja kopanje 30 din za osebo.

NEUREJENE BANKINE IN ODVODNJAVANJE

OREHOVO — Na cesti Orehovo — Breg, ki so jo nedavno asfaltirali, so bankine še zmeraj neustrezno urejene. Prav tako bo za novomeške cestarje še veliko dela tudi z odvodnjavanjem. Cestarji se tega dobro zavedajo, pravijo pa, da bodo skušali to zagato rešiti prihodnje leto, ko bodo dokončanje ceste Sevničani uvrstili v letni plan, in bo manj pomanjkanja denarja tudi zaradi dosedanjega nesistematičnega pristopa k posodobitvi cest.

Marjana Deržič

PRODAJA LESENE OBUTVE M-KOPITARNE

SEVNICA — Da bi v teh poletnih mesecih, ko je največje povpraševanje po leseni bioobutvi sevniške Mercator-Kopitarne, in da bi se seveda znebili dragih zalog teh izdelkov, so se v tem 400-članskem kolektivu odločili za prodajo lesene obutve na terenu. Prodajalci na terenu dobijo 3-odstotno stimulacijo od prodanega para.

Kakovost je poplačana

Vino Bizeljsko Brežice je dobilo na vinskem sejmu štiri priznanja — Šampanizacija vin

BREŽICE — V podjetju Vino Bizeljsko Brežice se pogovor ni začel z razveseljivo novico. V preteklem tednu je v noči od torka na sredo prizadela toča njihove vinograde v Pišecah. Toča je tam uničila domala polovico pridelka ali približno 10 ha vinograda. Razveseljiva vest pa je, da so brežiški vinogradniki spet dobili štiri priznanja na ljubljanskem vinarskem sejmu.

Na srečo je v zadnjem času več razveseljivih vesti o priznanjih, ki so jih dobila brežiška vina. Vse to pa je po mnenju direktorja Karla Recerja rezultat dolgotrajnega stremljenja k višji kakovosti. »Na prerezu letnika smo letos maja dobili najvišje možne ocene za modri pinot. To vino je dobilo najvišjo oceno med rdečimi vini v Sloveniji. Chardonnay, izbor prav tako letnika 1989, je dobil najvišjo oceno v posavskem vinorodnem okolišu. Zanimivo je, da je to vino dobilo enako oceno na treh ocenjevanjih. Naš nastop s sortnimi vini pa je seveda mogoč, ker so bili v osemdesetih letih vloženi veliki napori v obnovo vinogradov,« pravi Recer. Domala vsa vina pridelajo v lastnih vinogradih na 100 ha površin.

Karel Recer

Visoko kakovostna vina je seveda dokaj lahko prodati na trgu, malo manj od rok jim gre to pri vinih nižjega kakovostnega razreda, kjer je ponudba na trgu največja in s tem seveda tudi konkurenca. Morda se tudi zato v Vinu Brežice toliko bolj usmerjajo v kakovost, predvsem pa iskanje novih poti tako na trgu kot v stroki. Pripravljajo se na šampanizacijo vin po naravnem postopku. Brezalkoholne pijače bodo začeli polniti pod svojo blagovno znamko fit v polietilenske steklenice. V načrtu imajo tudi polnjenje zdrave in popolnoma neoporečne vode iz izvira pri Pišečah in še bi lahko naštevali.

»Odkar smo stopili na lastno pot, se je pri nas marsikaj spremenilo. V poldrugem letu se je število zaposlenih zmanjšalo za petino. To pomeni 60 ljudi manj. Zdaj je delavcev še vedno preveč za takšen obseg proizvodnje, ampak z delavci nimamo kam, zato iščemo zanje nova dela in nove možnosti,« pravi direktor Recer. Sami seveda ne bodo zmogli vsega, zato bi bili pripravljeni sprejeti tudi sovlagatelje, domače in tuje. Kateri bodo to, kaj bo prinesla še prihodnost, pa bo treba seveda še počakati.

J. SIMČIČ

• Na ljubljanski vinski sejem so letos poslali štiri vzorce. Za svoja vina so dobili eno veliko častno diplomo z zlato medaljo, dve veliki častni diplomi s srebrnima medaljama in eno častno diplomo.

Krška občina končno dobila vlado

Predsednik novega izvršnega sveta je Franc Černelič — Prevozil 413 km

KRŠKO — Kar ni uspelo mandatarjema za sestavo krškega izvršnega sveta Jancu (dvakrat) in Mikelnu, je že v prvem poskusu uspelo Francu Černeliču, 46-letnemu inženirju organizacije dela, zdaj zaposlenemu v podjetju Videm, rojaku iz Podbočja. Očitno je Černelič za sestavo nove vlade uporabil pravi recept, ki je bil všeč tudi Demosu, v ta podvig pa je vložil veliko osebnega truda, časa in volje.

Kot je povedal v svojem nastopnem govoru na seji občinske skupščine v četrtek, se je v tem času pogovarjal z vrsto ljudi, kjer pa je upošteval zlasti strokovne kriterije. Tako se je na njegovem seznamu možnih kandidatov znašlo 48 imen, izmed katerih jih je na koncu na Demosovem in Černeličevem situ ostalo le še 12. Da je Černelič lahko vse to opravil, je moral porabiti nekaj dni svojega dopusta, prevozil pa je tudi 413 kilometrov. Skratka, da se je dokopal do prave sestave izvršnega sveta, je krepko garal, poznavalci pa pravijo, da glavno delo šele pride. Kljub temu Černelič ni skrival zadovoljstva, ko je skupaj s svojo ekipo dobil podporo v skupščinskih klopeh in na koncu še celo aplavz.

Pa ni šlo vsetako gladko, kot je kazalo sprva in kot se je govorilo po hodnikih. Delegatka Almira Božovič (ZK — SPD) je vprašala, kako se je lahko med kandidati za člana izvršnega sveta znašel tudi Franc Pavlin, ki je bil doslej že dvakrat kandidat za člana sevniške občinske vlade in skupaj z ostalimi na volitvah kar dvakrat pogorel. Toda tedaj še mandatar in potem izvoljeni predsednik izvršnega sveta Černelič se je zanj zavzel in dejal, da ga to ne moti. Ida Novak-Jerele pa se je spraševala, kako je mogoče, da bo v izvršnem svetu odgovoren za stanovanjska vprašanja Anton Bučar, ki je sicer zaposlen v gradbenem podjetju Pionir, ki ima v Krškem monopolni položaj. Pa to nista bila edina zapleta! Zataknilo bi se bilo kmalu tudi pri volitvah, saj občinska volilna komisija ni bila sklepčna in so tako morali izvoliti nove člane, ki so potem lahko opravili svoje delo.

Težko bi bilo oceniti, ali je k izvolitvi prispeval tudi nastop bodočih članov izvršnega sveta. Stanislav Čuber, ki je bil tokrat že tretjič v ekipi, je dejal, da bo simpatiziral z vsemi dobrimi predlogi, ne glede na strankarsko pripadnost. Franc Pavlin, ki je po poklicu oficir, je zagotovil, da bo poskrbel za nasmejano državno upravo, Toni Koršič, novi občinski kmetijski minister, pa za prijazno naravo, ki bo vabila turiste.

Na volitvah so dobili člani izvršnega sveta različno število glasov: Franc Černelič 38, Stanislav Čuber, podpredsednik, 64, Franc Glinšek, gospodarstvo, 41, Franc Jenič, razvoj in planiranje, 57, Danilo Siter, družbene dejavnosti, 45, Franc Pavlin, državna uprava, 36, Anton Koršič, kmetijstvo in turizem, 40, Roman Stopar, urejanje prostora, 42, Ivan Molan, obrt, 58, Franc Katič, energetika, 43, Boris Rostohar, ekologija, 49, Anton Bučar, stanovanjsko gospodarstvo, 36, in Marjanca Mlinarič, finančno svetovanje, 57 izmed 60 volilnih glasov.

J. SIMČIČ

Franc Černelič

SLOŽNO DO ASFALTA NA METNI VRH — Vaščani večjih vasi, kjer premorejo veliko močnejših kmetij, kot so tiste na Metnem Vrhu nad Sevnico, te dni zavidajo vaščanom Metnega Vrha, ker so prej kot oni prišli do asfaltne preproge. 2200 metrov dolgi odsek kategorizirane ceste od Drožanja asfaltirajo novomeški cestarji, pri pripravi makadamskega ustroja cestišča pa je marljivim vaščanom izdatno priskočila na pomoč še sevniška krajevna skupnost. Toda brez složnosti, denarja in trdega dela vaščanov (na sliki urejajo bankino) gotovo ne bi bili uspešni. (Foto: P. P.)

ASFALT ŽE TUDI DO ZABUKOVJA

ZABUKOVJE — V prvi polovici julija so novomeški cestarji končali asfaltiranje dveh odsekov po blizu 2 km kategorizirane ceste Marof — Zabukovje. Zdaj je končno tudi ta manj razvita krajevna skupnost dobila asfaltno povezavo z občinskim središčem, in sicer po prisojni strani, kar je pomembno zaradi lažjega zimskega vzdrževanja. Makadam pa še ostaja med Podgorjem in Zabukovjem. Ob tej priložnosti so asfaltirali tudi cesto proti Komorivcu oz. Stržišču.

BIG BEN IN DEGUSTACIJA PIVA

SEVNICA — Na sevniškem kopališču ob prvem gostovanju Jasne Zlokić spet niso imeli sreče z vremenom. Jasna je po polurnem ogrevanju ansambla le zapela dve pesmici, potem pa so jo dežne kaplje pripravile h komentarju, da je vsaj dež brezplačen. Gostom, ki so si poiskali nekaj strehe nad glavo okoli šanka in malo dlje, je še zapela nekaj pesmi, ko pa se še po vsem tem naporu le ni zjasnilo je Jasna obupala in odnehala. Ali bodo imeli organizatorji lepo vreme v soboto, 28. julija ob 21. uri, ko bo za zabavni večer s plesom poskrbela skupina Big Ben bomo še videli. Ker bo ob tej priložnosti tudi degustacija vseh vrst piva Union, bodo gostje kopališča gotovo že dovolj mokri »znotraj«, zato držimo pesti za jasno, toplo poletno noč.

Zabukovljani lepo sprejeli taborjane

Zadovoljni krajani in mladi taborjani — Socialna, zdravstvena pomoč in vrtec

ZABUKOVJE — Tabor Rdečega križa Slovenije v Zabukovju nad Sevnico od 1. do 21. julija je zelo dobro uresničil poglavitne programske usmeritve. In če se poslavljajo z lepimi vtisi tako taborjani kot krajani, kakor smo se lahko sami prepričali, potem je razlogov za zadovoljstvo več kot dovolj. Prav vsi so namreč ob zaključku tabora izrazili željo, da bi se ponovno dobili na taboru »Zabukovje 91«.

»Moram reči, da smo okvirni program, ki so ga naredili na sevniškem centru za socialno delo in v zabukovški krajevni skupnosti, celo presegli tako, da smo z našo socialno kot tudi zdravstveno enoto pomagali še številnim drugim krajanom, katerih naslovov nismo dobili v programu. Kadetje so pomagali pri kmečkih opravilih; ostarelim in bolehnim, ki so ostali sami na zemlji in ji niso več kos, so tudi pripravili drva za letošnjo zimo oz. za kurjavo. Pomoči na 8 kmetijah so bili ljudje iskreno veseli pa tudi, da so namesto ostarelih bodoči miličniki pomagali pri popravilu ceste.

Zdravstvena enota je v 15 delovnih dneh opravila na dan po 5 obiskov na domačijah v teh odročnih krajih Kozjanskega, pretežno s patronažno sestro sevniškega zdravstvenega doma. In naposled naj še omenim, da se je v našem vrtcu zvrstilo v teh dneh 22 otrok, ki nimajo organiziranega varstva. Bili so tako navdušeni, da so prihajali v vrtec v nekdanjo šolo v Zabukovju tudi pol ure pred pričetkom, neki otrok z Mrzle Planine pa je celo sam pripešačil!« je povedala taborovodkinja Ditka Blatnik, edina Dolenjka med 12 taborjani, ki so pretežno prišli z Gorenjskega in Koroškega.

P. P.

Ditka Blatnik, vodja tabora RKS »Zabukovje 90«

Tepeta jih blokada in tečaj

V sevniškem Stillesu so se močno preusmerili v izvoz na zahodni trg

SEVNICA — Tudi v juniju so imeli v sevniškem Stillesu zasedene proizvodne zmogljivosti 80-odstotno (glede na lanski plan), kar niti ni moč oceniti kot neuspeh, če seveda upoštevamo srbsko blokado, ki je ta sevniški kolektiv najmočneje prizadela, in pa manjšo kupno moč.

V teh kriznih časih, ko marsikje že presneto tehtajo, kako bodo porabili tistih nekaj dinarjev plače za hrano, da bi srečno zvozili mesec do nove plače, je razumljivo, da ljudem ostane bore malo denarja za razkošje, kar očitno in žal že postaja tudi nakup novega pohištva. Toda sevniški mizarji navkljub nič kaj rožnatim časom niso vrgli puške v koruzo, temveč skušajo poiskati debelejši kos kruha in si priboriti prostor na najzahtevnejših tujih tržiščih. Približno dve tretjini izdelkov že izvaža Stilles v razne evropske države.

»V manjšem obsegu smo bili že doslej prisotni v državah evropske gospodarske skupnosti s programom jedilnic. Zvečine gre za kupce, ki želijo z našimi izdelki dopolniti svoje proizvodne programe. Tako na primer izdelujemo za Francoze posebne mize za jedilnice. Pripravljamo pa nov program pohištva, ki bo mešanica med stilnim in modernim, in sicer za mednarodni sejem pohištva v Ljubljani. Ta sejem je nadomestek za beograjski sejem, kjer slovenski proizvajalci pravzaprav nimamo kaj iskati, tudi zato ne, ker naši izdelki po kakovosti močno odstopajo od jugoslovanskega povprečja. Ljubljanski sejem bo dal verjetno najboljši odgovor, če smo na pravi poti,« je povedal tehnični direktor Stillesa, dipl. inž. Štefan Teraž.

P. P.

Štefan Teraž

• V sevniškem Stillesu se, podobno kot v drugi izvozno naravnani industriji pri nas, precej jezijo zaradi zamrznjenega tečaja, kajti lesarji so izračunali, da bi morala biti nemška marka vredna že okrog 10 din. Ako bi ZIS upošteval, da so se lesarjem oz. pohištveni industriji po zamrznitvi vhodni stroški za repromaterial povečali za okrog 50 odsttokov, bi ob takem priznavanju razmer danes mnogo lažje dihali. Zdaj pa, denimo v Stillesu, še za taisti program hrastovega stilnega pohištva, ki je poprej šel dobro v denar na Zahodu, dobijo le še polovico poprejšnjega iztržka!

pisma in odmevi

Politična prevlada?

LJUBLJANA — Na svoji 1. redni seji je odbor združenja slovenskih časopisov in revij pri Sekciji za tisk GZS obravnaval spremembo oz. predlog izvršnega sveta o prenosu ustanoviteljskih pravic za sredstva javnega obveščanja na izvršne svete oz. na skupščine družbenopolitičnih skupnosti in v zvezi s tem sprejel naslednja stališča:

1. Način oblikovanja in sprejemanja zakona o javnem obveščanju je bil nesprejemljiv glede na dosedanjo prakso sodelovanja z vsemi »prizadetimi«, organiziranimi v GZS, in glede na pomembnost področja, ki ga zakon ureja.

2. Iz predlogov sprememb zakona, predloženih na sejo zadnje skupščine, ugotavljamo, da gre za težnjo po politični prevladi nad mediji in kadri v njih, kar je v popolnem nasprotju z volilnimi obljubami in programi strank, ki so se tedaj zavzemale za neodvisnost obveščanja in večjo tržnost tudi na tem področju.

3. Zakon o javnem obveščanju oz. njegove spremembe morajo omogočati vse možne oblike ustanoviteljstva in lastnine organiziranja in delovanja časopisnih podjetij. Spremembe naj težijo k večji liberalizaciji in manjšemu normativizmu tudi na tem področju.

4. Vprašanje družbene lastnine v medijih naj se ne rešuje prek prenosa ustanoviteljskih pravic na DPS, temveč v okviru splošnih procesov preobrazbe družbene lastnine. Zato naj se ne zavira prehod časopisnih organizacij v družbena podjetja (v skladu z zakonom o podjetjih) in njihovega prilagajanja pogojem poslovanju na trgu.

Predsednik strokovnega združenja slovenskih časopisov in revij:
ANDREJ LESJAK

Diši po revanšizmu

Ljubljanski radio je 14., 16. in 17. julija letos komentiral sklep naše oblasti, po katerem naj bi predsednico Vrhovnega sodišča Slovenije Francko Strmole razrešili te dolžnosti, češ da je članica ZK in CK. To pa že diši po revanšizmu. Višek pa je dejstvo, da so jo poklicali in ji predlagali, kot je poročal radio v Dogodkih in odmevih 17. t. m., naj sama zaprosi za razrešitev, sklicujoč se na svojo bolezen. Je to višek nesramnosti? se sprašujemo vsi, ki nam je demokracija sveta stvar. O tem sem namreč govoril s svojimi prijatelji in političnimi somišljeniki.

Zakon je treba spoštovati. Če bi se je radi znebili, pa ne samo nje, bi bilo nujno spremeniti zakonske predpise, da bi se res zakonito rešili takih funkcionarjev, kot je ta, ki naj bi delo opravljala še osem let. Pri tem, ko so ji predlagali, da bo njej v korist, če se sama odpove funkciji, sem se spomnil predloga, ki so mi ga kot političnemu »zločincu« servirali ob zaslišanju zasliševalci: »Priznaj, pa bo dobro, ker drugače ...«

Nekaj drugega je, če je Vrhovno sodišče res poslovalo po vseh zakonitih predpisih, zlasti še, če je sodišče neodvisno, se pravi, da mu oblast ne more naročiti, kako mora soditi. Če se ob tem vrnem k omenjenemu mojemu primeru, se Vrhovno sodišče svoje »neodvisnosti« ni poslužilo, ampak je pritrdilo sodbi (v mojem primeru je kazen znižalo za polovico), in tako so sodniki dokazali, da so res samo hlapci režima. Črke zakona so obšli proti svoji vesti.

Tu nastane še vprašanje, na katero naj bi odgovoril kdo od tistih, ki so Francko Strmole predlagali za to funkcijo, »volili in izvolili«. Ali bi bila za tako odgovorno službo izvoljena, če ne bi bila članica Zveze komunistov in tam celo v vrhu? Kaj bi se zgodilo, če bi potem, ko je imela dekret že v žepu, izstopila iz članstva ZK? Za pojasnilo vnaprej hvala!

FRANC LUZAR

K MISLI O NOVOMEŠKI KRONIKI

Kolikor vem, je Teodora Kovačič, sedaj v. d. glavnega direktorja Novoteksa, pametna ženska. Prepričana sem, da na novi dolžnosti nima niti malo lahkega dela, prav tako sem prepričana, da dejstvo, da je žena predsednika novomeške vlade, povečuje težavnost njenega dela zaradi pričakovanj kolektiva. Ne le da ji le-ta zaupa, zaradi moževe funkcije ji mnogi zaupajo še bolj in od nje pričakujejo še več, kot je zmožna postoriti. Še donedavna bi takšne zveze zares delovale in mnogi še tako razmišljajo, če Teodora Kovačič to prizna ali ne. Zakaj naj bi bila ta navedba primer zlobe in škodoželjnosti brez primere — ki je »ne more biti sposoben nihče, kdor si je služil kruh z delom na normo v treh izmenah ali opravljal odgovorne funkcije v gospodarstvu, ki se, izmolzeno od nepotrebnih in neproduktivnih institucij, bori za obstoj«, zato pa očitno zlobni, škodoželjni in leni novinarji, ki nimajo pojma, kaj je delo — ve verjetno le ona. Prav zaradi dosedanjega vedenja, da je pametna ženska, se mi namreč zdi nepojmljivo tako sprevrženo branje, razumevanje in razlaganje ter iskanje zlobe in škodoželjnosti tam, kjer je očitno ni. Zdaj se mi zares zastavlja vprašanje, kaj se pravzaprav dogaja in kaj še je za željo storiti vse za rešitev svojega kolektiva pred propadom, če je takšen zapisek označen kot zloba in škodoželjnost brez primere. Vsekakor pa Teodori Kovačič želim, da bi ji nedvomno težko delo, ki si ga je naložila, uspelo opraviti.

ZDENKA LINDIČ-DRAGAŠ

Razmere, pravičnejše za vse ljudi

Odziv na zapis v Dolenjskem listu z 19. julija — Samo za določen čas

Prosim, da objavite moje pismo kot odgovor na sestavek v rubriki Pisma in odmevi »Kočevska šola kadruje za Evropo«. Vsekakor sem mnenja, da bomo Slovenci vstopili v Evropo s knjigami, še prej pa z vestnim delom in človeškimi odnosi, v katerih bo poskrbljeno tudi za takšne ljudi, kot je v tem primeru socialni delavec, čeprav le-ta ni študiral v Švici, ker te možnosti ni imel. Ta socialni delavec je uspešno končal študij, vendar je že šesto leto zaposlen za določen čas, ker mu v kočevski občini ne morejo zagotoviti ustreznega delovnega mesta, očitno pa tudi prekvalifikacije ne. Tudi na tem področju so namreč mnenja, da se lahko kadruje s pedagoškega, medicinskega, psihološkega idr. vidika, pa tudi brez dokončane šole ali celo z nižjo izobrazbo. Iz tega lahko sklepamo, da ni prizadet samo dipl. psiholog, pač pa tudi socialni delavec in mnogo drugih ljudi na drugih področjih (s podobnimi problemi). Zato stopimo v Evropo tudi s pravičnejšimi odnosi, ki ne bodo veljali samo za nekatere.

Zaskrbljeni oče

Še: premoženje nazaj po pravni poti

Odziv na zapis v Dolenjskem listu — »Naj vam bo nekaj povsem jasno, nam ne gre zgolj za obljube« — Usklajevalni sestanek

»Premoženje nazaj po pravni poti« je naslov članka na 2. strani Dolenjskega lista 6. julija letos, v katerem novinar ugotavlja dejstva z zahtevki za vrnitev nepravilno in nepravno odvzetih zemljišč, vse pa podkrepljeno z obljubami pred volitvami. Vendar naj vam bo nekaj povsem jasno: nam ne gre zgolj za obljube, temveč za gola dejanja, ki pa ne izhajajo iz obljub, temveč so le posledica ideološko naravnanih odlokov, odredb zakonov, ki so nam kmetom napravili moralno in materialno krivico. Torej gre za popravek teh krivic. V nadaljevanju omenjenega članka pa so že razvidne in nakazane nove krivice in nesprejemljivost naših zahtev, nasprotno pa niso razvidne rešitve oz. predlogi rešitev, ki bi ublažili naše nezadovoljstvo. Tako se o zahtevi kmetov piše enostransko.

Od izvršnega sveta občine Novo mesto zahtevamo, da v roku osmih dni objavi v Dolenjskem listu, in sicer uradno, naslednje: po katerem odloku, odredbi je bila izdana odločba, da se s prisilo izvede arondacija za KZ Krka Novo mesto (mišljena razširitev posestva Draškovec). Po katerem zakonu, republiškem ali zveznem, so bila odvzeta zemljišča »gmajne«, last vaških skupnosti. Nadalje zahtevamo, da izvršni svet izdela predlog rešitve prisilne arondacije v roku 7 dni; predlog rešitve vseh po krivici odvzetih zemljišč, lokalov in objektov v roku 30 dni; predlog rešitve deagrarizacije v roku 60 dni. Zadnje omenjene zahteve so že bile ustno posredovane sekretarju komiteja za kmetijstvo 10. junija. Preteklo je že več kot mesec dni, vendar od izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto nobenega konkretnega odgovora s predlogom rešitve. Prepričani smo, da imajo predlog rešitve prisilne arondacije že pripravljen, zato prosimo za sestanek v roku 8 dni, da obojestransko uskladimo in da skupščina končno sprejme usklajene odloke odločbe.

JOŽE RANGUS
predsednik podružnice SKZ Šentjernej

Obvestila o odvzetih nepremičninah

Občani naj v mesecu dni sporočijo podatke o zaplenjenem premoženju

Sedmega julija je stopil v veljavo zakon o začasni prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lastnini in začasni prepovedi prometa z nepremičninami v družbeni lastnini. Da bi se omenjeni predpis izvajal učinkovito, obvešča republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano vse lastnike, dediče in pravne naslednike tistih, ki so jim bile nepremičnine odvzete na kateri koli način po pozitivnem predpisu, da v roku enega meseca sporočijo pristojnemu upravnemu organu občinske skupščine podatke o odvzeti nepremičnini. Podatki se posredujejo tisti občini, na katere območju se ta premičnina nahaja.

Če posamezniki nimajo na voljo podatkov o odvzetem ali zaplenjenem premoženju, lahko dobijo podatke v zemljiških knjigah enot temeljnih sodišč in geodetskih upravah. Vendar se pri tem mora vedeti, kdo je bil lastnik v času, ko so nepremičnino odvzemali. Ne glede na pretekle okoliščine je prav, da vsi zainteresirani sodelujejo v zbiranju podatkov o lastništvu. Po vsej verjetnosti pa bo možno zadeve reševati šele, ko bodo predpisi, na podlagi katerih so bile nepremičnine odvzete, razveljavljeni. Pri zbiranju podatkov pa je potrebno upoštevati, da so se od leta 1945 spreminjala območja sodišč, občin in že davno ukinjenih okrajev. Podatki in listine se nahajajo v arhivu na tistem območju, kjer se je postopek po krajevno pristojnem območju izvajal.

-vd

UPOKOJENCI ZADOVOLJNI Z DRUŠTVOM

Mirnsko društvo upokojencev priredi vsako leto srečanje ob prazniku in tako je tudi letos praznovalo v gradu Lanšprež. Srečanja se je udeležilo veliko članov tega društva, ki šteje 340 članov, od katerih je 10 odstotkov kmečkega prebivalstva. Imela sem priložnost, da sem se udeležila letošnjega srečanja in se pogovarjala s člani društva. Izrazili so izredno zadovoljstvo in so ponosni na predsednika, saj je preprost in do vsakogar prijazen in skrbi za čim boljše počutje članov. V društvu znajo pridobivati sredstva in skrbno ravnati z njimi. Tako imajo tudi bife, kamor se radi zatekajo na klepet in osvežilne pijače. Člani so hvaležni vodstvu in želijo take skrbi za članstvo še naprej.

R. MAJER

Samo kabli za kabelsko

Gradnja kabelske televizije v Krškem očitno zaostaja za načrti — Informacij ni

V okolici Krškega prebivalci čakajo na KATV že skoraj tri leta. O kabelski televiziji se je v Krškem začelo govoriti že leta 1987. Prvotno so bili v načrtu za napeljavo Krško, Dolenja vas in Leskovec. Po prepričevanju in razkazovanju načrtov so se v začetku leta 1988 pričele podpisovati pogodbe, ki sta jih za »Odbor za izgradnjo KATV« podpisala Jože Habinc in Ivan Glogovšek. Ponudba je bila ugodna, saj je predvidevala obročno odplačevanje takrat ne tako majhnega zneska. Tudi dela so kmalu stekla, odbor pa je obveščal plačnike, do katere faze so prišli z deli. Vendar to ni trajalo. Dela so se ustavila, kdor je priključek imel, ga je imel, informacije pa so usahnile.

Na omrežje je priključeno samo Krško, medtem ko Dolenja vas in Leskovec nista. Tu prebivalci lahko le gledajo kabel, kako štrli iz zemlje pred naseljem. Že nekaj časa ni nobenega obvestila, kdaj se bodo dela nadaljevala. Po pogodbi je bil predvideni rok 31. december 1988, vendar se bojim, da bodo mnogi tudi letošnje silvestrovo preživeli brez obljubljenih 8 satelitskih programov. Tudi pogled na plačniško pogodbo daje slutiti, da je to spretno napisana pravljica, saj ima odbor samo obveznost zgraditi sistem do predvidenega roka, nič pa ni rečenega, kaj bo v primeru zamud, kaj, če se gradnja ustavi, ipd. Kup obveznosti pa ostaja na plačnikih. Tako ti lahko samo čakajo. Vendar tudi tisti, ki v Krškem že imajo omenjeni priključek, niso najbolj zadovoljni s kakovostjo sprejema programa. Vse očitneje postaja, da so krajšo zopet potegnili naivni občani, ki so hoteli iti v korak s svetom.

JANKO BOŽIČ

ZANIMIVO IN POUČNO — V ponedeljek so udeleženci Jezikovnih počitnic obiskali Pionirsko in Študijsko knjižnico v Novem mestu, kjer so se seznanili s knjižnimi zakladi obeh ustanov. Posebej pozorno so si ogledali zanimivosti Študijske knjižnice, ki jim jih je predstavila Nataša Petrov.

Na počitnicah pri slovenščini

Bogat program Jezikovnih počitnic v Novem mestu za 24 otrok iz avstrijske Koroške — Zaključek 4. avgusta

NOVO MESTO — Končuje se že drugi teden, odkar so v 24 novomeških družin prišli otroci iz avstrijske Koroške, da bi si v pristnem slovenskem okolju in druženju s slovenskimi vrstniki izpopolnili osnovno znanje slovenščine ter se jeseni izkustveno in besedno bogatejši vključili v nadaljnji pouk.

Novomeške Jezikovne počitnice, edino tovrstno jezikovno usposabljanje za otroke zamejskih koroških Slovencev, potekajo tako, da otroci vsakodnevni triurni pouk dopolnjujejo z bivanjem v slovenskih družinah, z razvedrilnimi igrami, sodelovanjem v pevskem zboru, s športom, izleti in obiski dolenjskih kulturnih in zgodovinskih znamenitosti. Kljub občasnemu domotožju — navsezadnje so nekateri od jezikovnih počitničarjev prvikrat za cele tri tedne zdoma — so z bivanjem v Sloveniji zadovoljni.

Vodja Jezikovnih počitnic Jože Škufca pravi: »Večina od 24 otrok je iz dvojezičnih šol in je zato njihovo jezikovno znanje nekoliko slabše. V sedanjem slovenskem okolju si osnovno šolsko znanje izpopolnjujejo z živo slovenščino. Počitnice v novem okolju, ki je slovensko, otroka sili, da porablja samo ta jezik, in tako se ga ob stalni uporabi veliko nauči. Zato je tudi prav, da so otroci razporejeni po družinah zasebnih gostiteljev. Če bi bili skupaj v internatskem tipu šole, bi govorili predvsem med seboj in bi si tako ne bogatili jezikovnega znanja. Med bivanjem v slovenski družini pride do sproščenih stikov in učenja. Že lani, ko smo prvikrat imeli jezikovne počitnice, smo ugotovili, da se otroci v takem sproščenem načinu naučijo obilo novih besed, lažje tvorijo stavke. Polovica jih ima v začetku počitnic skromen besedni zaklad, kar je razumljivo, saj je nekaj otrok iz mešanih družin, v nekaterih družinah pa je običajni pogovorni jezik nemščina. Ko počitničarji pridejo nazaj v dvojezično šolo, je njihovo znanje slovenščine občutno boljše.«

Da jezikovne počitnice organizacijsko potekajo v redu, gre zahvala vsem sodelujočim, tako pedagoškim delavcem kot sodelavcem, posebej pa velja pohvaliti gostujoče družine, ki se po svojih močeh vključujejo v ta zanimivi proces, katerega pomen presega pedagoške okvire.

Jezikovne počitnice bodo slovesno zaključili 4. avgusta s prireditvijo na jasi v Dolenjskih Toplicah.

M. MARKELJ

Živahno tudi v počitnicah

Pionirska knjižnica ponuja pestro branje, video, igr — Vsak dan do 60 obiskovalcev

NOVO MESTO — Počitnice in dopusti niso kaj dosti razredčili vrste obiskovalcev novomeške Pionirske knjižnice in obe zaposleni knjižničarki imata te poletne dni precej dela, da ustrežeta kakim petdesetim do šestdesetim vsakodnevnim obiskovalcem. V knjižnico prihajajo predšolski otroci, osnovnošolci in tudi srednješolci. Na voljo jim niso samo knjige, ogledajo si lahko video filme in se igrajo različne igrice. V knjižnici, skratka, ni dolgčas.

Knjižničarka Lojzka Sever je povedala, da že nekaj let opažajo porast zanimanja za izposojo knjig. Razlogi za večji obisk knjižnice so verjetno v sicer dragi slovenski knjigi. Zanimanje pa je pestro. »Trenutno je največje povpraševanje po mladinski literaturi, predvsem po seriji knjig Pet prijateljev. Precej gre v izposojo tudi leksikonov, enciklopedij in drugih knjig stvarne literature. Zanimivo pa je, da je poraslo povpraševanje po tujejezičnih knjigah, predvse po angleških in nemških,« pravi S verjeva.

PREGLEDNA RAZSTAVA STOJANA ZAFREDA

NOVO MESTO — V petek, 27. julija, ob 8. uri zvečer bodo v Dolenjski galeriji odprli zanimivo razstavo likovnih del slikarja Stojana Zafreda iz Divače, ki jo pripravlja Dolenjski muzej. Pregledna razstava zajema umetnikove stvaritve zadnjih petnajstih let. Ob otvoritvi bo krajši kulturni program, v katerem bo nastopil kitarist Igor Starc iz Trsta, potem pa se bodo obiskovalcem predstavili še gostinski delavci zasebne gostilne Jazbec iz Tupelč na Krasu s kraškimi narodnimi nošami in kulinaričnimi posebnostmi Krasa.

Delničarji rešili kulturni dom?

Zmanjkalo denarja za ureditev centralne kurjave v črnomaljskem kulturnem do mu — Bo še naprej kulturnozgodovinski spomenik? — Stara oprema

ČRNOMELJ — V tukajšnjem kulturnem domu so aprila začeli reševati najmanj pet let star in aktualen problem centralnega ogrevanja. Za začetek del so se odločili, kljub temu da so v bivši občinski kulturni skupnosti zbrali le polovico potrebnega denarja, saj delo lahko opravljajo po fazah, niso pa želeli, da denar nekje leži in propada. Tri četrtine del je sedaj že narejenih, razpoložljivi denar pa je porabljen.

Kako naprej, v Zavodu za izobraževanje in kulturo (ZiK), ki upravlja z domom, ne vedo, še vedno pa potihem upajo na denar, ki jim ga je odobrila bivša republiška kulturna skupnost, čeprav je usoda tega denarja, odkar je na oblasti nova vlada, vprašljiva. Če pa bi jim ga uspelo dobiti, bi z njim tako rekoč končali naložbo, saj so jim na republiki dodelili sredstev v višini četrtine vrednosti naložbe.

Z bivšimi skupnostmi, skupščinami in njihovimi sklepi imajo v Ziku nasploh težave. Čeprav je bil črnomaljski kulturni dom v bivši občinski skupščini pred dobrim letom ponovno razglašen za kulturnozgodovinski spomenik, je njegov status danes zopet vprašljiv. Ker pa je vprašljiv status, je vprašljiv tudi republiški denar. Če mu namreč ne bodo več priznavali statusa kulturnozgodovinskega spomenika, se lahko v Črnomlju obrišejo pod nosom za republiški denar. Ker v Ziku denarja nimajo, bodo morali naložbo dokončati z občinskim denarjem, namenjenim za kulturo, kar pa letos zagotovo ne bo moč, ker denarja prav tako ni.

Sicer pa v Ziku pravijo, da jim status spomenika doma ne prinaša nikakršnih posebnih ugodnosti, in že razmišljajo o tem, kaj bodo storili, če bodo stroko institucije domu zares odvzele na kulturnozgodovinskega spomenika. P iskati bodo morali pač delničarje, bodo vložili denar za dokončanje se nje naložbe, a tudi za vlaganja na po ročju kinematografije in andragoške javnosti. V Ziku namreč potrebuj kar krepko finančno injekcijo, ki bi jo —tako upajo — lahko zagoto prav delničarji. Radi bi začeli z letn in potujočim kinom, nabavili nove noaparature, saj so sedanje iz leta 19 uredili pa tudi sodobno učilnico za obraževalno dejavnost.

M. BEZEK-JAK

KULTURA BREZ DENARJA

ČRNOMELJ — Vsa črnomaljska kultura je v škripcih, posebno pa ZKO, ki je sredi leta ostala brez denarja. Vsota, ki jim je bila dodeljena za njihovo celoletno dejavnost, je namreč porabljena. To pa še ne pomeni, da so imeli kaj več prireditev kot pretekla leta, le denarja je vsako leto znatno manj. Res, da na ZKO do konca leta niso več načrtovali kakšnih posebnih akcij, toda denar potrebujejo za redno dejavnost. Zavedajo se, da tako (da bi bili torej brez denarja do konca leta), ne bo moglo ostati, in pričakujejo, da jim bo jeseni kakšen rebalans prinesel nekaj cvenka.

Še nekaj možnosti za vpis

Na srednjih šolah posavske in dolenjske regije ter n Kočevskem še prosta vpisna mesta

Stanje prijav za vpis na srednje šole za šolsko leto 1990/91 kaže, da je na nekaterih slovenskih srednjih šolah še nekaj prostih vpisnih mest. Tako bodo sprejemali prijave kandidatov še do 31. avgusta. Na našem območju je stanje sledeče:

V Posavju je prostih le troje mest, in sicer eno na krški Srednji šoli kovinarske in elektrotehnične usmeritve za smer oblikovalec kovin in dvoje na DE srednje šole tiska in papirja za smer papirničar. Na Kočevskem je na Srednji šoli tehniških usmeritev in družboslovja 6 prostih vpisnih mest za smer pomočnik tekstilnega konfekcionarja, 3 za smer strojni tehnik, 4 za smer obdelava kovin in 7 mest na Gimnaziji.

V dolenjski regiji je prostih vpisnih mest precej več. Najmanj zasedena je novomeška Srednja kmetijska šola Grm, kjer je prostih 13 mest za smer kmetovalec, 29 za smer kmetijski t nik in 16 za smer kmetijski delavec. Srednji šoli tehniških in zdravstve usmeritve Novo mesto sta prosti vpisni mesti za smer gradbeni teh Na črnomaljski Srednji šoli druž lovne in tehničnih usmeritev je 19 stih vpisnih mest za smer oblikov kovin in 5 za smer obdelava kovin Metliki se na srednjo tekstilno šolo ko vpiše še 6 kandidatov za smer stilni konfekcionar II.

Za šolanje odraslih je na obmo posavske in dolenjske regije precej stih vpisnih mest še na novome Srednji šoli tehniških in zdravstve usmeritve: 19 za smer elektrotehn elektronik, 7 za smer obratni str tehnik in 18 za smer voznik-avtom hanik. Na Srednji šoli za gostinstvo turizem Novo mesto pa je 29 pros vpisnih mest za smer kuhar, 30 za st natakar in 18 za smer gostinski teh

kultura in izobraževanje

Sodelovanje s Čeh

V Pavičinah srečanje tre banjskih glasbenikov i zbora iz Češkoslovaške

TREBNJE — Trebanjski Komor zbor je povabil na glasbeni tabor pobr teni zbor iz Kromeriža. V Pavičine p Pulju bo prišlo 42 pevk in sloviti di gent Jan Štepanek. Kromeriški zbor maja 1989 prejel zlato medaljo Mednarodnem mladinskem pevske festivalu v Celju. Kritika ga uvršča m najboljše mladinske zbore v Evro Oktobra lani se je Komorni zbor muč na Češkoslovaškem, pevci in dirige nikakor ne morejo pozabiti svojega stopa na reviji najboljših pevskih zb rov, kjer so kot gostje nastopili z dv setminutnim programom in doživ velik aplavz. Naslednji teden češki zb vrača obisk. Tabor se bo začel 30. ju in bo trajal do 8. avgusta. Zboroma bo priključil tudi Pihalni orkester Tre nje. Vodstvo je pripravilo koncert, ki bodo izvedli v Zagrebškem rekreat nem centru v Dugi uvali.

A. PONIKVA

Predsednik vseh Novomeščanov

Marjan Dvornik, novi predsednik skupščine Novo mesto, je, če pogledamo s strankarske plati, krščanski demokrat. Seveda Dvornik sam prehiti obvezno vprašanje, kako bo njegova strankarska pripadnost vplivala na predsednikovanje, češ da mora in bo moral biti predsednik vseh Novomeščanov. Javni blagor je nadstrankarska zadeva. Z novim novomeškim županom se je pogovarjal Marjan Bauer.

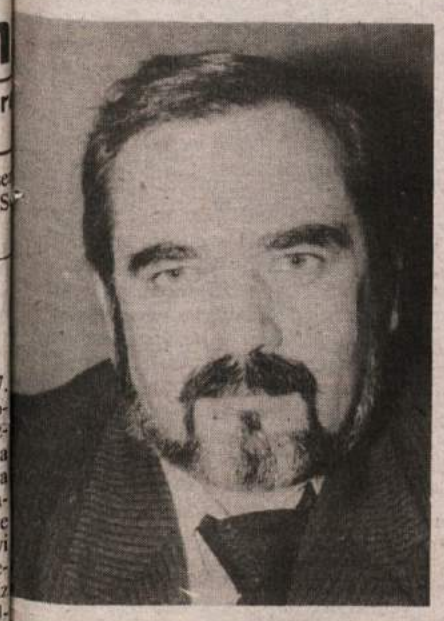

• Krščanski demokrati so v Demosu, ki je precej raznolika celota. V tej raznolikosti so po mojem mnenju posebnost zlasti krščanski demokrati. Kako bi opredelili svojo različnost od drugih?

Dvornik: »Programske opredelitve v Demosu so toliko komplementarne, da ne more priti do večjih nesoglasij, področje, kjer smo krščanski demokrati bolj radikalni od drugih, je vprašanje varovanja življenja. Ne gre samo za splav, o katerem so svoj čas največ govorili tisti, ki so o tem najmanj vedeli. Krščanski demokrati menimo, da se skozi ovrednotenje življenja kot najvišje vrednote vsi segmenti družbe vidijo drugače. Moja osebna svoboda je omejena s svobodo nekoga drugega. Tega bi se morali nenehoma zavedati. Kot rečeno, smo ob tem vprašanju krščanski demokrati na nek način doslednejši od drugih v Demosu in sicer. Skoraj identična pa so naša stališča glede varovanja okolja, razvoja, gospodarstva, dediščine, odnosa do zgodovine itd.«

• Ko ste na svobodnih in zakonitih volitvah prevzeli oblast, se je v Novem mestu, tako kot drugod po Sloveniji, razširil strah, da bodo na občini in v njenih organih zamenjani tako rekoč vsi ljudje. Kako je bilo, oziroma je s tem?

Dvornik: »Na novomeški občini so večinoma še vedno v službi prejšnji ljudje, če lahko tako rečem. Pomočniki predstojnikov upravnih organov so bili postavljeni za v. d. predstojnikov in imajo vso možnost, da se dokažejo. Med podstvenimi delavci pa sta dve tretjini novih in ena tretjina starih. Želo smo se trudili, da se vzdržuje kontinuiteta oblasti oziroma izvršnega sveta, tudi zato, ker je veliko zadev načetih, nedokončanih. Skratka, z naše strani bi bilo zelo neodgovorno, če bi vse položaje zasedli s tako imenovanimi našimi ljudmi. Ne glede na ‚naše in vaše' pa bo slej ko prej treba spregovoriti o učinkovitosti občinske uprave, tudi s stališča prevelike številčnosti.«

• Kakšno je vaše razmerje s prejšnjimi vodilnimi ljudmi?

Dvornik: »S Francijem Šalijem imam izredno korektne odnose, enako z Adolfom Zupanom. Dobri so tudi moji stiki z opozicijo, z Mirom Bergerjem in še zlasti z Borisom Dularjem. In čeprav to ni moja stvar, bi na tem mestu vendarle povedal, da me čudi, kako ZK-SDP svojim ljudem po koncu mandata ni omogočila normalne eksistence.«

• Boj torej ni bil krvav?

Dvornik: »O volilnem boju bi rekel, da nanj nisem gledal kot na boj. Šlo je samo za vzpostavitev legitimnega stanja. Prej tega ni bilo, zdaj do neke mere je. Kljub dobremu rezultatu za nekdanjo opozicijo pa so še vedno redki sposobni ljudje, ki bi bili pripravljeni ukvarjati se s politiko. Glejte, novomeški župan bi moral biti predstavnik Kmečke zveze, jaz sem to zahteval. Nekateri odlični kadri niso hoteli v politiko zaradi poklica. Dolgoročno gledano, tako omahovanje za občino ni dobro.«

• Kaj menite o slovenski povolilni atmosferi?

Dvornik: »Kar se tiče slovenskih strank, bi rekel, da se bo najbrž okrepila skupina okoli Žaklja oziroma socialistov. Druga skupina bodo socialdemokrati. Logična je tudi še tesnejša vez med krščanskimi demokrati in Kmečko zvezo, gre za komparativnost, etični naboj, profilirani program itd. Omenil sem velike potencialne možnosti socialistov. Zanimivo je, da je bilo pri krščanskih demokratih vprašanje, koliko poudariti socialni segment. Temu smo se nekako izogibali samo zato, ker je beseda socializem tako razvrednotena, elementi socialne politike pa bi morali biti zastopani. Značilnost današnje slovenske politične scene je po mojem mnenju tudi, da prave desnice ne poznamo, da socialne dimenzije programov izloča nacionalizem, da se nekateri ne znajo pogovarjati med seboj, čeprav bi se glede na programe morali znati. V ljudeh na splošno pa je tudi malo odpora, ker so kot manjšina odločali za druge, za večino. To razumem, čeprav menim, da tudi absolutizem v določenem času z dobrimi ljudmi lahko da rezultat.«

• Slovenija živi tudi v znaku narodne sprave. Kje je tu vaše mesto?

Dvornik: »O tem bi lahko dolgo govorila. Samo nekaj misli. Treba je pogledati resnici v oči. Sprava ni podajanje rok, to je lahko samo na ravni posameznikov. Gre za to, da je narodovo telo duhovno ranjeno zaradi prirejene resnice. Za ozadje dogodkov še danes ne vemo. Predmet narodne sprave ni niti maščevanje niti javna obsodba niti procesi. Neresnica je bila v celo generacijo ljudi vcepeljena kot strah. Sprava je na nek način tudi resnica in osvoboditev od strahu. Za to pa je bilo potrebno kultno dejanje. Ljudje so jokali. Narod ne more funkcionirati, če nima izživetega otroštva oziroma vsakega obdobja.«

• Ste član republiške komisije za Rog.

Dvornik: »Da. Gre za poseben program, posebno skupino, ki bo skušala ugotoviti, kaj se je dejansko zgodilo na Rogu. Bilo bi nenormalno, če bi ljudi pustili v teh jamah. Po svetu so take razdore reševali s spominskimi obeležji. Meni osebno je najbližja španska rešitev, grobnica v nacionalnem obsegu.«

• Vas smem vprašati, na kateri strani so bili med vojno člani vaše družine? Morda je to tudi priložnost za še kakšen podatek o vas.

Dvornik: »Ne izogibam se nobenemu vprašanju. Izviram iz delavske družine. Po očetovi strani so bili med vojno izseljeni v Dresden, oče je bil partizan, prav tako mamin oče, moj ded. Njegov sin pa je bil domoboranec. Stari oče še čaka, da se bo sin vrnil domov. Jaz sem rojen leta 1949, po poklicu sem diplomirani inženir strojništva. Trinajst let sem delal v IMV, kasneje v Tenelu in Ikonu. Učil sem tudi na tehniški šoli, šolništvo mi nekako leži. Svoj čas me je veselila fotografija, v sedemdesetih letih sem bil predsednik novomeškega fotokluba. Sem antimilitarist. V zakonu z ženo Estero, ki je socialna delavka, imava tri sinove, ki hodijo v prvi, peti in šesti razred.«

• So ljudje, ki trdijo, da je samo vprašanje časa in prave priložnosti, kdaj bo tudi v Novem mestu izvršna oblast presegla skupščinsko oziroma županovo.

Dvornik: »Zgodovine novomeških predsednikov so zelo različne. Ta hip ima izvršni svet večja pooblastila kot občinska skupščina. Moč je v operativnih telesih. Jaz se v ta sistem vključujem z dajanjem pobud, ki imajo tak ali drugačen odmev. Sem na vseh sejah izvršnega sveta. Seveda pa imam tudi druge pristojnosti. Javnosti vsekakor velja povedati, da se z Boštjanom Kovačičem, predsednikom izvršnega sveta, formalno zelo dobro razumeva.«

• Kaj je sicer prva naloga nove oblasti v Novem mestu?

Dvornik: »Jasno je, da se občinska uprava ne more ne vem kako intenzivno vtikati v poslovanje podjetij, prizadevala pa si bo, da bi gospodarstvo čim hireje našlo lastnika. Družbena podjetja so lastniško nedefinirana, direktor ni niti manager niti lastnik. V Novem mestu pri velikih podjetjih sploh ne vidim želje po opredeljevanju lastništva.«

• Kako bi vi naredili lastnike?

Dvornik: »Prava pot, ki je zdaj mogoča, je navezava s sorodnim podjetjem od zunaj, podjetjem, ki ima trg in tehnologijo ter seveda interes priti sem. Tujca bi zainteresirali za kapitalski vložek na konkretnih projektih. Tako pot je ubral Zlatorog. Naš del naloge pa je podržavljanje podjetja, obveznice, odkup.«

• Kaj pa delavec? Bi njegovo minulo delo spremenili v obveznice ali pa podjetje preprosto podržavili, s čimer bi bil delavec vse?

Dvornik: »Noben od obeh principov ni popolnoma pravičen, sicer pa je tudi vprašaje, ali je v državi sploh toliko denarja, da bi odkupili naš del kapitala. Tega denarja gotovo ni pri varčevalcih. Ne glede na to pa bo vprašanje (ne)lastnine treba razrešiti.«

• Razrešitev novomeškega prostorsko-urbanističnega vozla je v primerjavi s tem nedvomno lažja naloga.

Dvornik: »Na tem področju je bilo storjenih preveč napak. Problem javnega življenja je bil prenesen v ozke, tako imenovane strokovne kroge. Ena od posledic je na primer, da je mesto prometno uničeno, ne dojemam, z zdravo pametjo je skregano, da sta bolnišnični kompleks in prometno vozlišče postavljena skupaj. In to ob znanju (?), da je že stara Avstrija postavljala železniške postaje zunaj mest, na primer v Bršljinu. Čudi me tudi, da pri vseh omenjenih in neomenjenih zgrešenih objektih ni bilo ekoloških analiz. Ni razvoj mesta, če ga na eni strani uničujemo, na drugi pa rešujemo. Glas zelenih bo v bodoče v Novem mestu izjemnega pomena, čeprav osebno nisem za ekološki radikalizem, vsekakor pa se kot novomeški župan obvezujem, da bomo, kolikor je le mogoče, popravili vse, kar se na področju urbanizma in varstva okolja popraviti da. Hkrati pa sem prepričan, da bo načrt razvoja Novega mesta do leta 2050 priložnost, da bomo sprejeli globalne rešitve po želji večine ljudi.«

»Lep beg od norcev«

Letošnjo drugo julijsko nedeljo so v Trebnjem zaprli tokratni Tabor likovnih samorastnikov Jugoslavije. Doslej je bil že triindvajsetkrat in čutiti je, da se redna letna prihajanja samoraslih likovnikov v Trebnjem ne bodo ustavila pri tej številki. Ko so odpirali letošnji trebanjski zbor naivnih ustvarjalcev, so namreč v prigodnem govoru dejali, da mora trebanjski likovni tabor živeti tudi še v prihodnje.

Triindvajseti tabor je bil mednarodna prireditev. Ekvadorčan Gonzalo Endara Crov je sicer prišel v Trebnjem zbrane likovnike le bolj mimogrede pozdravit, zato pa sta dala pečat mednarodnega srečanja Taboru veteran Jan Hruška iz Brna in Laura Cristin iz okolice Vidma v Italiji. Poleg njiju so ustvarjali v Trebnjem Zdenko Grgeljac iz Karlovca, Zlatko Huzjak iz Đurđevca, Hamdija Hadžić in Franci Lesjak iz Ljubljane, Kranjčan Boris Lavrič, Darja Lobnikar-Lovak iz Zagreba in Trebanjec Stane Novak. Martina Kopričanca iz Molv so vabili in so zanj rekli nekaj dni pred koncem tabora, da »pride pozneje«. Zbrani tako iz različnih kotičkov sveta so v preizkušenem trebanjskem ateljeju večinoma slikali, a nekoliko so tudi klesali v les. Ko pa so pozaprli tube z barvami in izprali čopiče ter odložili dleta, so bili voljni sesti neki večer za »okroglo« mizo. Tako ločeni od svojih stalnih ustvarjalskih orodij, kistov in strgal, so govorili o samorastniški umetnosti in o kulturi in kulturnikih.

Kar zadeva motive, ki človeka siltijo v umetniško izživljanje, jih nudi naše hladno podnebje tehnične civilizacije obilo, preveč. Na donedavni Československi in v podobnih drugih razmerah, sličnih, kar zadeva razmerja med državljanom in svobodo, človek lahko pobegne v svet umetnosti zato, da bi si vsaj kot zasebnik in vsaj v glavi privoščil več svobode, kakor mu jo odmerja sistem. S tako razlago motiva se v glavnem strinja tudi danes Jan Hruška. Povod, spričo katerega se je podal nekoč na pot samorastniškega slikarja, je pri njem sicer dosti vsakdanji. Hruška je imel v Brnu vrt. Vzeli so mu ga, najbrž zato, ker ga je rabilo za svojo rast mesto. Toda brez tega vrta nekako ni več mogel prav rasti Jan Hruška, saj je na svoji parcelici ves čas kaj delal, ker je to preprosto moral početi iz notranje potrebe. V zameno za opravke na vrtu je poiskal delo s čopičem na platnu in verjetno je take tedanje odločitve danes vesel. Ali pa je vsaj vesel lepih slik, ki jih je naredil obilo in prispeval nekaj v petih dosedanjih obiskih Tabora tudi trebanjski umetniški galeriji.

Konec dober — vse dobro, bi nemara veljalo tudi za Jana Hruško, kolikor pač smemo soditi samo po navedeni malenkosti iz življenja tega 72-letnega ljubitelja narave. Toda nekako dobro v umetniškem ustvarjanju gre menda bolj moškim kot ženskam. Laura Cristin je namreč sogovornike kar malce presenetila z informacijo, da so ženske slikale celo pod izmišljenimi imeni, samo da se ne bi vedelo, kdo je to ali ono narisal. Zato je med velikimi umetniki malo žensk, je pribila gostja iz Italije. Toda česa neki so se bale Laurine slikarke? Morda tistih ocenjevalcev umetnosti, ki jih je Franci Lesjak na pogovoru cinično predstavil z njihovimi lastnimi besedami: »Ja poglejte, ljudje. S temle je pa nekaj narobe. Zdaj že nekaj maže z barvami.« Če je šlo za tak strah, ki je dame tiral v bolestno iskanje zatočišč v novih osebnih imenih, potem je pred njim verjetno varen Zlatko Huzjan. »Slikarstvo jemljem kot del svojega življenja in preprosto ne dovolim kritikom, da bi bil od njih odvisen. Za slikarstvo sem se odločil, ker »to volim«, ne pa zato, da bi bil komu všeč«, je zadržano izbruhnil Huzjan, ki je sicer vsaj na videz hladnokrvno in tiho sedel med slikarskimi kolegi in kiparjem, ko so si ti uničevali ožilje z zavreto kritiko na račun večkrat nelahkega življenja umetnika.

Če bi motive, ki vznemirjajo in silijo k ustvarjanju samorastnike, dodobra pregnetli na psihologovi, sociologovi, etnologovi in kdo ve čigavi delovni mizi še, bi nemara odkrili pravcato bogastvo vzrokov. Pri tem bi se nemara pokazalo kot resnica, da deluje ta umetnost kot nekak čarobni žarek iz izgubljenega arhaičnega sveta.

Je pa vsaka umetnost, in torej tudi samorastniška, naivna ali imenovana drugače, svojevrsten beg. »To je lep beg,« pravi Darja Lobnikar-Lovak. V vsakem primeru pa je to »beg od norcev«, kot so tistega večera prevedli svoja trenutna čustva v besede zbrani udeleženci likovnega tabora.

M. LUZAR

26. 7. '90 PRILOGA

V neobvezen premislek

Nato bo še en dan

Na pobudo Batrića Jovanovića so poslanci srbske skupščine svojim kolegom v evropskem parlamentu sporočili, da so »z nejevoljo in zgražanjem sprejeli novico, da je parlament ponoči 5. julija sprejel resolucijo o Kosovu«. Srbski poslanci so v svojem pismu Evropi zapisali tudi, da ne razumejo, zakaj se veleposlaniki evropskih držav niso udeležili slovesnosti ob dnevu vstaje srbskega naroda, hkrati pa izražajo svoje obžalovanje »zaradi zablod evropskega parlamenta, ki so pripeljale do napačnih sodb in potez«.

Seveda je popolnoma jasno, da je ta ponedeljkov sklep srbskih poslancev vnesel v staro dobro Evropo nemir, strah. Evropske poslance so budili sredi noči, da bi jih seznanili z novico, kako besna sta silna Srbija in preostanek vesolja. Prepadeni poslanci trepetajo ob pomisli, kaj bo zdaj, po tej nesrečni, nepremišljeni in krivični odločitvi, z njihovimi dobro plačanimi stolčki v evropski skupščini, sprašujejo se, če bo zanje sploh še kje kakršnakoli služba. Se bodo morali zdiferencirati sami med seboj, ali pa bo število pack določila Srbija?

Obetajo se tudi za Evropo katastrofalne posledice na gospodarskem in civilizacijskem področju. Srbija nehvaležne umetne tvorbe držav in državic ne bo več oskrbovala z znamenitim žganjem manastirko in recepti za pljeskavico ter okusni prebranac, kar bo Evropo privedlo v gastronomsko temo in splošni obup, ki zna pripeljati do generalnega štrajka tam nahajajočih se delovnih ljudi in občanov. Stara celina bo z ekonomsko blokado prikrajšana tudi za srbsko surovo ovčjo volno in sveže odrte goveje kože, kar zna v končni posledici onemogočiti evropski vesoljski program. Možje v Strasbourgu so lahko srečni, da je tu nekje tudi Albanija, sicer bi lahko za svojo nezaslišano žalitev vsega, kar je srbsko, pričakali tudi vojno napoved. Skratka, Evropa je po ponedeljkovih sklepih srbske skupščine na kolenih pred Beogradom, metropolo Srbije.

Tako vsaj bi moralo biti, če bi imel omenjeni sklep res tisto težo, ki mu jo pripisujejo tisti, ki so ga sprejeli. Pa še zanje je vprašanje — vsi srbski poslanci menda le niso bedaki in nacionalistični zaslepljenci — ali res tudi mislijo tisto, za kar tako zlahka dvigujejo roke. Najbolj tragično za Srbijo pa je, da s te nikamor drveče, vendar pregrete kompozicije ne more izstopiti. Če bi Srbija spremenila svoje stališče glede Kosova in Vojvodine, ki pa še sploh ni rekla svojega, bi največja jugoslovanska republika izgubila tisti tonus, ki jo edino še drži pokonci. V polni luči bi se pokazala vsa gospodarska in eksistenčna neperspektivnost države s sicer največjim inteligenčnim potencialom v Jugoslaviji. Vendar se to ne sme zgoditi, Srbija mora z nekom biti navzkriž, v operetni vojni z neoperetnimi posledicami. In tudi če Srbija tega ne bi hotela, to namreč še kako hoče, bo že jutri (vsaj glede Kosova) njen nasprotnik ves razumen svet. Več kot to se ne da doseči. Nato pa bo še en dan, dan., ki ga ne bo mogoče zapolniti z nobeno meglo.

MARJAN BAUER

»Za otroki nam bodo kmalu očitali tudi vnuki«

Iskanje primerne lokacije za odlagališče komunalnih odpadkov je v črnomaljski občini že marsikomu — bodisi tistim, ki so prostor iskali, ali tistim, ki so se ga tik pred svojim pragom poskušali na vsak način znebiti — povzročilo nemalo sivih las. Toliko bolj, ker ta iskanja trajajo že nekaj let in si tudi največji optimisti ne upajo napovedati, kdaj jih bo konec. Kar nekaj let so trajala »pogajanja« o tem, ali bo odlagališče v rudniški kadunji pri Kanižarici in v bližnjem Dragatušu, in prav zaradi obetajočega se jim smetišča so ustanovili Društvo za varstvo okolja. Čeprav je Komunala že pred leti grozila, da bo čez nekaj mesecev odlagališče pri Vranovičih polno, prostora za deponijo v občini še vedno niso našli, odpadki pa se kar naprej romajo v bližino Vranovičev. In Vranovičani so bili začudo vsa ta leta v glavnem tiho in čakali, kdaj bo minila »začastnost« odlagališča, ki so jim jo odgovorni možje obljubili leta 1978, ko so začeli privažati smeti v bližnjo 7 metrov globoko vrtačo. Takrat je bilo rečeno, da bo smetišče najdlje dve leti, torej toliko časa, da vrtačo zravnajo s potjo, ki vodi v vas Zastavo, ter na vrhu naredijo nogometno igrišče. »Začasnost« traja že 12 let, smeti pa deponirajo v več nadstropjih ...

12-LETNA ZAČASNOST

Septembra lani so prebivalcem Vranovičev in Zastave povedali, da bodo smetišče minimalno razširili, pod besedo »minimalno« pa je bila mišljena gradnja poti. Krajani, vajeni že marsičesa, povezanega z odlagališčem odpadkov, ob tem pač niso reagirali. Toda na zboru volivcev v začetku marca letos je bila na dnevnem redu tudi informacija o razširitvi začasnega odlagališča. To je bilo prvič, da so krajani zvedeli, da ne gre le za razširitev, o kakršni so govorili jeseni, ampak da nameravajo narediti prostor za dovažanje smeti za nadaljnjih nekaj let. In ob tem se nihče z občine ni čutil dolžnega, da bi prišel natančneje obrazložit, za kaj pravzaprav gre.

Takrat so se Vranovičani in Zastavljani odločili, da ne bodo več mirno gledali, kaj se dogaja tik pred njihovim nosom, ne da bi jih o tem kdo sploh kaj vprašal. Napisali so pismo Upravi inšpekcijskih služb v Novem mestu, v katerem zahtevajo posredovanje inšpekcije, ker so bili sami že večkrat izigrani, nazadnje ob dokupu zemljišča poleg sedanje deponije. Nadalje navajajo, da prepovedujejo vsak poseg Komunale ali katere koli druge institucije zunaj deponije, predvsem pa posek dreves brez vseh potrebnih dovoljenj. V pismu prepovedujejo prestavitev mreže, s katero je sedaj ograjeno odlagališče, ter zahtevajo, naj začnejo prekrivati odpadke z že prej predvideno zemljo, in ne s pepelom iz toplarne, kakor to počno sedaj, ker je po njihovem mnenju pepel zaradi vsebnosti škodljivih snovi oporečen. Prepovedujejo tudi dovoz industrijskih odpadkov, predvsem iz semiške Iskre, dokler ne bodo na voljo analize teh odpadkov, ter zahtevajo, naj se ob prvem večjem deževju vzamejo vzorci vode bližnjih studencev Šoline, Zastave, Kota in reke Lahinje. Seveda niso pozabili omeniti, da se mora upoštevati tudi mnenje krajanov. Do danes na to pisanje iz inšpekcijskih služb še niso dobili odgovora.

SPROŽILI USTAVNI SPOR

Pač pa je bil 17. aprila letos na seji vseh treh zborov občinske skupščine sprejet sklep o razširitvi deponije, kar je v Vranovičih in Zastavi le še prililo olja na ogenj. Ustanovili so odbor obeh vasi ter pri Ustavnem sodišču Slovenije v Ljubljani sprožili ustavni spor zaradi širitve odlagališča odpadkov. Kot navajajo v dopisu sodišču, so odlaganje smeti leta 1978 dovolili v dobri veri in zaupanju odgovornim, da bo smetišče v bližini njihove vasi zares največ dve leti, kot so jim odgovorni zagotavljali. Nadalje pišejo, da »je črnomaljska Komunala začela odvažati komunalne odpadke brez predhodno potrebne dokumentacije, še do danes pa nima pridobljenega republiškega vodnogospodarskega soglasja niti za obstoječo deponijo, kaj šele za novo deponijo oz. širitev sedanje. V deponiji je na tone kondenzatorjev iz semiške Iskre, ki vsebujejo strupeni PCB. Iskra je ob tovarni sicer zgradila posebno odlagališče za te strupe, toda čeprav je bilo rečeno, da bodo odpeljali tudi kondenzatorje z nevarno snovjo iz odlagališč v bližini naših vasi, tega niso storili. Pač pa je Komunala kar nadaljevala z dovažanjem smeti, a ne le komunalnih, ampak raznovrstnih, in to brez vhodne kontrole ali vodenja evidence sestavin odpadkov, kar zahteva odlok o ravnanju z odpadki. Vse to se dogaja brez uporabnega dovoljenja.«

Pet članov vaškega odbora izmed osmih, Janez Jakša, Vinko Petrovčič, Anton Kralj, Slavko Švajger in Jože Marajn, se jezijo, da vsemu temu navkljub v Črnomlju sedaj razmišljajo še o razširitvi deponije, čeprav širitev sploh ni bila zajeta v občinskih družbenih planskih, prostorskih in ureditvenih aktih. Zato krajani zahtevajo od Ustavnega sodišča, naj razveljavi sklep o razširitvi deponije, odgovorne osebe pa pokliče na odgovor, da se bodo končno resno lotili rešitve tega problema.

»V začetku marca smo na občini zahtevali, naj nam dajo na vpogled dokumente o nakupu 1,82 ha velikega zemljišča ob sedanji deponiji, ker je bila zemlja odkupljena od zaščitene kmetije. Predsednik izvršnega sveta je poklical referenta za te zadeve, ki pa ni prinesel nikakršnih papirjev, ampak le pojasnil, da zanje ne veljajo enaka merila kot za ostale, ko gre za nakup zemlje od zaščitene kmetije. Takšen odgovor pa pri nas zbuja sum, da pri nakupu vse le ni bilo tako, kot bi moralo biti. Nasploh se nam zdi, da so okrog 150 prebivalcev Vranovičev in Zastave vse predolgo zavajali, zato smo sredi junija sklicali zbor krajanov, na katerem smo sprejeli sklepe, od katerih ne odstopamo,« pravijo odločno člani vaškega odbora. Krajani so proti vsaki širitvi deponije, zahtevajo pa, naj skupščina občine razveljavi sklep o razširitvi, ki je bil sprejet aprila, a ne v skladu s poslovnikom občinske skupščine, saj ni bil na dnevnem redu, dodatne točke pa tudi ni bilo. Ne priznavajo dokumentov za širitev deponije, saj še za obstoječo ni vseh dovoljenj. »Vse, kar je bilo doslej narejeno s strani skupščine občine in Komunale, je proti volji prebivalcev Vranovičev in Zastave, in če bodo odgovorni še naprej delali proti volji ljudstva, bomo zahtevali odstop predsednika izvršnega sveta,« so zapisali v zapisniku krajani.

Toda na seji zborov občinske skupščine v začetku julija je bila znova na dnevnem redu informacija o odlagališču komunalnih odpadkov. Mnogo predlogov je bilo slišati, tako od liberalcev, naj problem odlaganja smeti rešijo sistemsko, in začno takoj iskati primeren prostor za odlagališče, do predstavnika Socialistične stranke, ki je predlagal, naj bi o tako občutljivi stvari ne odločalo preglasovanje. Eden od delegatov je menil, naj bi Vranovičanom kot odkupnino za deponijo dali nekaj, česar še nimajo, vendar je dobil od izvršnega sveta odgovor, da se jih na ta način ni dalo podkupiti. Direktor Komunale pa je vprašal, ali ni velika odgovornost tudi to, da bo zmanjkalo prostora za smeti, ter dokazoval, kako je sedanje odlagališče zgledno urejeno. Na koncu so o informaciji celo glasovali (!): za sprejem se je odločilo 31 delegatov, 12 pa je bilo vzdržanih glasov. In to o informaciji, v kateri je na enem mestu zapisano, da bi se na razširjenem odlagališču odpadki deponirali najdlje do leta 1995, na drugem pa, da je odlaganje odapdkov predvideno v etažah in je na razširjenem prostoru možno ob sedanjih količinah smeti največ 9 let. Zvemo tudi, da so se pripravljalna dela za razširitev odlagališča že pričela, izdali pa so tudi lokacijsko odločbo, h kateri so pridobili sanitarno in požarno soglasje Uprave inšpekcijskih služb Novo mesto, medtem ko je novomeška izpostava Republiške vodne uprave dala le vodnogospodarsko mnenje, ne pa tudi soglasja.

»ŠE ENKRAT SE NE BOMO DALI SPELJATI NA LED!«

In kako so na to novico reagirali v vranoviškem vaškem odboru? »Delegati v skupščini, ki so glasovali, bi se morali malo zamisliti. Čeprav so Vranoviči nekaj kilometrov od Črno spadamo v mestno krajevno skupnost Gr Delegata iz vasi v skupščini nimamo, a tu bil na seje — vsaj na tiste, kjer teče bese nas — ne dobivamo, da bi se jih lahko ude vali kot gostje. Toda če bodo smetišče zare čeli širiti, ne bomo več pohlevne ovčke, ko bili — z izjemo zadnjih nekaj mesecev — kot desetletje. Zakonskih osnov za razš nimajo. Zato bomo blokirali cesto, pok novinarje, pa naj še širša javnost zve, kaj s gaja na tem smetišču. Sklepe z junijskega ra krajanov bomo začeli uresničevati pri z točki, pri zahtevi po odstopu predsednika šnega sveta. Že sedaj nam otroci očitajo, smo pred dobrim desetletjem dovolili odla odpadkov, če pa popustimo še tokrat, kmalu poslušali tudi očitke vnukov!« se h jejo člani vaškega odbora.

Ob tem potegnejo iz debele mape, v kat je le v zadnjih nekaj mesecih nabirala d mentacija v zvezi s smetiščem, izrezek iz D katerem je zapisan primer Antona Letni Lenarta v Slovenskih goricah, zasebnika le še enim zaposlenim odvaža smeti 300 g dinjstvom, ta pa jih predtem sortirajo. Če takšnega, za nekatere podcenjujočega dela li še v drugih občinah, ne nazadnje tudi v maljski, bi lahko precej razbremenili k nalna odlagališča odpadkov. In marsikate od občinskih mož bi lahko sedaj, ko odloč razširitvi deponije, manj bolela glava. Vs liko manj, da ne bi govorili o tem, da bodo li stalno odlagališče šele čez pet let (ko b oblasti že druga vlada, in ji torej že sedaj gajo to breme), ampak bi se tega dela kar lotili takoj. Ne nazadnje pa bi po vzoru ne rih zahodnoevropskih držav sortiranje, postiranje, zbiranje, odvažanje odpadko marsikoga lahko pomenilo reden ali do vir zaslužka. Podobne predloge so že pre som plaho izrekli nekateri občani, sedaj lahko pokaže, kako znajo ekološke za uresničevati tudi v praksi.

M. BEZEK-JA

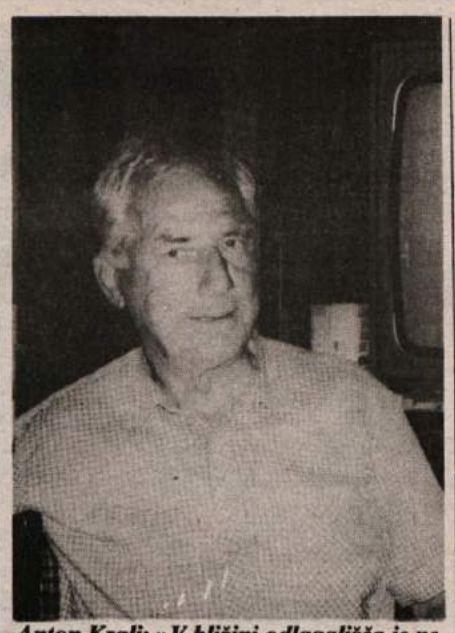

Anton Kralj: »V bližini odlagališča je nekaj studencev in če pride do česar koli, je to za nas edina pitna voda, zato jih ne dovolimo onesnažiti.«

Vinko Petrovčič: »Začasnost vranoviškega smetišča traja že 12 let.«

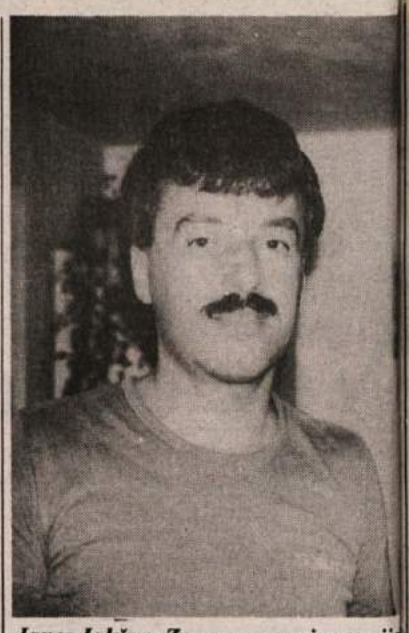

Janez Jakša: »Za nas pomeni sanacijo lagališča odpadkov odstranitev kon zatorjev s PCB, ne pa samo, da je depo lepa na pogled.«

Jože Marajn: »Zahtevamo, da odgovorni prenehajo z zavajanjem ljudi!«

Slavko Švajger: »Mar pri razširjanju odlagališč ne smemo gledati v prihodnost?«

BISTRA OSVEŽUJOČA VODA
IZ FILTRA LIBELA KRISTAL

Težava pri vodi iz pipe je, da vsebuje številne snovi, ki zakrijejo pravi okus, spremenijo njen izgled in zmanjšajo učinkovitost čajnikov ali aparatov za kavo. Obroči znotraj skodelic in čajnikov ter pena na čaju so dokazi, da so v vodi prisotne tudi druge snovi. Če želite svežo, kristalno čisto vodo z manj klora, nitratov, aluminijevega sulfata, trdote in težkih kovin, npr. svinca, cinka, bakra, aluminija, kadmija, je filter za vodo LIBELA KRISTAL za vas idealna rešitev. Vodni filter je pošten do naravne tekočine, saj ohranja njene izvorne vrednote.

Popoln sistem filtriranja v enem samem vrču

LIBELA
CELJE
tel. (063) 32-624

Novo na našem tržišču!

knjižna obzorja

DOLENJSKI KRAŠKI SVET

Kraški svet širše Dolenjske spremlja geografa, krasoslovca in jamoslovca Andreja Kranjca že od vsega začetka njegove strokovne in poklicne poti, od takrat, ko je za maturitetno nalogo nabiral gradivo o živalstvu v kočevskih jamah, do zaključka študija, ko je doktoriral z delom o jamskih sedimentih in v njem uporabil tudi gradivo iz svojih poprejšnjih študij dolenjskega krasa. Kar tretjina njegovih strokovnih del govori o dolenjskem krasu, k nji pa je treba prišteti še najnovejšo knjigo Dolenjski kraški svet, ki je pred kratkim izšla pri Dolenjski založbi.

Knjiga se od podobnih publikacij odlikuje predvsem po tem, da je pravzaprav prvi tiskani slovenski speleološki inventar, saj njen najobsežnejši del predstavlja seznam jam na osrednjem Dolenjskem z osnovnimi podatki, kot so: ime in tip jame, nadmorska višina, v kateri občini se nahaja, njena dolžina in globina, datum prvega vstopa vanjo in katera organizacija ga je izvedla. Pri številnih jamah je pripisana opomba, s katero avtor opozarja na različne posebnosti ali dogodke, povezane z jamo. Del kataloga je tudi pridani seznam jamarjev — prvopristopnikov. Dolenjska je s tem dobila kot prva med slovenskimi kraškimi pokrajinami opis svojih jam.

Drugi oziroma po razporeditvi prvi del knjige predstavlja besedilo, v katerem Kranjc seznanja bralca z osnovnimi pojmi krasoslovja, poda razprostranjenost krasa na srednjem Dolenjskem, izriše njegove značilnosti, zgodovinski pregled raziskovanja, nato pa se loti kraškega podzemlja, oblik in nastanka podzemeljskih pojavov, zgodovine jamoslovnih raziskovanj na Dolenjskem ter pregleda jam. V razdelku Človek in jame piše o ljudskem izročilu, imenih jam, o njihovi izrabi za zatočišča in skrivališča, za oskrbo z vodo in za turizem. Posebej je avtor posvetil pozornost še onesnaževanju podzemlja in uničevanju jam.

Čeprav knjiga ni namenjena najširši javnosti, pa bo marsikdo z zanimanjem polistal po nji. Žal bo pri tem naletel na nepotrebno težavo. Jame so razporejene po katalo ških številkah in je zaradi tega bralcu zelo otežkočeno iskanje opisa posamezne jame. Bolje bi bilo, ko bi bil seznam urejen po abecednem vrstnem redu imen jam. S takšno ali drugačno razporeditvijo inventarja bi bila knjiga nedovmno bolj uporabna in pregledna.

M. MARKELJ

RDEČI HORIZONTI

Režim romunskega conducatorja Ceausesca se je sesul in se bolj ali manj preselil v zgodovino, kar pa ne pomeni, da bi ga morali kar pozabiti. Obratno. Takih grenkih in strahotnih izkušenj ne smemo pozabiti, da se ne bi kaj podobnega kdaj vrnilo skozi stranska vrata v družbo in jo ponovno skušalo »osrečiti«. K ohranjanju spomina na Ceausescov režim bo pripomogla

tudi knjiga Iona Pacepe Rdeči horizonti, ki je pred kratkim izšla v slovenskem prevodu pri Cankarjevi založbi. Branje te knjige je napeto, zanimivo in poučno, saj jo je napisal človek, ki je romunsko komunistično strahovlado predobro poznal od znotraj. Lahko verjamemo večini tega, kar je napisal, pa naj se nam zdi marsikaj še tako podobno fantaziji in filmski kriminalki.

General Ion Pacepa je bil namreč med najpomembnejšimi osebnostmi romunskega režima. Bil je Ceausescov svetovalec in šef romunske obveščevalne službe za tujino DIE. Ko je prebegnil v ZDA, je bila to ena največjih vohunskih afer povojnega časa, zaradi pobega pa se je, kot edina v svetu, doslej povsem sesula in preorganizirala romunska protiobveščevalna služba. Na Zahodu so Pacepo tri leta zaslišev ali in izcedili iz njega vse, kar je imel v spominu. Tako mu najbrž ni bilo težko, ko se je lotil pisanja knjige Rdeči horizonti in v nji razkril prenekatero neznano stvar izza kulis grotesknega romunskega režima, predvsem pa ozadja in tehniko vohunskega delovanja. Živo in z mnogimi podrobnostmi je izrisan tudi conducatorjev portret in razkošno življenje najvišjega kroga romunske rdeče buržoazije v »zlati dobi — dobi Nicolaja Ceausesca«, ko je ljudstvo zmrzovalo in stalo v vrstah za kruh, njegovi voditelji pa so se po zgledu tudi jugoslovanskih komunističnih veljakov utapljali v razkošju.

Bralec bo med drugimi zelo zanimivimi zapisi proti koncu knjige naletel tudi na zapis o srečanjih Ceausesca in Tita. Nad zapisanim se bo najbrž zamislil. Avtor namreč piše, da se je po skupni jugoslovansko-romunski akciji ugrabitve Vlada Dapčevića, za katero sta se voditelja dogovorila na Brionih, začelo novo obdobje v Ceausescovi politiki. »Po Dapčeviču so postali politični zločini za Ceausesca skoraj vsakdanja stvar,« je zapisal Pacepa in tako pokazal, kje se je romunski diktator učil.

M. MARKELJ

SKARABEJEVA DUŠICA

Krog slovenske pesniške druščine se vztrajno in naglo širi. To poletje je bil vanj sprejet tudi mladi pesnik Ivan Črnič, in to zaradi pesniške zbirke Skarabejeva dušica, ki si jo je izdal v Cunjakovi založbi Emonica kot njen urednik. Seveda ni v tem, če urednik v zbirko, ki jo ureja, uvrsti tudi svoje delo, zlasti še, če dosega vsaj takšno kakovostno raven, kakršno zahteva od del drugih avtorjev, nikakršna krivda. Skarabejeva dušica pa nedvomno je takšna knjiga.

Skarabej je vrsta hrošča, vanjo sodi tudi sveti govnač, ki je bil pri starih Egipčanih posvečen bogu Sonca; in to z božanskim sijem obsijano živalco je pesnik bržkone imel v mislih, ko je pisal v pričujoči knjigi natisnjeno poezijo. Skarabej mu je prispodoba za vse, kar se zavrženo svetlika na smetišču, kjer živimo. Črničeve pesmi nam z mrzlimi, skoraj ostudnimi podobami pripovedujejo o predmetih, ki jih je na svojem potovanju skozi čase odvrgel demon. Roka se jih dotakne, začuti njihovo usodno sporočilo, ki, prevedeno v besede, postane pesem — skrivnost.

Govnač ni dobil takega imena zato, ker bi stikal po samih lepih rečeh, najdemo ga tam, kjer je govno — sinonim tega našega edinega življenja, kakor se kaže pesniku. Zato pesnik zapiše zanj mnoge besede, ki v slovenski poeziji še niso bile zapisane. Tudi grde, perverzne, banalne. Ampak vse, kar je banalno, postane v Črničevi poeziji sveto in sveto postane banalno. Na eni strani strahotna ironija, na drugi strani smrtna resnost, vse pa celo v istem verzu! Pesnik spretno združuje resnično z neresničnim, dognano z nepojmljivim, pri čemer iracionalno dostikrat postane čutno.

Za mnoge bo Črničeva poezija prav zaradi povedanega težko branje. Takšna pa je ta poezija le navidezno, saj se aktivnemu bralcu že po nekaj prebranih pesmih odkrije ključ, s katerim je moč odpreti tudi najtežje zapahe do globin v Skarabejevi dušici upesnjenega sveta.

I. ZORAN

NEMINLJIVA SLOVENIJA

Med knjigami, ki jih še pred nekaj leti ne bi mogli kupiti v knjigarni ali si jih sposoditi v knjižnici, so tudi knjige Cirila Žebota, v svetu precej poznanega ekonomista in pisca številnih razprav in tudi knjig. Danes so razmere drugačne in Žebotova najnovejša knjiga Neminljiva Slovenija, ki jo je izdala založba Magellan, je na voljo vsakomur.

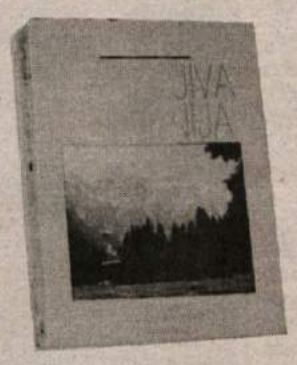

Kot avtor sam označuje svoje delo, je to »knjiga spominov in spoznanj« o slovenski zgodovini zadnjih 70 let, začenši z majniško deklaracijo. V glavnem so Žebotova spoznanja bolj žalostne narave, saj avtor najdeva v 70-letni zgodovini Slovencev celo vrsto nezgod in nesreč, ki zvesto spremljajo slovenski rod, pa naj gre za izgubo precejšnjih delov narodnega ozemlja ali pa za prizadevanja za osamosvojitev. Ker je zgodovinsko dogajanje osvetljeno nekoliko drugače, kot smo vajeni, in nosi težo pričevanja, je knjiga vsekakor zanimivo branje.

MLADINSKI ROMAN

Uveljavljeni pisec del za mladino Vitan Mal (najbolj je poznan po zgodbi Sreča na vrvici, ki je doživela uspešno ekranizacijo) je nedolgo tega pri Prešernovi družbi izdal novo knjigo Školjka svetega Sebastijana. Knjiga je prišla na trg kar v pravem času, da jo lahko uvrstimo v počitniško prtljago za razvedrilo mlajših članov družine, ko se odpravljamo na dopust. Privlačni mladinski roman govori v zanimivi in napeti zgodbi o dveh generacijah, stari in mladi, o fantovskem mladostnem dozorevanju in o spolnem prebujanju. Delo je ilustriral Matjaž Schmidt.

Prvi odmevi na knjigo kažejo, da je z njo Vitan Mal napisal še eno mladinsko uspešnico.

KNJIŽNI TELEGRAMI

— Pri Založbi Borec so izdali knjigo ASTROLOGIJA **Ivane Šalamun**, prvo tovrstno izvirno delo v slovenščini.

- V sodelovanju kanadske založbe The Muses Company in našega Alepha je izšla dvojezična izdaja pesmi **Edvarda Kocbeka** NA VRATIH ZVEČER — AT THE DOOR AT EVENING.

— Fotograf in oblikovalec **France Stele** je izdal knjigo fotografij MATTERHORN. To je njegova že peta fotografska edicija.

— Založba Magnolija je poskrbela za izid slovenskega prevoda proslulega dela srbskega književnika **Filipa Radulovića** LJUBEZNI JOSIPA BROZA.

— Pri Lipi je izšla pesniška zbirka **Franca Černigoja** IZ VODE DLAN.

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZICE?

PEŠ PO DOLENJSKI (10)

O starih in sedanjih časih je tekel pogovor z družbo pred Vidrihovo domačijo na Golušniku. Gustelj in Štefka sta že dobra znanca, botra Pepca pa se še spominja, kako je Gustelj v sami srajčki skakljal okoli hiše in kako so včasih za osem dinarjev na dan kopali v hmeljniških vinogradih.

ŽULJI, DOBLJENI NA TUJI ZEMLJI

Glavno besedo je imela seveda teta Pepca ali botra, kakor jo je tudi klical najin gostitelj Gustelj. Kako tudi ne, saj je bila najstarejša v druščini, takim pa po stari šegi pritičeta pozornost in spoštovanje! Zaradi vljudnosti je nisva vprašala po letih, čeprav sva bila sicer prav radovedna, in tudi če bi jo vprašala, koliko je stara, prostodušna teta Pepca verjetno ne bi zamerila. Zato ji bova sedajle prisodila tam blizu osem križev. Pa brez zamere, teta Pepca, če sva kaj dosti zgrešila!

Pepca je govorila o revščini, ki je včasih kraljevala v teh krajih, pa o delu, ki ga ni bilo konca ne kraja, o veselju, ki ga je bilo vedno dovolj v številni družbi, kajti ljudi na teh slemenih včasih res ni manjkalo. Danes je bolj dolg čas, ko so kraji pusti in prazni in se po njivah opotekajo le še starci.

Za otroški vrvež so poskrbele številčne družine, saj se je le pri malokaterem ognjišču drenjalo manj kot deset otrok. Gospodinje so bile tako stalno zaposlene z rojevanjem in odgajanjem otrok, mnoge pa so zaradi slabe oskrbe na porodniški postelji izdihnile in zapustile za sabo kopico sirot. Tudi Pepca je šestkrat rodila, enkrat celo dvojčke, poleg svojih otrok pa je vzgojila še sestrine, ker je sestra prezgodaj umrla, tako da otroškega vrišča okoli njene hiše res ni manjkalo. Med tistimi usti, ki jih je hranila Pepca, je bil tudi Gustelj, naš gostitelj. Takole pravi Pepca: »Veliko svojih in drugih otrok sem spravila gor iz plenic in marsikatero srajčko oprala. Tudi botra mi ne pravijo kar tako, saj sem jih kar trinajst nesla h krstu. Pravijo, da če enkrat rešeč ne, se moraš potem devetim ponujati. Pred kratkim mi je neki pater potožil, da nekateri starši sedaj celo branijo svojim otrokom k birmi. Jaz pa pravim: naj grejo, če želijo! Poznam tudi take, ki bi se radi cerkveno poročili, pa morajo potem po Ljubljani iskati tiste papirje, namesto da bi si vse uredili takrat, ko je čas za to.«

Hmeljniški grad zavzema pomembno mesto v Pepčinem pripovedovanju. Okoliški kmetje so bili, kljub temu da tlake že zdavnaj ni bilo več, navezani nanj na petek in svetek. Bil je pač močna ekonomska enota in je od tega nekaj kapnilo tudi v njihov žep, saj prilike za drugačen zaslužek sicer ni bilo.

»Ko smo doma na hitro opravili z delom, smo se napotili v grajske vinograde na oni strani. Veliko jih je bilo in dela je bilo dovolj. Največ gnojenja, kopanja in vezanja. Pa smo zaslužili kakšen dinar, saj ga drugače ni bilo moč dobiti nikjer. Osem dinarjev si dobil na dan pri kopanju vinograda, če si vseskozi krepko mahal z motiko,« se spominja Pepca.

»PA MALO MANJ KAŠLJAJTE!«

Od tod pa so v hmeljniško kapelo hodili tudi k maši, saj je bilo po grebenu do gradu le pol ure zložne hoje. Vsako nedeljo ob devetih so tam maševali patri iz frančiškanskega samostana v Novem mestu. Pepca se še danes od srca nasmeje, ko se spomni sivolasega patra ob polnočnici. Ljudje so seveda med mašo precej kašljali, saj je bila zima, pater pa je z donečim glasom zapel: »Sveta noč, blažena noč ...«, potem se je sredi stavka obrnil k ljudem in jih opozoril: »Pa malo manj kašljajte!«, nato pa lepo nadaljeval svečano pesem.

K maši so hodili tudi hmeljniški, ki so imeli zase poseben kor. Pepca se še dobro spominja Anice, ki jo je tudi sicer pogosto videvala, ko je s konjem jezdila tukaj naokrog.

Hmeljniška gospodična je dobro vedela, kje ji je pojezditi, da bi se naužila lepot. To pove že kratek pogled z Vidrihovega dvorišča na dolino spodaj pa na griče, ki jo obrobljajo. Dolina Lešnice, ki se prične pod Novo goro, za katero je 605 metrov visok vrh s skrivnostnim imenom Pri turnu, se vije spodaj, in človek kar sluti sveži in divji tok bistrega potoka med soteskami, temnimi gozdnimi logi in zelenimi jasami. Nad njim, na sončnem pobočju, se bohotijo naselja, vinogradi in številne zidanice. Kdo bi slutil, iz Novega mesta oziraje se proti zvoniku trškogorske cerkve, da se za njim razprostira še ena idilična, svetu skrita dolina in vinska gorica.

Vinogradi na drugi strani, sedaj močno razparcelirani, so bili včasih večidel v lasti hmeljniške gospode in nekaterih močnejših gospodarjev, prebivalci okoliških vasi pa so posedovali le krpice za lastne potrebe. Večino svojih žuljev so dobili na zemlji, ki je pripadala drugim. Nekdanja hmeljniška zidanica se še sedaj vsa mogočna sveti v strmini nad Grčevjem. Včasih so ob Lešnici, iz katere so še pred kratkim bližnji prebivalci zajemali vodo za pitje, ropotali mlini. Danes so utihnili, skrivnostni hlad v dolini pa še vedno vabi popotnika. Tudi naju je vleklo skozi hladni bukov in hrastov gozd navzdol. Pa se kar nisva mogla ločiti od prijetne druščine.

DOLENJSKI LIST POMEMBNA VEZ

Nekaj naju je kot novinarja Dolenjskega lista še posebej vezalo nanjo. Prav Dolenjski list je namreč posredoval pri poznanstvu, ki se je spletlo med Gusteljnom in Štefko, med Golušnikom za Trško goro in Sečem nad Uršnimi seli, dvema našima bralcema in krajema, ležečima, kot naši ljudje radi pravijo, bogu za hrbtom. Možnosti, da bi se ljudje, kolikor jih je še v teh krajih, med sabo v Novem mestu srečali in se spoznali, so zelo majhne. Nekaj takega, kot dobiti glavni dobitek na loteriji. Pa se je vendarle zgodilo. Dolenjski list je bil pred leti na obisku pri Gusteljnu na Golušniku in napisal njegovo življenjsko zgodbo v rubriki Obrazi. In ker Dolenjski list prihaja skoraj v vsak, še tako odmaknjen dolenjski dom, je na Seču njegovo zgodbo prebrala Štefka Bohte. Izrezala je članek in se po nekaj mesecih na uredništvu pozanimala za Gusteljnov naslov. Bila je namreč prav tako osamljena v hribih nad Uršnimi seli kot Gustelj tukaj za Trško goro. Nekajkrat sta se dobila in se obiskala. Postala sta prijatelja in sedaj se Štefka večkrat oglasi za Trško goro, malo pospravi in pogospodinji, potem pa se vrne nazaj v svojo samoto.

Podobnih osamljenih duš je v naši deželi še veliko, vendar se o njih le poredkoma sliši. Plahi so, prav tako kot živali, ki se plazijo okoli njihovih samotnih bivališč. Pa bi bilo življenje za vse lepše in prijetnejše, če bi se srečevali med sabo, si pomagali in si na ta način lajšali breme, ki se mu pravi starost in samota. Nič ni rečeno, da mora iz takega poznanstva nujno nastati trajna in bolj konvencionalna zveza. Zakaj? Nič pa ni slabega ali čudnega, če tudi nastane. Dovolj je že, če se med seboj ljudje lahko pogovorijo, če si pomagajo pri vsakdanjem delu in tegobah. Drugo znajo tako ali tako dodati zlobni jeziki, če je treba ali ne in če je kaj res ali ne. Sicer pa, hvala bogu, bi lahko rekli, kdo se dandanes še ozira nanje. Minili so časi, ko so oni krojili vaške postave.

ONESNAŽEVANJE — TAKŠNO IN DRUGAČNO

Sence so postajale daljše, kozarec je že nekajkrat zaokrožil med družbo in dovolj moči je bilo zopet v nogah za nadaljnje pešačenje. Konec koncev sva od razgledne točke nad Karteljevim, kjer sva nazadnje počivala, preko Hmeljnika in hriba, imenovanega Karlovec, do tod napravila kar dober kos poti, zato je bil malo daljši postanek popolnoma upravičen. Žal je čas ob kramljanju hitro minil, zato sva morala pospešiti korak, da naju ne bi mrak ujel ravno v gozdu pod Golušnikom. No, gozd ni bil tako teman in ne tako velik, kot je sprva kazalo, in ni trajalo dolgo, že sva na dnu doline zaslišala močno šumenje. Še nekaj trenutkov, že sva bila ob strugi živahnega potočka, ki si s številnimi brzicami in slapovi kratkočasi svojo pot po dolini. Včasih so vodo iz Lešnice pili, so nama pripovedovali. Še danes je na prvi pogled čista in bistra, vendar bi želja po pitju tudi zelo žejnemu človeku hito upadla ob bolj natančnem raziskovanju potočnega dna in njegovih bregov. Na dnu ležijo ostanki steklovine, posodja in plastičnih izdelkov, grmovje tik nad strugo pa je ozaljšano z napol razpadlimi plastičnimi vrečkami. Prekletstvo civilizacije je seglo tudi v ta skrivnostni kotiček za Trško goro in ga zasulo s svojimi presežki.

Tudi nadaljevanje poti ob šumečem potočku naju je bolj razočaralo kot razveselilo. Spotoma sva naletela na divje smetišče, tik pod potjo in nad potokom. Vse kaže, da se z razkošnih vikendov v strmini sem v dolino zgrinja vsa mogoča nesnaga. In kot da to ni dovolj, se je z enega izmed balkonov tam gori čez dolino razlegla še hreščeča muzika. Tako sva bila ob vsem drugem razočaranju priči še posilstvu, ki se zelo pogosto dogaja v gosto pozidanih dolenjskih vinskih goricah. Sosedje med sabo kar tekmujejo, kateri bo bolj navil svoj tranzistor ali magnetofon, da se razlega razna, ponavadi osladna in hreščeča narodnozabavna muzika z butastimi besedili preko celega hriba in jo morajo hočeš nočeš poslušati vsi. Je bilo pa že bolje prej, ko je tišino v gori presekal vrisk, ko je z njo ubrano vztrepetalo petje kopačev ali so jo vzvalovili zvoki domače harmonike. Ob takem razmišljanju sva pospešila korak in ušla iz dosega onesnažujočih zvokov.

Samo še sledovi zidov dajejo slutiti, kje je bila včasih grajska kapela na Hmeljniku. Prebivalci okoliških vasi so radi hodili k mašam, ki so jih tukaj gori imeli novomeški frančiškani.

OBRAZI

S harmoniko od Črnomlja do Trsta

Veliko razočaranje je vrtalo v Tinčkovem srcu tistega birmanskega dne — sedem let mu je bilo takrat — ko so se njegovi sovrstniki ponašali z lepimi darovi, ki so jih dobili od svojih botrov. Tinčkov boter pa kot da je na darilo pozabil. Razočaranje je kljuvalo naprej in solze so nezadržno drle po mladem licu. Skriti jih ni bilo moč. Oče in boter pa, brezčutna do njegove žalosti, tako se je zdelo Tinčku, sta se hudomušno spogledovala. No, nekaj mesecev pozneje je Tinček razumel njuno hudomušnost. Takrat je prišel v vas boter in oče je Tinčka poklical iz hiše. Za botrovim hrbtom se je nekaj skrivalo, in ko je tisto prišlo na dan, so Tinčku od ganjenosti klecala kolena: bila je harmonika, prav tisto, česar si je od vsega na svetu najbolj želel.

Od tistega dneva je minilo že precej let. Tinček je že zdavnaj odrasel, postal je Tine in danes se bliža dvainosemdesetemu letu starosti. Leta so naredila svoje, harmonika pa je še vedno tukaj. Vsak večer jo Tine prime v roke in iz nje izvablja prijetne otožne melodije. Prsti so še vedno gibčni in voljni, saj imajo stalno vajo. »Za to mora biti dvoje: talent in strast,« pravi Tine Dolinar, in najbrž ve, kaj govori, saj je v življenju videl tudi precej takih, ki so se harmonike sicer lotili, pa jo tudi hitro opustili. Da bi Tine kdaj to storil sam iz svoje volje, si je težko predstavljati. Tričetrtstoletno drugovanje s harmoniko je pa le nekaj.

Seveda to ni več tista harmonika, ki jo je dobil za birmanski dar. Tista mu je bila tedaj posebej sveta in Tine se je še ponoči stiskal k njej. Zapela mu je, ne da bi ga kdo učil. Od tedaj je bilo mnogo melodij in mnogo harmonik. »Brez nje nisem bil nikoli dlje kakor mesec dni,« pravi. Ne še dolgo tega so ga z burnim aplavzom nagradili poslušalci na tekmovanju harmonikarjev na Ratežu, kjer je v svoji kategoriji zasedel prvo mesto. Ploskali so Dolinarjevemu očetu z Laz pri Uršnih selih, dvainosemdesetletniku. Že leta so bila dovolj, da ne govorimo o muziki, da ga je publika naklonjeno pozdravila. Harmonikarjevo življenje je bilo od takrat, ko mu je boter položil v naročje ta tolikanj zaželeni inštrument, pa do takrat, ko je kot sivolas starec raztegnil meh na balkonu rateškega gasilskega doma — komisiji in publiki v veselje — polno tolikerih doživetij, kot jih lahko na hitro izrazi le harmonika s svojim zdaj otožno žalostnim, zdaj šegavo radostnim akordom. Sam pravi, da je talent za glasbo pa tudi veselo naturo podedoval po materi.

Tine se je rodil na Gorenjskem. Mlada Dolinarjeva družina se je še pred prvo svetovno vojno preselila na Dolenjsko, kjer je oče dobil posel na železnici. Kot kontrolor in zaporničar je delal v čuvajnici pod ljubenskim hribom, sredi širnih gozdov Rasna. No, kljub temu da je bilo bivališče na samoti, ni bilo dolgčas, saj je bilo pri hiši kar devet otrok, in ko se je pozneje oglasila še Tinetova harmonika, je bilo kar znosno. Seveda je svoje dodala tudi mati, ki je silno rada in lepo pela, pa take je razdirala, da so se vsi za trebuhe držali. Zato so domačini gorenjske prišleke kaj hitro sprejeli za svoje, mater pa so radi vabili na ohceti, da je bilo bolj veselo. In ker prijazna in šegava beseda nikoli ni odveč, so se pri čuvajnici radi oglašali na klepet Podgrajčani, Pristavčani in Mihovčani, ko so se po bližnjici skozi gozdove Rasna zvečer vračali iz ljubenskih zidanic na svoje domove. Bila so to vesela križpotja. Za pogovor, za pesem, za harmoniko, za vrisk skozi noč. Bila so in kmalu so minila. Prišli so drugi časi, ko so se ljudje križpotij pričeli ogibati, ko je besede zamenjal molk, vriske pa nadomestil jok in krik bolečine.

Na Gornjih Lazah so pod italijanskimi streli in eksplozijami bomb padle številne žrtve, in tudi na Radohi, kjer je Tine takrat stanoval, je kri pordečila sneg. Italijani so ga že imeli privezanega ob kolu skupaj s partizanom, ki se je po pobegu z Gornjih Laz skril pri njem. Strel je podrl le ujetega partizana, Tineta pa je oficir v zadnjem trenutku rešil smrti. Te dogodke so potem nekateri, ki nikoli niso bili zraven, napačno opisovali, kar je Tineta zelo prizadelo. V Rasnu je v času vojne vihre izginilo še prenekatero življenje, ogenj pa je požrl skoraj vsa človeška bivališča v njem. Tine je v partizanih izgubil tri od šestih bratov. Tudi sam je bil v Gubčevi brigadi vse od italijanske kapitulacije, vendar je le poredkoma držal puško. Soborcem je bilo bolj všeč, če je v njegovih rokah pela harmonika. Pela je tudi na poti osvoboditve: »Ko smo odšli iz Črnomlja, sem si jo oprtal na rame in igral skoraj vso pot čez Notranjsko in Kras vse tja do Trsta,« se spominja svojega najdaljšega potujočega koncerta ob koncu vojne Tine Dolinar. Če bi za ta koncert vedeli poslušalci na Ratežu, bi Tinetu gotovo še enkrat zaploskali.

TONE JAKŠE

Žoga, ki vas nauči plavati

Na vrhuncu plavalne sezone prihaja na tržišče nov, izviren pripomoček za učenje plavanja in varovanje pri prostem potapljanju — plavalno-potapljaška žoga SSB (kratica pomeni isto v angleščini — Swim Sink Ball). To je plod dolgoletnega proučevanja različnih pripomočkov za učenje plavanja in inovativno razvojno delo skupine strokovnjakov s katedre za monostrukturne športe (plavanje) na ljubljanski fakulteti za telesno kulturo. SSB metodo plavanja, potrjeno tudi na letošnjem simpoziju jugoslovanskih izvedencev v Portorožu, je razvil dr. Venceslav Kapus, docent za plavanje na omenjeni fakulteti, v tesnem sodelovanju z magistrom Jakobom Bednarikom, prav tako z omenjene šole, in 26-letnim Sevničanom Mojmirom Fliskom, absolventom FTK v Ljubljani. Fliskova je bila tudi ideja za SSB žogo, kot sodelavec omenjene fakultete pa je ta mladi profesor telesne vzgoje zadolžen za različne izboljšave in inovacije naprav oziroma pripomočkov za vrhunske športnike in rekreativce. Več teh inovacij je tudi zaščitenih pri patentnem uradu. O teh nekaj več pozneje, zdaj pa ostanimo pri za ta letni čas verjetno najbolj privlačnem pripomočku — SSB žogi. Mimogrede: o SSB žogi je bilo izrečenih že precej laskavih mnenj domačih in nekaterih tujih, predvsem sovjetskih strokovnjakov, slovenski Zavod za šolstvo pa jo je opredelil kot učni pripomoček za učenje in izpopolnjevanje znanja plavanja in plavalnih sposobnosti.

»Mislim, da bodo rezultati plavalnega opismenjevanja po SSB metodi vidni šele čez kakšni dve ali tri leta. Dejstvo pa je, da je to povsem nekaj drugega kot rokavčki oz. obroček, saj se zdaj neplavalec pri učenju ves čas nahaja v optimalnem položaju za učenje, gibanje rok in nog ni oviranje. SSB žoga preprečuje, da bi se učenec-neplavalec postavil v vodi z nogama navpično navzgor v položaj, v katerem je precej nebogljen in je nujno potreben poseg učitelja, staršev oziroma starejših plavalcev. To pa se lahko zgodi pri problematičnih plavalnih obročih. Z SSB žogo lahko priredimo učencu-neplavalcu ustrezno plovnost, upoštevaje njegovo velikost, težo, starost itd.; zaradi ugodnih razmer pri učenju plavanja lahko neplavalec hitreje spoznava zakonitosti plavanja in tudi v globoki vodi hitreje premaga strah oz. tesnobo pred vodo, saj je varen tudi tedaj, ko je učitelj nekaj metrov stran od njega, ko se, denimo, ukvarja z drugimi učenci-neplavalci v skupini. Varnost zagotavlja SSB žoga tudi zato, ker je sestavljena iz dveh, med seboj povsem ločenih, z zrakom napolnjenih delov. Če bi na primer v osnovnem delu žoge nepričakovano spustil zrak, bi v varnostnem delu, opremljenem z varnostnim ventilom, še vedno ostalo dovolj zraka, da bi neplavalec vsaj za silo še lahko vztrajal na gladini vode. Skratka, SSB žoga se odlikuje kot zelo primeren plavalni pripomoček, ki omogoča plavalnim začetnikom vseh starostnih stopenj, od otrok pred šolo v najbolj rosnih letih pa do tistih v višjih razredih osnovne šole, odraslim ter telesno in duševno prizadetim, da se varno počutijo v vodi. Pridobljeno znanje je lahko pravilnejše in zanesljivejše kot pri dosedanjih metodah,« razlaga prof. Flisek.

Flisek sicer meni, da so rezultati plavalnega opismenjevanja doslej zelo dvomljivi, vsekakor pa pod pričakovanji. V Sloveniji se tako v letu d[illegible] nauči plavati ter izpopolnjuje v plavalnem znanj[illegible] in sposobnostih približno 100.000 ljudi, predvsem[illegible] otrok. Na tečajih plavanja pa smo doslej delali n[illegible] pake, ker smo po besedah Mojmirja Fliska značk[illegible] »Znaš plavati« podeljevali že na osnovi nekaj z[illegible] veslajev tečajnika, znati plavati pa pomeni — pr[illegible] plavati 25 do 50 metrov, seveda brez vmesneg[illegible] počitka. Zelo zanimivi so rezultati neke raziskav[illegible] v Bosni in Hercegovini, kjer je kar polovica faku[illegible] tetno izobraženih oseb zatrjevala, da znajo plava[illegible] ko pa so naredili praktičen preizkus, se je izkaza[illegible] lo, da jih kar okrog 80 odstotkov od te polovic[illegible] sploh ne zna plavati!

Pri poletnem kopanju, pri prevažanju čez vod[illegible] v zasilnih plovilih lahko SSB žoga služi kot »reše[illegible] valni pas« za neplavalce ali slabe plavalce. Pri po[illegible] tapljanju pa SSB žoga označuje mesto potapljanj[illegible] in tako preprečuje nevarnosti, ki grozijo potapljač[illegible] čem od voznikov gliserjev, ki še zdaleč ne spoštuje[illegible] jo prepovedi o razkazovanju moči motorjev svoji[illegible] plovil v obalnem pasu. Nič kaj prijetno pa ni z[illegible] potapljača niti »trdo« srečanje z deskarjem, saj j[illegible] za tovrstno rekreacijo med našimi ljudmi vse ve[illegible] zanimanja. K SSB žogi priložena 12 metrov dolg[illegible] vrvica nakazuje potapljaču tudi smer vrnitve n[illegible] površino, pri podvodnem ribolovu lahko upora[illegible] bimo žogo za pritrditev mrežice. Ob pomanjkanj[illegible] ustrezne strokovne literature bo še kako dobr[illegible] došla tudi drobna poljudna knjižica omenjenih a[illegible] torjev »ABC plavanja po SSB metodi in ABC p[illegible] tapljanja.« Knjižica je sestavni del pripomočka i[illegible] je vključena v njegovo ceno, predstavlja pa celos[illegible] no, zaokroženo informacijo o tem, kaj je plavanj[illegible] kako se ga je mogoče naučiti in postati vare[illegible] plavalec.

Še to: proizvodnjo, predstavitev in prodajo SS[illegible] žoge je prevzelo pred kratkim ustanovljeno, [illegible] očitno dokaj prodorno sevniško podjetje Marco. [illegible] okviru programa ESA (Exclusive sports assor[illegible] ment) je poleg SSB žoge Marco ponudil tržišču [illegible] nekatere druge Fliskove izdelke za vrhunsk[illegible] športnike in rekreativce. Flisek se je odločil za s[illegible] delovanje z zasebnim podjetnikom zavoljo slab[illegible] izkušenj z nekim družbenim podjetjem, kjer so b[illegible] sila nedovzetni za inovacije, zato bi bila pot od id[illegible] je do izdelka in proizvodnje v količinah, ki jih t[illegible] potrebuje, predolga ali pa sploh neuresničljiva z[illegible] radi premajhne prožnosti in pripravljenosti, da [illegible] tista organizacija prevzela tudi del poslovne [illegible] tveganja, ki ga prinaša sleherna novost na trg[illegible] Flisek je tako v sodelovanju z Marcom razvil Ex[illegible] bio, vsestransko koristni športni rekvizit za odr[illegible] le. Izdelan je iz naravnih materialov (les, usnj[illegible] omogoča pa več kot 30 vaj na pičlih dveh k[illegible] dratnih metrih površine v stanovanju, hkrati pa [illegible] Exfit bio lahko tudi nadvse pripravna igrača [illegible] otroke. Bio exfit omogoča krepitev mišičnega t[illegible] va, razvijanje ravnotežja, raztezanje (stretchin[illegible] razvijanje ustvarjalnosti in prostorske predstav[illegible] vosti otroka. Seveda je pripomoček pripraven [illegible] uporabo tudi na dopustu, celo na delovnem me[illegible] med aktivnim odmorom, v rehabilitaciji, špor[illegible] klubih, v šolah, v fitness in rekreativnih cent[illegible] itd. Za vrhunske športnike in tiste, ki bi radi [illegible] boljšali svoje dosežke, se je Flisek domislil prof[illegible] sional ploščic, za kakovostno športno rekreac[illegible] pa jogging ploščic Heros.

PAVEL PE[illegible]

PIONIR
keramika
68000 Novo mesto, Slakova 5
Telefon: (068) 21 201, 26 016, 26 015
Telex: 35710 YU PIONIR
Fax: (068) 24 298

TRADICIJA, STIL IN OBLIKA — IZ NAŠE HIŠE V VAŠ DOM

SEDAJ JE ČAS: KERAMIČNE PEČI IZ »KERAMIKE« PIONIR

- kmečke peči
- toplozračne peči
- štedilniki
- kamini
- pizza peči
- prijetna toplota za vaš dom
- zdravo in ekonomično gretje
- ekološko čisto okolje
- lahko vzdrževanje, kakovost in trajnost peči, predvsem pa prihranek pri energiji

PRODAJA IN INFORMACIJE:
GIP PIONIR NOVO MESTO
TOZD KERAMIKA
SLAKOVA 5
tel.: 068/21-201, 24-298, 26-016

LONČENE PEČI, KAKRŠNE STE SI DOSLEJ LAHKO SAMO ŽELELI, VAM MI ŽE NUDIMO

VAŠE ZAUPANJE V NAŠE PEČI JE ZAUPANJE V NARAVO

ZAŽIVITE Z NJO IN MI VAM BOMO POMAGALI

NAGRADA V BREŽICE

Žreb je izmed reševalcev 26. nagradne križanke izbral MARJANA BIENCA iz Brežic. Za nagrado bo prejel knjigo slovenske pisateljice Marjete Pokovak Posebne nežnosti. Nagrajencu čestitamo.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 6. avgusta na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 28.

REŠITEV 26. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 26. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: MISS, TRLEP, NOE, OSAMA, ORTAR, KIR, EBEN, FALA, SLOVENIJE, TIN, TON, DELEGAT, ATINA, ATENE, RAMAZAN, KAKTANTENA, VRT, APO, CENA, LIDO, RAS, ADDA, BRAN.

MISLI

Če greš z vetrom, obstaja nevarnost, da boš vedno v istem smradu.

J. VOLARIČ

Zgodovinski oziroma skupinski spomin je politična sila, s katero morajo računati tisi, ki se ukvarjajo z usodo narodov.

J. JAVORŠEK

S sredstvi prisile vzdrževani strah med ljudmi je najboljše lepilo za trajnost totalitarnega režima.

I. TORKAR

NAGRADNA KRIŽANKA 28

				RADU POLMER	ZDRAVNIK ZA UŠESNE BOLEZNI	KAMNIT SVET BREZ RASTJA	AVTOR J. UDIR	MLAKA	NADAV	1	RJAVA BARVA	JEZERO V ETIOPIJI	DL
							ODISEJEV OČE / PORTUGALSKI KNJIŽEVNIK (GIL 15. STOL.)						KLICA
				TOVORNI AVTO									
				LEPO VEDENJE						Ž. IME / ORGAN VIDA			
				DEL OBRAZA / NAČIN KONJSKEGA TEKA					OVALNA SKLEDA / SESTRIN SIN				
												PREDPEČJE	NIZOZEM. POMORŠČAK (ABEL ODKRIL TASMANIJO, N. ZELANDIJO...)
DL	ČRNA KRAVA	FR. PISATELJICA (FRANCOISE) / BOLEZEN VINSKE TRTE						NAJSTAREJŠA KAMENA DOBA / LEVI PRITOK RENA					
VRSTA PSA					IMPRESIJA / SLOV. ZGODOVINAR (JOSIP)					KOŽOKRILEC / MIT. GERM. OREL			
NAPEV				UPODOBITEV MARJE NA PRESTOLU / VRTINEC							AVT. OZNAKA ZA TRST / HČERIN MOŽ		
KAPITULACIJA						DL	NIZOZ. HUMANIST (ROTTERDAMSKI) / POŠTNI PREDAL						
TEKMEC						PRIRASTEK (PRI ŽIVINI)							
FR. ROMANOPISEC (EMILE, PRAVO IME GARY ROMAIN)					DL	GRELNO TELO				POLT			

Skrivnostne krogle nad Rtanjem

Nad gorovjem v Srbiji plavajo svetleče se krogle neznanega izvora — Kaj so videli tuji piloti in kaj pravijo, da so doživeli tamkajšnji prebivalci

Gorovje Rtanj v srednjem delu vzhodne Srbije je slikovito za pogled, še posebno v predelu svojega najvišjega vrha Šiljaka, ki masiven in skalnat kipi pod nebo z golimi in zelo strmimi pobočji. V podnožju je Rtanj poraščen z grmovjem in ves razrit in razbrazdan od kraških vrtač, žlebov, suhih dolin in zaved ter od številnih podzemeljskih jam, ki jih je voda vrezala v kredne apenence, skrilavce in lapor. V enciklopedijah se gorovje poznano predvsem kot ležišče kamenega črnega premoga in po rudniku, ki pa več ne dela.

Za okoliško prebivalstvo je Rtanj skrivnostno gorovje. Ljudsko izročilo pravi, da je ves votel in da skriva v sebi velike zaklade, zdravilne vode, skrivnostno in zdravilno rastlinje, ki ga znanost še ne pozna. V zadnjem času pa se je za Rtanj začel zanimati še svetovni tisk. Res je zdaj sicer čas kislih kumaric, kot se pravi informacijsko sušnemu obdobju, ko je treba bralcem ponuditi tudi kaj lažjega in vznemirljivega branja, predvsem za razvedrilo in zabavo, vendar je stvar kljub temu vredna, da jo nekoliko pogledamo.

Nad Rtanjem, blizu kopastega vrha, poteka mednarodni zračni koridor, po katerem vsak dan leti več kot 300 letal. Na nebu nad gorovjem je skratka zelo živahno, a tudi skrivnostno. Za živahni promet na Rtanjem in morda tudi za samo gorovje se, kot je videti, zanima še nekdo, ne samo naši ljudje in kontrolorji poletov. Kot pišeta britanska časopisa Sun in Daily Mail, so se letos začeli nad Rtanjem pojavljati neznani leteči predmeti.

Prva je neznane leteče predmete prijavila jugoslovanski kontroli letenja britanska pilotka Louise Slade-Betts, ko je pred dvema mesecma pilotirala letalo britanske letalske družbe Air Europa po mednarodnem koridorju nad Rtanjem. Kontgrolnemu osebju v Beogradu in Nišu je sporočila, da nad kopastim vrhom Šiljaka vidi svetleče se krogle velikega obsega. Opisala jih je kot rdečkasto rumene, izžarevale pa naj bi modrikasto svetlobo. Seveda v kontroli poleta niso nič vedeli o kakšnih velikih svetlečih se kroglah nad Rtanjem. Na radarjih ni bilo okoli letala videti nobenih letečih predmetov. Pa vendar je pilotka trdila, da velike krogle letijo štiri do pet kilometrov od njenega letala in da ostajajo na tej razdalji.

Zaprosila je kontrolo, če lahko zavije s poti za nekaj kilometrov. Dobila je dovoljenje. Krogle pa so ji še naprej sledile, nato pa so se vrnile nad vrh. Na radarjih pa nič od tega, kar je opazovala izkušena 36-letna britanska pilotka Slade-Bettsova.

Čez eno uro se je kontroli letenja oglasil italijanski pilot Sergio Cataletio, ki je pilotiral tovorno letalo Alitalie iz Skandinavije v Bolgarijo. »Kontrola, kaj za vraga pa je to?« je razburjen spraševal. »Halo, to vendar ni v programu niti nimam vstopnice za to predstavo. Pred seboj imam na razdalji kakih sedmih kilometrov štiri okraske za božično jelko ... Oproščam se, štiri svetleče se krogle, nekaj takega ...«

Italijanski pilot je krogle opisal kot rdeče in rumene barve obsega kakih trideset metrov. Ko so ga s kontrole letenja vprašali, ali vidi morda meteorološke balone, je odvrnil, da baloni ne letijo s tako hitrostjo. Tudi njegov sopilot je potrdil, da svetleče se krogle zlahka spremljajo letalo, pospešijo pa lahko z najmanj trikratno hitrostjo letala.

Dva dneva kasneje se je skrivnostni pojav ponovil. Tokrat je krogle opazil pilot letalske družbe Danair. Nad Rtanjem je letel iz nasprotne smeri, naštel pa je pet svetlečih se krogel, ki so lebdele nad kopastim vrhom. Na magnetofonskem traku v naši kontroli letenja je ostal zapis pilotovega pričevanja, iz katerega sledi, da so krogle rdečkaste in rumene in da sevajo zelenkasto svetlobo. Ena od krogel je bila večja od ostalih štirih in pilot je ocenil, da ima kakih štirideset metrov premera, medtem ko naj bi manjše imele tridesetmetrski premer.

Ta srečanja visoko na nebu so bila dovolj, da sta omenjena britanska časopisa poslala svoje dopisnike k ljudem, ki žive pod Rtanjem. Kot so novinarji zapisali, so prebivalci že pred piloti opazili svetleče se krogle. Prvi naj bi jih videl pred tremi leti Dragoslav Milenović, lastik restavracije Šumski raj v zapuščenem rudarskem naselju med Boljevcem in Sukobanjo. Za letošnje prvomajske praznike si je ples svetlečih se krogel nad Rtanjem ogledalo še petnajst njegovih gostov.

Takole opisuje, kaj se je dogajalo: »Blizu osme ure zvečer je v gostilno pritekel fant in vpil, da bodo na nas padle nekakšne krogle. Vse smo stekli ven in zagledali štiri svetleča se telesa kakih tri kilometre od nas. Krogle so se bleščale petnajst do dvajset minut in vsi smo jih dobro videli. Dvojici med gosti je postalo slabo od strahu. Potem so krogle preletele vrh gore. Ptice so se vznemirile in začele peti, kot da je jutro. Tudi moj pes je začel cviliti, mačka pa se je zavlekla v neko luknjo in je nismo videli do jutra. Lansko leto se je krogla pojavila sredi belega dne. Zagrabil sem fotografski aparat in jo poslikal, uspela pa je ena sama barvna fotografija.«

Fotografijo so novinarji videli; na amaterskem posnetku se vidi samo nebo in nekaj svetlega, podobnega krogli.

Na Rtanju se torej zares dogaja nekaj skrivnostnega. Novic je že toliko, da je britansko kraljevsko združenje za proučevanje neznanih letečih predmetov sklenilo poslati svoje raziskovalce na Rtanj. Najbrž se bodo zganili tudi naši raziskovalci in potem bomo imeli kmalu kaj novega brati. Ali pa nič. Kdo bi to vedel že zdaj?

ZGODILO SE JE

— Na Floridi se je zbralo 32 voznikov in se pomerilo v dirki na 2500 kilometrov. Prvi trije so se uvrstili na svetovno dirko, ki bo novembra v Avstraliji. Seveda to niso bili navadni avtomobili, marveč avtomobili, ki jih poganja moč sonca. Drugače bi o dirki ne pisali.

— Nekateri mislijo, da se da voziti tudi drogiran. Testiranje 65.000 zaposlenih v prometu v ZDA je pokazalo, da 3 odstotki testiranih jemljejo mamila, med njimi so tudi piloti in poklicni vozniki avtobusov.

— Znanstveniki opozarjajo, da se je v zadnjih desetih letih dramatično stanjšala plast ledu na Antarktiki. Manj naj bi ga bilo kar za 15 odstotkov. Se začenja usodno pregrevanje zemeljskega ozračja?

— Sledeča novica za nas ni kaj prida uporabna, a jo vseeno povejmo: cene arabskim žrebcem še naprej rastejo. Zdaj stane at z rodovnikom že celih 60.000 dolarjev.

— V Švici si ne morete kupiti mesa za zrezke, so sklenili tamkajšnji mesarji. Seveda ne velja prepoved za vse vrste mesa, marveč le za mačje in pasje. Da se ve in da je red!

Kjer je ve[illegible] svinjarija, tam so ženske kot nedolžne zraven.

P. ZIDAR

svet v številkah

RAST NARODNEGA DOHODKA
Podatki za prvo letošnje trimesečje

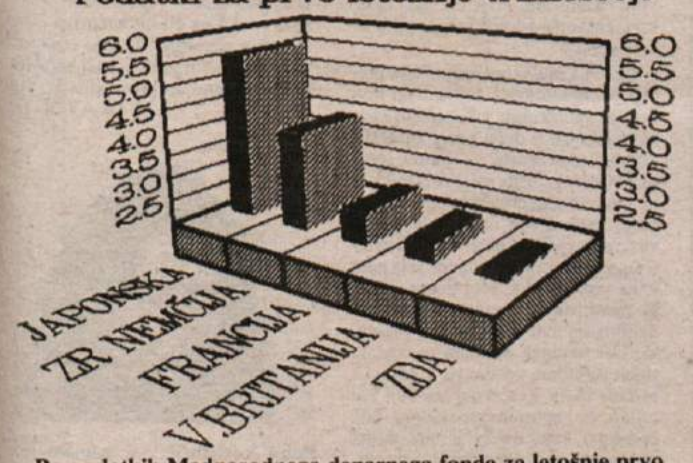

Po podatkih Mednarodnega denarnega fonda za letošnje prvo trimesečje je med petimi najbolj razvitimi državami sveta največji porast narodnega dohodka zabeležila Japonska, in sicer za 5,6 odstotka. Sledi ji ZR Nemčija s 4,1-odstotno rastjo, druge države pa so dosegle precej nižjo rast. Graf tega tedna kaže z višino stolpcev porast narodnega dohodka v teh petih državah.

MINI ZANIMIVOST:

IZUMRLI VELIKAN

Kitajski in kanadski paleontologi so na svoji tretji znanstveni odpravi v puščavi Gobi našli fosilne ostanke največjega dinozavra. Po najdeni lobanji in delih hrbtenice sklepajo, da je bila žival, ki je živela pred kakih 140 milijoni let, dolga najmanj 30 metrov.

Nov kovanec

Nizozemec Leqqelo izumil kovanec novih oblik

Zakaj je kovance včasih tako težko pobrati z gladke mize ali pulta? Zato ker so ploščati. Nizozemski izumitelj Alfons van Leggelo meni, da je torej taka oblika kovancev nelogična in neprimerna. In oblikoval je kovanec novih oblik, ki ga je mogoče zlahka pobrati.

Gre za kovanec, ki ima obe strani vzbočeni, rob pa poševen. Zadošča torej pritisk s prstom na rob kovanca, da ga je zlahka mogoče pobrati s še tako ravne površine.

Direktor nizozemske državne kovnice denarja Chris van Draanen je bil tako navdušen nad preprosto in zanimivo zamislijo, da je odkupil licenčne pravice za Leggelov kovanec. Nizozemska kovnica je tudi že poslala na trg prvo serijo 300.000 tako oblikovanih spominskih kovancev, ulitih v počastitev 650. obletnice ustanovitve mesta Rotterdam.

Druge kovnice nad novim kovancem niso tako navdušene. Strokovnjaki dvomijo, da se bodo ljudje navdušili nad povsem drugačnim kovancem, kot so jih bili vajeni doslej. Direktor Draanen pa je optimist in upa, da bo Leggelov kovanec postal standardna oblika evropskega denarja že v naslednjih desetih letih.

»Postajamo družba nasilja«

V ZDA bodo letos najverjetneje zabeležili rekordno število umorov — Ognjeno orožje je vsakomur zlahka dostopno

Kot vse kaže, bodo letos v Združenih državah Amerike zabeležili najbolj krvavo leto doslej. Že tako so ZDA znane v svetu kot dežela z izredno visoko stopnjo kriminalitete, po številu umorov pa se uvrščajo v sam vrh tovrstne lestvice razvitih držav. Dosedanji podatki kažejo, da bodo v ZDA letos dosegli po številu umorov rekord.

V Bostonu se je število umorov povečalo za 56 odstotkov, v New Yorku za 30 odstotkov, povečanje pa beležijo tudi v Chicagu, Miamiju, Oaklandu in drugih velikih mestih. Če bo število še naprej tako raslo, potem bodo v ZDA zabeležili celo več umorov, kot so jih leta 1980, ko so v kriminalne statistike zapisali rekordnih 23.040 primerov. To pomeni, da bo prišlo najmanj 9,2 umora na 100 tisoč prebivalcev, kar je na primer sedemkrat več kot na Japonskem.

Ognjeno orožje je najbolj pogosto sredstvo, ki ga morilci uporabijo. V močno urbaniziranih središčih se namesto pištol vse pogosteje uporabljajo polavtomatske puške. Policija trdi, da se vse več ubija zaradi malenkostnih vzrokov. Ljudje streljajo tako rekoč za prazen nič. 29-letni Alfred Rogers, če si pogledamo ta primer, je ustrelil svojega brata, ker se je sporekel z njim za košček praznične šunke. Tudi pri obračunih med gangstrskimi bandami se ne gleda na druge. Nedolžni ljudje, ki se znajdejo na mestu obračuna, so ničle. Poklicni ubijalci jih imajo za »gobe«, kakršne pač pohodiš, če so ti napoti.

Politiki skušajo krivdo za ta porast prevaliti na kokainsko epidemijo, ki je zajela Združene države. Res je sicer, da umori kot senca spremljajo trgovino z mamili, vendar pa ni mogoče s tem razložiti porasta v vsej državi. V Chicagu so vzroki za umore drugje, ne v obračunih med mamilarji. V Milwaukeeju pa je policija celo zabeležila znižanje števila umorov, povezanih z drogo, beležijo pa kljub temu večje število umorov kot doslej.

Sociologi kažejo s prstom na več krivcev. Za nekatere je kriva televizija, za nekatere droga, za druge zlom družine. »Vse več odraščajočih otrok si v brezupnih položajih izbira nasilje,« pravi Edward Loughran iz massachusettskega državnega oddelka za mladostnike. Policijski strokovnjaki si razlagajo vzroke bolj preprosto, predvsem je po njihovem krivo to, da vsakdo zlahka pride do orožja. »Čas je, da se soočimo z dejstvom, da smo družba nasilja,« pravi bostonski komisar Francis M. Roache.

Ob vsem tem je vsekakor presenetljivo, da je padel v vodo tudi nedavni poskus, da bi v ZDA zakonsko prepovedali prost nakup ofenzivnega orožja.

MINI ZANIMIVOST:

AIDS PRED 3000 LETI?

Nizozemska virologa Jaap Goudsmith in Rutger Perizonius bosta skušala ugotoviti, ali ni morda aids precej starejša bolezen, kot misli znanost. S posebno analizo, ki omogoča odkrivanje virusa aidsa v tkivih, starih do 3000 let, bosta pregledala vzorce tkiv staroegipčanskih mumij. Prepričana sta namreč, da je virus, ki je sprožil sedanjo epidemijo te bolezni v svetu, le mutacija virusa.

Pesem je venomer dirka s smrtjo.

K. WIERZYNSKI

Je gorje, če zadene bolan razum ob pokvarjen nagon.

Iz. CANKAR

Čistilna slamica

S to slamico popotnik lahko pije vsakršno vodo

Odkar je čista pitna voda postala redkost in si le malokdo drzne piti navadno vodo, če potuje po tujih krajih, je zacvetela tudi proizvodnja in prodaja najrazličnejših potovalnih čistilcev in filtrov vode za pitje. Večidel so to naprave, ki se sicer lepo obnesejo v hotelski sobi ali prikolici, a niso tako priročne, da bi jih popotnik lahko ves čas nosil s seboj. Vse kaj drugega je izum oregonskega podjetja Accuventure, ki je izdelalo prečiščevalno slamico.

Gre za plastično cevko, podobno običajnim slamicam za koktajle, ki se od navadnih razlikuje po tem, da je v nji vgrajen sistem filtrov, ki prečistijo vodo. Izdelovalec zagotavlja, da slamica očisti do 98 odstotkov škodljivih snovi v vodi. Zanesljivo odstranjuje 151 škodljivih kemikalij in kontaminantov. Če z njo popotnik uporabi tudi katero od znanih klorovih tablet, lahko posrka za žejo tudi kar precej onesnaženo vodo. Prečiščevalna slamica namreč posrka in odstrani iz vode tudi klor. Z eno slamico je mogoče posrkati kar lepo količino vode: proizvajalec zagotavlja prečiščevanje preko 100 litrov vode.

Vsekakor koristen izum. A vseeno upajmo, da ne bo postal vsakdanja potrebščina.

Sloni rešeni?

Svetovna prepoved trgovanja s slonovino v veljavi

Od letošnjega januarja je v svetu stopila v veljavo prepoved trgovanja s slonovo kostjo in slonokoščenimi izdelki. Za tak ukrep se je svet dogovoril, da bi zaščitili in rešili pred izumrtjem afriške slone, katerih črede so divji lovci neusmiljeno krčili zaradi dobička pri prodaji oklov. Največji del uplenjene slonovine je odromal na Vzhod, kjer delujejo številne delavnice za predelavo slonove kosti v najrazličnejše okrasne in uporabne predmete.

Največje svetovno središče za nakup, predelavo in prodajo slonovine in slonokoščenih izdelkov je Hongkong. V tem trgovskem mestu deluje preko 4000 rezbarjev, ki si že desetletja služijo kruh z rezljanjem slonovine. Zaradi velikih zalog, kakih 470 ton uskladiščene slonove kosti, je Velika Britanija dosegla, da so dovoljenje za izdelavo in prodajo izdelkov iz slonove kosti samo za Hongkong podaljšali do konca prejšnjega meseca. Od takrat naprej pa prepoved velja tudi zanj. V Hongkongu bodo tako morali zapreti kakih 100 tovarnic, brez dela pa bo več tisoč ljudi.

V hongkonških skladiščih je ostalo skoraj 800 ton še neobdelane slonovine. Zato se poznavalci razmer bojijo, da bo zacvetela črna trgovina, vsaj dokler ne bodo zaloge izrabljene. Razcvet črne trgovine pa bi potem, ko bi sedanjih zalog zmanjkalo, lahko ponovno spodbudil lov na afriške slone.

Da strahovi niso izmišljeni, dokazujejo najnovejše zaplembe slonovine na Japonskem. Tamkajšnji cariniki so v zadnjem času že sedemkrat zasegli večje zaloge slonove kosti. Zadnji ulov je bil vreden več kot 2 milijona dolarjev. Sumijo, da gre za slonovino, ki je prišla na Japonsko iz Hongkonga. Pri zadnjem nadzoru hongkonških skladišč slonovine so inšpektorji ugotovili, da je skrivnostno in neznano kam izginilo okoli 200 ton te dragocene surovine. Deli teh izginulih naj bi že živahno krožili po ilegalnih kanalih v deželah, kjer sta obdelava slonovine in kupovanje slonokoščenih izdelkov tradicionalna.

Najbrž je res prezgodaj reči, da so afriški sloni rešeni.

vaša zgodba

DVOJNIK

Vojna se je bližala koncu, a ni bila zato nič manj srdita in kruta. Bilo je sredi februarja 1945. Po senčnih straneh so ležale še zadnje krpe snega. Ko se je zdanilo, sem videla pod sosedovim oknom partizana. Soseda ga je hitro odpravila. Vprašala sem jo, kaj bi rad, in povedala mi je, da je spraševal, kdaj in kje so šli nazadnje skozi vas partizani. Bil je mlad fant in bilo je videti, da mu je vas nepoznana.

Čez kake pol ure se je na drugem koncu vasi zaslišalo streljanje. Mislila [illegible] si je s streli v zrak dal d[illegible]a mladi partizan. Vend[illegible] pa sem čez čas zvedela, da so ga domobranci zajeli in ubili. Ljudje so govorili, da je padel partizan Tonček iz sosednje vasi.

Žalostna novica se je hitro razširila. Že čez nekaj ur sta prišla truplo ubitega pogledat njegova teta in njen mož. Ko ga je teta videla, je zajokala: »Ubogi revež, ubogi revež!«

Kaj bi drugega, naložili so truplo na voz, ga pokrili in tetin mož ga je odpeljal na njegov dom. Med potjo je premišljeval, kako naj Tončkovim staršem izroči truplo. Ustavil se je pri neki hiši v vasi in poklical gospodarja. Povedal mu je, kaj se je zgodilo, in ga poprosil, da bi on domačim javil žalostno novico. Ta pa se je močno začudil: »Tonček! Ta že ni mogel pasti, saj sem ga pred dvema urama videl živega in govoril z njim!«

Tetin mož se je seveda sam čudil, a kaj je hotel drugega, kot da je peljal voz s truplom naprej. Zapeljal je pred Tončkovo hišo na dvorišče. In koga je zagledal? Tončka, kako pridno seka drva.

Tonček si je šel ogledat mrtvega partizana in se čudil, kako zelo mu je ubiti fant podoben. Bil je pravi njegov dvojnik.

Stric je truplo nesrečnega fanta odpeljal nazaj, od koder ga je pripeljal. Tam so ga položili v mrtvašnico. Od vsepovsod so prihajali ljudje in si mrliča ogledovali, vendar ga ni nihče poznal. Drugi dan so vaščani poskrbeli za dostojen pogreb na vaškem pokopališču.

Tudi po končani vojni ni nikdar nihče povprašal za neznanim mladim partizanom. Zagotovo pa je neka mati zastonj čakala na svojega sina.

Tonček pa še živi in pridno kmetuje.

MARIJA MATKOVIČ

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

VLOM V VIKEND — V času med 1. in 11. julijem je nekdo vlomil v vikend Ljubljančana Jožeta Anžurja v Brinovi gori pri Žužemberku. Nepridiprav je odnesel radiokasetofon, plinsko svetilko in odeje, tako da je Anžur oškodovan za 2.600 dinarjev.

OKRADEN AVTO — Tomica Berec iz Slavonske Požege je bil pred dnevi na obisku pri prijatelju v Dobindolu. Avtomobil je pustil nezaklenjen pred vrati zidanice, v kateri je prenočil. Ponoči mu je neznanec zmaknil iz avtomobila za 1.500 din raznih predmetov.

IZGINILO KOLO — V času med 14. in 17. julijem je iz kletnih prostorov bloka v Kettejevem drevoredu v Novem mestu izginilo kolo Rog senior, vredno 7.000 dinarjev. Lastnik Igor Goršin bo moral pač nekaj časa pešačiti.

KJE JE MOTORNO KOLO? — 23-letni Matej Štefančič z Mirne se je 20. julija zvečer pripeljal na kolesu z motorjem do gostilne Klavora na Mirni. Medtem ko si je dajal opravka s pijačo v lokalu, mu je nekdo vozilce odpeljal neznano kam. Štafančič je ob 5 tisočakov.

PRAZNA TORBICA — 26-letna Irena Bele iz Novega mesta je 19. julija okoli 18. ure parkirala svoj osebni avto na travniku ob zidanici v Trški gori. Vozilo je zaklenila, okoli 19. ure pa je zgrožena opazila, da je nekdo vanj vlomil in iz torbice, ki je bila na zadnjem sedežu, zmaknil 2.100 dinarjev.

POŽAR V KUHINJI

ČRNOMELJ — V soboto, 21. julija, je prišlo do požara v stanovanju Melite Vuković v Ulici Marjana Kozine v Črnomlju. Vukovčeva je po kosilu pomotoma vključila električni štedilnik, na katerem je bila posoda z mastjo, in nato odšla na obisk k sosedom. Po kakih 30 minutah je v kuhinji prišlo do požara, ki je zajel kuhinjske elemente in povzročil za 3 tisočake škode.

OB TORBICO

METLIKA — 20-letna Jadranka Žgajner iz Metlike je 17. julija med 9.30 in 10. uro nakupovala po mestu. Ne da bi karkoli opazila, ji je na Mestnem trgu iz torbice izginila denarnica, v kateri je imela 1.200 din, vozniško dovoljenje, osebno izkaznico, čeke in raznе račune. Da bi jih zmikavt poravnal, je malo verjetno.

V nekaj dneh dve nesreči s traktorjem

Prvokrat se je vse končalo brez tragičnih posledic

ŠENTJERNEJ, SEMIČ — Delo s traktorjem je minule dni povzročilo kar dve hujši nezgodi; do prve je prišlo v semiških vinogradih, do druge pa na njivi v Razdrtem pri Šentjerneju.

9. julija okoli 15.30 je 23-letna Nežka Rauh iz Rožnega Dola pri Črnomlju po lokalni cesti med vinogradi nad Semičem peljala traktor, h kateremu je imela pripeto škropilnico, polno vode; na traktorju se je peljala tudi 16-letna Marija Konda iz Sadinje vasi. Med vožnjo po strmem klancu je traktor pričel drseti, zato je Kondova izstopila in skušala traktor zadržati, vendar se je ta kljub temu prevrnil in dekle poškodoval. Pomoč so ji nudili v novomeški bolnišnici. — 16. julija okoli 13.45 pa je 29-letni Darko Zoretič iz Mihovice s traktorjem vozil po njivi v Razdrtem, pri tem pa je s frezo zadel sidro podpornega stebra, tako da je Zoretič padel iz vozila in se hudo poškodoval. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

Dve žrtvi Krke in Kolpe

V soboto se je v Krki utopila 6-letna deklica, v nedeljo pa v Kolpi 20-letni mladenič

PRIMOSTEK, SOTESKA — Prava pasja vročina, ki je prejšnji teden zajela Dolenjsko, je številne pripravila do tega, da so poiskali ohladitve bodisi v bazenu, bodisi v bližnji reki. Krka in Kolpa sta bili minule dni polni kopalcev, toda za dva od njih se je kopanje tragično končalo. Tako črnega tedna za obe reki že leta ni bilo.

V soboto, 21. julija, se je ob Krki v Soteski nasproti Novolesa zadrževala dužina Ilonković. 29-letni oče Matija se je s svojo šestletno hčerko Maro igral v vodi ob bregu reke, saj si kot slab plavalec globlje ni upal. Ko pa je ugotovil, da je reka tod izredno nizka in da se jo da celo prehoditi, si je na ramena naložil hčer in jo hotel ponesti na nasprotni breg. Pri hoji pa mu je nenadoma spodrsnilo in z otrokom je omahnil v meter globoko vodo. Otroka je pri tem izpustil, tako da je tok Maro nesel navzdol. Ko je to videla mati Luca, je sama zabredla v Krko, ker pa ni plavalka, je moral Matija najprej reševati njo, nato pa je na plitkejših mestih skušal priti do otroka. V globljo vodo si ni upal, to pa je bilo za deklico usodno. Kmalu je izginila pod gladino in šele po dvajsetih minutah so jo mrtvo potegnili iz reke.

Dan kasneje, 22. julija, pa se je v Kolpi utopil 20-letni Janez Hočevar iz Ambrusa pri Grosupljem. S prijatelji je že popoldne prišel na Primostek na kopanje. V reko so hodili vsi naenkrat, nato pa so se na bregu zabavali. Okoli 17.15 je šel Hočevar še enkrat v vodo, tokrat s svojim prijateljem. Ko je bil od brega oddaljen kakih 15 metrov, se je nenadoma pričel utapljati; kolega mu je šel nemudoma na pomoč, a je pod vodo potegnil še njega. Videč vse to, sta v vodo skočila še dva in Hočevarja naposled izvlekla iz Kolpe. Takoj so mu nudili zdravniško pomoč, zatem pa so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Od tam je prišla še istega večera žalostna novinca, da je Janez Hočevar ob 23.20 umrl.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Hudo tvegano je imeti zamrzovalno skrinjo v vikendu, še posebej, če je polna. To je ugotovil tudi Alojz Jelen iz Srebrnič, ki ima vikend v Smolenji vasi. Nekega dne se je vanj povabil nepridiprav in olajšal skrinjo za dobrih 10 kilogramov mesnine.
- Podobne sreče je bil Ognjeslav Prah iz Šentjerneja, ki ima zidanico v Vrbovcih. Ne le da mu je nepridiprav iz nje odnesel več kosov globoko zamrznjenega mesa, pač pa si je na pleča naložil še kombiniran štedilnik, šivalni stroj, radiokasetofon, da vsega ne naštevamo. Moderni Martin Krpan pač.
- Dušan Zakrajšek z Roj ima zasebni ribnik, v katerem goji ribe za prodajo. Pa se je našel ribič, ki je tako rekoč preko noči ribnik osiromašil domala za 30 kilogramov klenov. Dober ulov, ni kaj!
- Uslužbenci novomeškega Elektra so prejšnji teden miličnikom prijavili, da je nekdo med 12. in 18. julijem pokradel več materiala. To navsezadnje ne bi bilo nič čudnega, če material ne bi izginil z visokonapetostnih jamborov. Odnesenih je bilo več železnih nosilnih drogov, več metrov pocinkanega valjanca in električnega kabla. Pa ne, da med dolenjskimi Romi prebiva tudi kak elektroinženir?
- Štirideseti rojstni dan si bo Novomeščanka Ana Jankl dobro zapomnila ne le po slavju, ki ga je priredila, pač pa po nečem drugem. Medtem ko je gostom iz hiše stregla s hrano in pijačo, ne da bi pri tem zaklepala vrata, je nekdo izkoristil njeno nepazljivost ter iz zamrzovalne skrinje zmaknil več mesa in nekaj steklenic piva. Navzlic darilom bo končni obračun praznovanja zanesljivo prinesel rdeče številke.

IZGINILA DRVA

GUMBERK — Novomeški gozdarji so prejšnji teden prijavili miličnikom, da jim je nekdo neznano kam odpeljal 5 metrov za prodajo pripravljenih drv. Drva so bila naložena ob lokalni cesti pri Gumberku, GG pa je s krajo oškodovano za 1.671,50 din.

OB FRANKE IN DINARJE

DOLENJI GLOBODOL — 57-letni Anton Cesar iz Dolenjega Globodola je prejšnji teden obvestil novomeške miličnike, da je imel v hiši nepovabljenega gosta. Cesarju je nekdo iz hiše, katero ima preko dneva odklenjeno, zmaknil več švicarskih frankov in dinarjev, skupna vrednost ukradenega denarja je kar 37.500 din. Do tatvine naj bi prišlo med 17. in 19. julijem, o predrznežu pa zaenkrat še ni sledi.

Tokrat zasežen en motor

Miličniki lahko poslej kršiteljem kolesa z motorjem odvzamejo — Preventivna akcija

NOVO MESTO — Pred dnevi je pričel veljati novi člen zakona o prekrških, ki med drugim pravi, da se sme motorno kolo, s katerim je bil storjen prekršek zoper varnost cestnega prometa, začasno odvzeti, tudi če vozilce ni storilčeva last. Ta novost in pa dejstvo, da je po novomeških cestah in ulicah vse več mladih motoristov, še posebno veliko je kršiteljev povratnikov, da je zategadelj po stanovanjskih naseljih veliko neznosnega hrupa, so novomeške miličnike pripravili k nekajurni akciji. Opravili so jo v petek, 20. julija, po domala vseh novomeških naseljih med 18. in 21. uro, kolikor je akcija trajala, pa jima dela ni zmanjkalo.

Ustavili in pregledali so kar 86 vozníkov motornih koles ali koles z motorjem, pri tem pa ugotovili kar 64 kršitev. Največ, kar 36 je bilo voznikov, ki so na motorčku sedeli brez varnostnih čelad, 5 se jih je vozilo s tehnično oporečnim kolesom, 7 jih pri sebi ni imelo potrdila o opravljenem preizkusu znanja cestnoprometnih predpisov, za osmerico pa je bilo ugotovljeno, da takega preizkusa sploh še niso opravili. Piko na i ugotovitvam petkove akcije je postavilo odkritje kolesa z motorjem, za katero je bilo očitno, da je ukradeno, saj so bile številke na njem pretolčene. Komu in kje je bil motor ukraden, možje postave sedaj še ugotavljajo.

»Ni bil naš tokratni namen, da bi zasegli kakšno kolo — izjema je seveda tisto, za katerega sumimo, da je ukradeno — pač pa da lastnike teh vozil opozorimo na novost. Po zakonu lahko kolo z motorjem zasežemo za dobo enega meseca do šest mesecev — ta ukrep odredi sodnik za prekrške — lahko pa ukrepamo tudi miličniki sami in sodnika o tem le obvestimo,« je pojasnil namen akcije Djordje Vučković, komandir novomeške postaje milice. »Da bi se novomeške sodnice za prekrške seznanile na kraju samem, kako pereča je ta problematika v Novem mestu, so se tudi one udeležile akcije. Resnici na ljubo: če bi tokrat posegli po dovoljenem ukrepu, bi motorna kolesa zasegli trem lastnikom, vsi so s prometno zakonodajo že večkrat prišli navzkriž. Tokrat smo jih le opozorili, poslej pa bo šlo zares.«

B. B.

KRONIKA NESREČ

POŽAR NA AVTOMOBILU — 22-letni Ivan Stajdohar iz Deskove vasi pri Črnomlju se je 19. julija dopoldne peljal z osebnim avtomobilom iz Črnomlja skozi Žužemberk v Ljubljano. Nekje pri Belem grabnu je opazil, da se iz vozila kadi. Ustavil je vozilo in izstopil ter v motorju opazil ogenj. Pogasil ga je s cunajmi in zemljo, vseeno pa je škode za 20 tisočakov. Kot se je pokazalo, je požar nastal na električni napeljavi.

PREVRNIL SE JE NA TRAVNIK — Turški državljan Kadir Yilmaz, začasno na delu v ZRN, se je 21. julija ob 17. uri peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Na Gmajni je v dobro preglednem ovinku pričel prehitevati vozilo pred seboj, ni pa videl, da je v tistem hipu drug avto prehiteval njegovega. Zavoljo tega je sunkovito zavil v desno, nakar je vozilo zaneslo preko bankine, da se je prevrnilo na travnik. Sopotnica Nurten Yilmaz je bila hudo ranjena in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 75.000 din.

NEPREVIDNO NA MAGISTRALNO CESTO — 24-letni Zvonko Grabnar iz Razdrtega pri Šentjerneju se je 18. julija ob 6.30 pri Dobruški vasi zapeljal s svojim avtomobilom na magistralno cesto Ljubljana—Zagreb, ne da bi se prepričal, ali je cesta prosta. Takrat je iz zagrebške smeri z osebnim avtom pripeljala 25-letna Ivanka Krole iz Zagreba. Prišlo je do trčenja, v katerem sta se voznica in 21-letna sopotnica Anita Dabak iz Splita hudo ranili. Zdravita se v novomeški bolnišnici. Materialne škode je bilo za 45.000 din.

STRELA UPEPELILA KOZOLEC

DOLNJA STARA VAS — Med neurjem, ki je divjalo 17. julija zvečer po Šentjerneju in okolici, je strela treščila tudi v kozolec 51-letnega Jožeta Vrhovška iz Dolnje Stare vasi pri Šentjerneju. 12 krat 8 metrov velik kozolec, v katerem je imel Vrhovšek spravljeno suho deteljo in več gradbenega materiala, je pogorel do tal. Z ognjem so opravili gasilci iz Novega mesta in Šentjerneja, škodo pa so ocenili na 10 tisočakov.

OB AVTOMOBIL

ČRNOMELJ — 24-letni Bogdan Šuštar iz Črnomlja je 17. julija pustil svoj osebni golf zaklenjen na parkirišču na Ulici Moša Pijadeja. Preko noči pa je v vozilo nekdo vlomil, ga spravil v pogon in odpe- [illegible] tam. Bo potrebna pomoč energetika?

Fink tretji na svetovnem prvenstvu

Prva jugoslovanska kolesarska medalja na SP

TEHESID — Novomeško kolesarstvo je minulo nedeljo doživelo enega svojih največjih, če ne že kar največjih uspehov doslej. Na svetovnem mladinskem prvenstvu v angleški pokrajini Cleveland je na zmagovalne stopnice stopil tudi Bogdan Fink, član KD Krka. Bogdan je na cilj 128 kilometrov dolge proge privozil tretji, pred njim sta bila le italijanski kolesar Zampollini in sovjetski predstavnik Dioulis. Fink je za zmagovalcem zaostal vsega 15 sekund, velik uspeh jugoslovanskega kolesarstva pa sta dopolnila še Štangelj, ki je bil 29., in Kranjec, ki je zasedel 46. mesto, oba pa sta v cilj privozila v glavnini, ki je za najboljšimi zaostala 28 sekund. Med dosežki ostalih Jugoslovanov omenimo še 63. mesto Beograjčana Belića. Zmagovalec je progo prevozil s poprečno hitrostjo 42,9 kilometra na uro.

Novomeško kolesarstvo je s to medaljo dobilo potrditev dolgoletnega strokovnega in načrtnega dela, predvsem pa se je obrestovala odločitev, da si je progo svetovnega prvenstva in njene posebnosti poprej ogledal klubski zdravnik dr. Radoje Milić in temu podredil priprave. Najboljši mladi jugoslovanski kolesarji so namreč zadnje dneve pred odhodom v Anglijo prebivali na Dolenjskem in tod tudi skovali našo prvo medaljo na svetovnih prvenstvih. Ni ob tem odveč dodati, da sta ob zveznem kapetanu Boltežarju našo ekipo v Angliji vodila trener Janez Jagodic in dr. Radoje Milić.

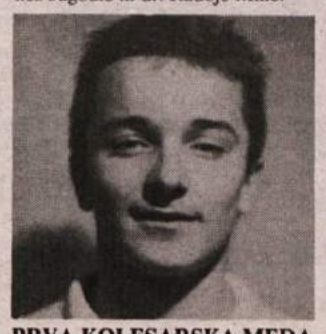

PRVA KOLESARSKA MEDALJA JUGOSLAVIJI — Bogdan Fink je v nedeljo na svetovnem prvenstvu presenetil kolesarski svet z bronasto medaljo.

V REPREZENTANCI TUDI PRIMC IN LOPATIČEVA

NOVO MESTO — Vse kaže, da je pritožba novomeških atletov na prvotno sestavo jugoslovanske reprezentance za nastop na letošnjih balkanskih igrah, ki bodo 4. in 5. avgusta v Istanbulu, obrodila sadove. Zvezni selektor Dane Korica je namreč naknadno uvrstil v ekipo tudi novomeškega metalca diska Igorja Primca, zmagovalca finala Atletskega pokala Jugoslavije, prav tako pa je mesto v reprezentanci našla obetavna brežiška sedmerobojka, slovenska rekorderka Vladka Lopatič.

MALI NOGOMET V MOKRONOGU

MOKRONOG — NK Zabukovje organizira v nedeljo, 29. julija, turnir v malem nogometu. Turnir bo pri šoli v Mokronogu, prijave pa sprejema prireditelj na dan tekmovanja do 8. ure. Nagrade in pokale prejmejo prve štiri ekipe.

ŠE EN TURNIR

DOBINDOL — Tukajšnji nogometni klub pripravlja v nedeljo, 29. julija, turnir v malem nogometu. Pričel se bo ob 8. uri na igrišču v Dobindolu, prijavnina znaša 300 dinarjev, prijave pa zbira organizator na dan turnirja med 7.30 in 7.50. Za najboljše so pripravljeni pokali in nagrade.

ZMAGOVALCA ČAKA ODOJEK

ŠMARJETA — NK Vinica pri Šmarjeti organizira v nedeljo, 5. avgusta, turnir v malem nogometu. Pričetek turnirja bo ob 8. uri, prijave pa sprejema organizator na dan tekmovanja ob 7.30. Najboljšo ekipo čaka ob pokalu pečen odojek, pokala pa sta namenjena še drugo- in tretjeuvrščeni vrsti.

Mednarodna zmaga Murnu in KD Krki

Nova potrditev mladih novomeških kolesarjev

CERVIGNAN — Mladi kolesarji novomeške Krke potrjujejo, da imajo Papež, Smole, Glivar, Šebenik, Robič in ostali več kot dostojne naslednike. Ne le zavoljo imenitnega Finkovega uspeha v Angliji na svetovnem prvenstvu, to je potrdila tudi nedeljska dirka v italijanskem Cervignanu. Med 80 kolesarji je 70 kilometrov dolgo progo najhitreje prevozil Novomeščan Uroš Murn, ki je glavnini ušel v predzadnjem krogu in si do cilja nabral dobro minuto prednosti. Murnov uspeh je s tretjim mestom dopolnil Gimpelj, Marković je bil deseti, Filip pa enajsti. S temi uvrstitvami je KD Krka postala tudi ekipni zmagovalec nedeljske mednarodne preizkušnje.

Skupina novomeških članov (Papež, Šebenik, Robič in Božič) pa je od petka do nedelje nastopila na treh kriterijskih preizkušnjah v zahodnonemškem Traumsteinu. V konkurenci preko 150 kolesarjev iz šestih držav je zmagal Švicar Colombo, drugi je bil zahodni Nemec Lechner, medtem ko je Jure Robič zasedel peto, Janez Božič pa trinajsto mesto. Nastop v ZRN je novomeškim kolesarjem služil za piljenje forme pred državnim prvenstvom, od katerega, razumljivo, veliko pričakujejo.

GORSKA DIRKA NA BAZO 20

DOLENJSKE TOPLICE — Avtomoto klub Dolenjska iz Dolenjskih Toplic bo v nedeljo, 19. avgusta, organizator gorske avtomobilske dirke za državno prvenstvo na progi do Baze 20 v Kočevskem Rogu. Več o tej atraktivni preizkušnji, na kateri organizatorji pričakujejo 20 do 40 tisoč gledalcev, v eni naslednjih številk DL.

Šport

PODVIG KASTELCA

NEREZINE — Kar 50 šahistov se je minuli vikend udeležilo velikega mednarodnega turnirja »Open Nerezine 90«, med njimi je bilo tudi dolenjsko zastopstvo. Prvo mesto sta s 7,5 točke razdelila mednarodni mojster Rukavina in velemojster Kovačević, izreden uspeh pa je s tretjim mestom dosegel Kastelic, član novomeškega ŠK GIP Pionir, ki je zasedel tretje mesto. Njegov uspeh je dopolnil mladi Starotržan Uroš Kobe, ki je bil deseti in obenem tudi najboljši mladinec.

NOČNI TURNIR V STRAŽI

STRAŽA - NK Partizan iz Straže pripravi 11. avgusta ob 19. uri turnir v malem nogometu. Prijavnina znaša 400 din, najboljše tri ekipe pa čakajo denarne nagrade, medtem ko prejme zmagovalec še pokal. Organizator bo prijave sprejemal pol ure pred pričetkom turnirja.

Počič novi državni prvak

Uspešni nastopi dolenjskih atletov na državnih prvenstvih v Splitu in Zagrebu

ZAGREB, SPLIT — Minulo soboto in nedeljo je bilo v Zagrebu in Splitu letošnje državno prvenstvo v atletiki za mlajše in starejše mladinke in mladince. Dolenjska atletika je postala bogatejša kar za nekaj medalj.

Naslov državnega prvaka je v Splitu v teku na 10 kilometrov osvojil mladi Aljoša Počič, ki je progo pretekel v času 33:42,53. Njegov podvig pa sta z dvema medaljama dopolnila še Dragan in Udovčeva: prvi je v teku na 5 kilometrov pritekel na cilj tretji v času 15:20,34, medtem ko je bila Mateja Udovč prav tako tretja v teku na 3.000 metrov s časom 10:19,68. Udovčeva je s tem dosežkom krepko izboljšala tudi svoj osebni rekord. Nehvaležno četrto mesto si je v metu kladiva z rezultatom 49,38 metra priboril Primož Žižek, uspešno bero novomeških atletov v Splitu je s petim mestom v teku na 1.500 metrov zaokrožil še Dragan s časom 4:00,97.

Drugi dan državnega prvenstva mlajših mladincev in mladink v Zagrebu je Brežičan Grubič osvojil bronasto medaljo v metu kladiva s 54,82 m, Podvinski je bil šesti, Ilijaš (oba Brežice) sedmi, Rus (Novo mesto) pa osmi. Prav tako je bil osmi Rus v metu kladiva, v teku na 300 m z ovirami je bil Podvinski šesti, Podkrižnikova v skoku v daljino sedma, Hribarjeva pa v metu krogle četrta z 12,85 metra.

V Zagrebu, kjer so tekmovali mlajši mladinci in mladinke, pa so se izkazali atleti iz Dolenjskih Toplic. Državna prvakinja v metu kopja je postala Vanja Lukšič, ki je orodje zalučala 43,o6 metrov daleč s tem domala za štiri metre popravila svoj osebni rekord. Lukšičeva je nastopila tudi v metu diska in s 33,56 metra zasedla peto mesto. Drugo topliško medaljo je v troboju priboril Boštjan Šimunič, ki je bil z rezultatom 13,63 metra tretji. Med ostalimi izidi dolenjskih atletov omenimo četrti mesti Topličanke Špeličeve v skoku v višino s 155 cm in v skoku v daljino s 543 cm. Med rezultati mladih novomeških atletov pa zapišimo peto mesto Štuhlja, ki je kopje zalučal 54,56 metra daleč in 9. mesto Jankovičeve v teku na 80 metrov z ovirami v času 12,57.

V NEDELJO MALI NOGOMET

MIHOVICA — Prvi v seriji malonogometnih turnirjev, ki bodo prihodnje dni po Dolenjski, bo že to nedeljo, 29. julija, s pričetkom ob 8. uri na igrišču v Mihovici pri Šentjerneju. Organizator je NK Tabor-Zidaki, prireditelji pa sprejemajo prijave na dan turnirja do 8. ure. Nagrade najboljšim ekipam je prispeval pokrovitelj turnirja Leon Košljan, med dobitki pa so zidaki, odojek in še kaj.

NOČNI TURNIR V MALEM NOGOMETU

PODBOČJE — Nogometna sekcija Podbočja organizira v soboto, 4. avgusta, tradicionalni nočni turnir v malem nogometu. Pričetek bo ob 19. uri, organizator pa sprejema prijave pred pričetkom turnirja na igrišču v Podbočju. Prvouvrščeni ekipo čakajo trije tisočaki nagrade in deset večerij, drugouvrščeno 1.000 dinarjev in 10 pečenih postrvi, tretjeuvrščeno 500 dinarjev in 10 pizz, nagrajena pa bosta tudi najboljši strelec in igralec.

USTANOVILI NOGOMETNI KLUB

PODZEMELJ — Številni privrženci nogometa v Podzemlju so pred dnevi vendarle prišli na svoj račun. V kraju namreč ustanovili in registrirali nogometni klub, kateremu so nadeli ime »NK Kolpa«. Prvo uradno srečanje bo enajsterica NK Kolpe odigrala v nedeljo, 29. julija, ob 17. uri na igrišču v Podzemlju proti ekipi brežiške Svobode. Ob tej priložnosti bodo predstavniki obeh klubov podpisali tudi listino o pobratenju.

Od lenuha do maratonke

Petra Kocijančič trenira atletiko vsega eno leto, a ima za seboj že nekaj odmevnih zmag

KOČEVJE — Šport v mestu ob Rinži dobiva novo ime: 18-letna Petra Kocijančič je s svojimi nastopi v najtežji atletski disciplini, maratonu, dokazala, da je pred njo še velika prihodnost. Pri Petri je odločila družinska tradicija, oče je bil svojčas odličen atlet, nadvse uspešno pa je nastopal tudi v dresu kočevskega nogometnega ligaša.

»V osnovni šoli sem bila pri urah telesne vzgoje med največjimi lenuhi, še najmanj pa me je zanimal tek. Toda nekaj se je prebudilo v meni takrat, ko smo se v družini pričeli ukvarjati s tekom na smučeh. To je bilo lani in takrat sem se nenadoma pričela zanimati za šport.«

Domala preko noči se je Petra prebila iz anonimnosti, že na svoji prvi resnejši preizkušnji v Kostanjevici je na 4 kilometre dolgi progi zmagala. »Imam trden značaj, ne samo v športu. In ta prva zmaga mi je dala injekcijo, s katero sem pričela še bolj zaupati vase. Vsak dober rezultat te potem vleče naprej. Sicer pa so vsi moji načrti tesno povezani s študijem, šele nato je na vrsti atletika. Moj trener je oče, ki pravi, da se moram dokazovati; dejstvo, da sem talent, je zanj premalo. Del treninga opravim na kočevskem stadionu, večino pa v naravi,« razlaga Petra, ki si sedaj želi čim več težkih in napornih preizkušenj. Nič čudnega, kajti doslej je praviloma zmagovala na rekreativnih prireditvah, njeni cilji pa vendarle segajo še nekaj dlje. Enega svojih največjih uspehov je dosegla pred dnevi na malem maratonu v Delnicah, kjer je v asbolutni konkurenci ugnala vse tekmice in postavila celo nov rekord proge. Predtem je uspešno nastopila še na petnajstkilometrskih tekih v Šentvidu in Ivančni Gorici ter obakrat zmagala, enako uspešna pa je bila tudi na tradicionalnem Mirnopeškem teku. Med njenimi ostalimi zmagami omenimo še prvo mesto na malem maratonu v Trebnjem pa uspešne nastope v Straži, Ljubljani, Litiji in še kje.

»Ena mojih največjih želja je, da se poskusim tudi na republiškem prvenstvu v teku na 10 kilometrov,« optimistično razmišlja Petra, ki ima pred seboj, čeprav trenira komaj eno leto, očitno izredno obetavno atletsko pot.

M. GLAVONJIČ

Petra Kocijančič: »V osnovni šoli ni bilo za atletiko in tek najmanj mar.«

TELEVIZIJSKI SPORED

ETEK, 27. VII.

.35 — 11.50 in 15.10 — 0.35 TELETEKST
.50 VIDEO STRANI
.00 MOZAIK
.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
.25 DELFIN FLIPPER, amer. naniz., 2/7
.50 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudnozn. serija, 9/12
.20 NAPADALNOST IN RAZDIRALNOST
DRUŽINA IN NASILJE, 2/5
.50 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl. nadalj., 10/13
.40 VIDEO STRANI
.25 VIDEO STRANI
.35 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
.35 REPORTAŽA KOMPAS, ponovitev
.55 EP VIDEO STRANI
.00 DNEVNIK 1
.05 POSLOVNE INFORMACIJE
.10 TV MOZAIK
SAFARI V MESTU, angl. poljudnoznan. serija, 6/6
.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 5/13
.10 RISANKA
.20 TV OKNO
.30 DNEVNIK 2
.50 VREME
.54 ZRCALO TEDNA
.15 RUMENA REKA, jap.-kit. dok. nadalj., 9/10
.10 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 11/42
.55 DNEVNIK 3
.15 POLETNA NOČ
DRAGI JOHN, amer. nadalj., 11/20
UPOR OBEŠENCEV, španska nadalj., 3/5
TO JE LJUBEZEN, angl. nadalj., 2/7
.20 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

.00 Satelitski programi — 19.05 Ansambel Jožeta Burnika (ponovitev) — .30 Dnevnik — 20.00 Koncert Moskovskega državnega orkestra — 21.00 Skupščinska kronika — 21.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

.50 TV koledar — 10.00 Francoščina (4/12) — 10.30 Risanka — 11.00 Poročila — 11.05 Poletni program — 12.35 Poletni program — 14.35 Poletni program — 14.50 S kuhalnico po svetu: Ohrid — 15.05 Oddaja za otroke — 15.30 Poročila — 15.50 Program plus (ponovitev nočnega programa) — 18.00 Dnevnik 1 — 18.05 TV koledar — 18.20 Številke in črke — 18.40 Poročila za goste iz tujine — 18.45 Noro, norejše, norišnica (Humoristična serija) — 19.05 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 — V Cityju (angl. nadalj.) — 21.00 Mesec sije (show program) — 21.45 Dnevnik 3 — 22.05 Kronika Dubrovniških poletnih prireditev — 23.05 Informativna oddaja za goste iz tujine — 23.10 Program plus — 1.20 Extra program plus — 3.25 Poročila

SOBOTA, 28. VII.

8.35 — 11.05 in 15.30 — 1.15 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAMSKE TVORNOSTI
0.55 VIDEO STRANI
5.45 VIDEO STRANI
5.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
7.55 EP VIDEO STRANI
8.00 DNEVNIK 1
8.05 POSLOVNE INFORMACIJE
8.10 IZ TUJIH KUHINJ, ponovitev 6. dela
8.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
9.10 RISANKA
9.20 TV OKNO
9.30 DNEVNIK 2
9.50 VREME
9.54 UTRIP
0.15 ŽREBANJE 3 x 3
0.30 ZMAGOVALEC, francoski film
2.35 DNEVNIK 3
3.00 POLETNA NOČ
DRAGI JOHN, amer. nadalj., 11/20
UPOR OBEŠENCEV, španska nadalj., 4/5
ROŽNATA NANIZANKA, franc. naniz., 3/8
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 Danes skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.00 G. Bisset: Carmen (opera) — 22.10 Poročila — 22.15 TV feljton — 22.45 Oddaja iz kulture — 23.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.25 TV koledar — 9.35 Čebelica Maja — 10.00 Program plus (ponovitev) — 12.10 Vrtnice so za bogate (amer. nadalj., 3/4) — 13.00 Svetnik (amer. naniz.) — 14.05 Ciklus filmov po delih M. Twaina — 16.00 Narodna glasba — 16.55 Sedmi kut — 17.05 Dnevnik 1 — 17.20 Hrvaški pisatelji na TV ekranu: Miroslav Krleža: Pot v raj — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Kapitan Grom in vojaki prihodnosti (amer. znanstvenofant. serija) — 20.35 Brubaker (amer. film) — 22.05 Dnevnik 3 — 22.20 Športna sobota — 22.40 Informativna oddaja za goste iz tujine — 23.45 Program plus — 1.55 Extra program plus — 2.25 Poročila

NEDELJA, 29. VII.

9.15 — 13.10 in 14.45 — 22.55 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.40 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV
10.30 PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 5/13
11.05 ZGODBE IZ MEST — SARAJEVO, zabavnoglasbena oddaja
11.30 ČEZ TRI GORE: KVARTET SAVSKI VAL IN HARMONIKAR LOJZE TRAVNIK
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 VIDEO STRANI
15.00 PRISLUHNIMO TIŠINI
15.40 VIDEO STRANI
16.00 PRAŠKI PANOPTIKUKM, češkoslov. naniz., 3/10
17.00 DNEVNIK 1
17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
17.10 YELLOWSTONE KELLY, amer. film
18.40 PANDA, oddaja sečuanske TV
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 VIKEND ZA MRLIČE, nadalj. TV Skopje, 3/3
20.45 ZDRAVO
22.25 DNEVNIK 3
22.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Oddaja za JLA in igrani film — 13.45 F-1 za VN Nemčije — 15.45 Nedeljsko športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.00 Razglednice mest (angl. dok. serija, 1/3) — 20.50 Dokumentarec meseca: Rojstni kraji Evrope — 21.35 Triatlon Alpe-Jadran — 21.55 Športni pregled — 22.25 F-1 za VN Nemčije (posnetek)

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Tarzan (ponovitev) — 10.00 Nedeljsko dopoldne — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba — 13.00 Nevarni zaliv (serijski film) — 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko popoldne — 16.00 J. J. Cousteau: Ponovno odkrivanje sveta — 17.00 Šport na filmu: Cilj (angl. film) — 18.45 Tarzan (risana serija) — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Vrnitev Arsena Lupina (11/12) — 21.05 Zabavna glasba — 21.35 Dnevnik 3 — 21.55 Športni pregled — 22.25 Poročila v angleščini — 22.30 Nočni program — 0.40 Poročila

PONEDELJEK, 30. VII.

8.35 — 10.45 in 13.50 — 0.35 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORED ZA OTROKE
NINA IN IVO, 2/9
9.15 ALICE IN NJENA DRUŠČINA, 5/16
9.35 UTRIP
10.05 FOLKLORNI ANSAMBEL LA CAPULIERO
10.35 VIDEO STRANI
14.05 VIDEO STRANI
15.15 ZDRAVO, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK, ponovitev
UTRIP
ZRCALO TEDNA
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.40 RADOVEDNI TAČEK
18.50 CVETLIČNE ZGODBE, 10/13
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 POLJETJE, drama TV Novi Sad
21.40 LITVANSKI KOMORNI ORKESTER
22.00 DNEVNIK 3
22.20 POLETNA NOČ
DRAGI JOHN, amer. nadalj., 13/20
UPOR OBEŠENCEV, španska nadalj., 5/5
TO JE LJUBEZEN, angl. nadalj., 3/7
0.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.05 Stare obrti: Izročilo za prihodnost — 19.30 Dnevnik — 20.00 Mladinsko balkansko prvenstvo v atletiki (reportaža) — 20.30 Kavarna (ponovitev) — 21.25 Po sledeh napredka — 21.55 Igre brez meja

TV ZAGREB

9.50 TV koledar — 10.00 Francoščina — 10.30 Risanka — 11.00 Poročila — 11.05 Poletni program — 12.35 Poletno popoldne — 14.35 Izobraževalni program — 15.05 Oddaja za otroke — 15.20 Goranove zgodbe — 15.40 Poročila — 15.50 Nočni program (ponovitev) — 18.00 Dnevnik 1 — 18.20 Številke in črke — 18.40 Poročila za goste iz tujine — 18.45 Dokumentarna oddaja o revoluciji — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.05 TV drama — 21.10 Zunanja politika — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Informativna oddaja za goste iz tujine — 22.05 Nočni program — 0.15 Poročila

TOREK, 31. VII.

8.35 — 11.00 in 15.30 — 0.35 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
SPORED ZA OTROKE IN MLADE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 30. oddaja
ŽIV ŽAV
10.20 MOZAIK, ponovitev
ALPSKI VEČER, 1. oddaja
10.50 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORAMCIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
ČISTO PRAVI GUSAR, 1/5
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 ZADEVA FRANCHIZE, angl. nadalj., 2/3
21.00 MONTREUX — JAZZ FESTIVAL '89
LEGENDE JAZZA
22.00 DNEVNIK 3
22.20 POLETNA NOČ
DRAGI JOHN, amer. nadalj., 14/20
POLNOČNI KLICI, amer. nadalj., 1/17
TO JE LJUBEZEN, angl. nadalj., 4/7
0.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 1. mednarodni festival pevskih zborov narečnega petja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavni torek: Tribute to Count Basie — 21.00 Žrebanje lota — 21.05 Preteklost v prihodnosti — 21.45 Dubrovniške poletne prireditve

SREDA, 1. VIII.

8.35 — 12.20 in 15.30 — 0.15 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
SPORED ZA OTROKE IN MLADE
9.25 MOZAIK, ponovitev
9.25 POLETJE, drama TV NS
10.55 ZADEVA FRANCHIZE, ponovitev 2. dela angl. nadalj.
11.50 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: PO SLEDEH NAPREDKA
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
MOJA DRUŽINA IN OSTALE ŽIVALI, angl. serija, 5/13
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 FILM TEDNA
SAMO DENAR, amer. film
21.35 MINIATURE: STARE URE
21.50 DNEVNIK 3
22.00 POLETNA NOČ
DRAGI JOHN, amer. nadalj., 15/20
POLNOČNI KLICI, amer. nadalj., 2/17
TO JE LJUBEZEN, angl. nadalj., 5/7
0.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 Iz tujih kuhinj (izobraž. serija, 9/9) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.35 Izbrani trenutek — 21.40 Znanstveni forum — 23.10 Svet poroča

ČETRTEK, 2. VIII.

8.35 — 10.20 in 15.30 — 0.25 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
SPORED ZA OTROKE
GRIZLI ADAMS, 16. del amer. naniz.
9.25 ZAKON V LOS ANGELESU, 9. del amer. naniz.
10.10 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK
TE PRESENETLJIVE ŽIVALI, angl. poljudnoznan. serija, 6/6
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
ČUDEŽNA LETA, amer. naniz., 7/18
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl. nadalj., 13/13
21.00 ORGELSKA GLASBA J. S. BACHA
21.50 DNEVNIK 3
22.10 POLETNA NOČ
DRAGI JOHN, amer. nadalj., 16/20
POLNOČNI KLICI, AMER. NADALJ., 3/17
TO JE LJUBEZEN, angl. nadalj., 6/7
0.15 VIDEO STRANI

TV ZAGREB

9.50 TV koledar — 10.00 Francoščina — 10.30 Risanka — 11.05 Poletno dopoldne — 12.35 Poletno popoldne — 14.35 Velike mednarodne družbe — 15.05 Otroška oddaja — 15.40 Poročila — 15.50 Ponovitev nočnega programa — 18.00 Dnevnik 1 — 18.10 TV koledar — 18.20 Številke in črke — 18.40 Poročila za goste iz tujine — 18.45 Dokumentarni program — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Spekter (politični magazin) — 20.50 Zabavnoglasbena oddaja — 21.50 Dnevnik 3

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali solato po 30 din kilogram, kumare po 15 do 20, krompir po 10, paradižnik po 12 do 15, fižol po 30 do 40, grah po 40, čebulo po 20, papriko po 35 do 40 din in bučke po 15 din kilogram. Merica boba je veljala 20 din, kilogram breskev 10 do 12 din, nektarin 18 do 20, jabolk 10 do 15, lubenic 12 do 15 in hrušk 15 do 20 din.

• SEJMIŠČE V BREŽICAH — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 165 do 3 mesece starih in 53 starejših prašičev. Lastnika je menjalo 96 mlajših in 21 starejših živali. Prve so veljale 30 in druge 22 do 25 din kilogram žive teže.

Jajce je bilo 1,80 do 2 din. Lonček smetane je stal 25 do 30 din, kilogram skute pa so prodajali po 40 din. Merica lisičk je veljala 5 din. Kozarec borovnic je bil 100 din.

KOMISIJA ZA POBRATENE

KOČEVJE — V Kočevju predlagajo, naj bi za sodelovanje s pobratenimi občinami, krajevnimi skupnostmi in kraji, ki naj se nadaljuje tudi v bodoče, skrbela posebna občinska komisija, ki naj bi jo sestavili iz vrst delegatov občinske skupščine. Komisija naj bi delala po smernicah občinske skupščine. Na vsak način bi tudi morala obveščati o svojih stroških, ki bi nastajali pri njenem delu. Doslej takega obveščanja ni bilo, zato so bile govorice, da se je za sodelovanje s pobratenimi porabilo mnogo preveč denarja iz občinskega proračuna in drugih družbenih sredstev.

PLES V KOSTELU

FARA — Pri KŠD Kostel že več let deluje folklorna skupina, od maja letos pa še skupina za izrazni ples Hay, katere strokovna voditeljica je Mateja Ule. Voditeljica Mateja nam je povedala, da šteje skupina 36 članov in članic, od tega je 15 starejših (Hay), 21 pa mlajših (medvedki). Ona se je naučila plesati v Kočevju, kjer je plesala v plesni skupini Balestra, ki deluje v okviru Delavske godbe. Nazadnje je njihova plesna skupina nastopila na nedavni turistični prireditvi v Osilnici.

GOSPODARSTVO POD DROBNOGLEDOM

NOVO MESTO — V občinskem sekretariatu za družbeni razvoj in vladi dnevno spremljajo stanje v novomeškem gospodarstvu. Sekretar sekretariata Andrej Kirm pravi, da se kljub očitkom občinske skupščine oznaka o alarmantnem stanju ne da zamenjati z milejšo, saj ta povsem ustreza dejanskemu stanju. Likvidnostni položaj se je v juliju sicer majčkeno popravil, blokirane žiro račune je imelo v povprečju 8 podjetij (dotlej 12), na seznamu pa sta se znašli dve novi. V občini pa so tudi podjetja, ki se temu izogibajo z občutno nižjimi plačami. Vse »težavnejše« primere bodo temeljito analizirali, navsezadnje zato, ker namerava občinska vlada z odlogom plačila prispevkov pomagati le tistim podjetjem, ki izkažejo »zdrav« program, trg zanj ter tudi sposobne vodilne kadre, menedžment.

KDAJ KONČNO ASFALT OD LOKE DO RADEČ?

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU — Krajani Loke že vrsto let terjajo, naj odgovorni poskrbijo za položitev asfalta na makadamski cesti Loka — Radeče, ki je zdaj v pristojnosti republiške uprave za ceste. Na območju sevniške občine je 400 metrov ceste, ki jo vzdržuje novomeško Cestno podjetje. Po zagotovilih Franca Povšeta bo poslej ta cesta bolj vzdrževana, prav tako pa bodo Novomeščani opozorili upravljavca ceste, ki ima sedež v sosednji občini Laško. Sevniška občina je že terjala od Laščanov in Cestnega podjetja Celje, naj zahtevajo od republiške uprave za ceste, da to cesto uvrstijo na prednostni vrstni red modernizacije.

O ODŠKODNINI ZA GRAMOZ

SEVNICA — Občinski komite za družbeni razvoj in gospodarskoupravne zadeve bo sklical sestanek prizadetih strank, da bi skušali poiskati sporazumno rešitev problema glede odškodnine za gramoz, porabljen ob gradnji ceste Breg — Lisca. Tako odgovarja komite na vprašanje, ki ga je zastavil odbornik Jože Dobovšek na zasedanju vseh treh zborov sevniške občinske skupščine.

AFORIZMI

• Pravimo, da je v vsakem človeku nekaj živali — mnogi to dokazujejo s kurjo pametjo.
• Večkrat je ljubezen do politike bolj nevarna kot ljubezen do ženske z aidsom.
• Nič čudnega, da naši filmi na mednarodnih festivalih nimajo uspeha — najboljše »režiserje« imamo v nogometu, »igralce« pa v politiki.
• Dogodki v tovarni Elan so dokaz več, kako velik elan imajo mnogi pri umazanih poslih.
• Tisti, ki kopljejo jamo idejnim nasprotnikom, bodo pokopali celi narod.
• Geslo politikov: Pometaj pred tujim pragom, da ne opazijo tvojega smeti!
• Da bi reforma uspela, jo je treba s političnega zelnika presaditi na boljša tla.
• Predno povlečeš iz naftalina politične probleme, se prepričaj, ali v bližini preveč ideoloških moljev.

MARJAN BRADA

Slovenija

AVTO ALARM
Vgradnja po konkurenčnih cenah
Plut Anton
Cerovec 17, Semič
tel.: 068/59-080

AVTOMEHANIKA
Janez Vidrih, Otočec
telefon 85-180

Na zalogi imam in montiram uvožene izpušne cevi za avtomobile:

BMW — Opel — VW Golf i Jeta — Zastava — Lada — Lada Niva — AX — R4, R 18, R

Za druge tipe po dogovoru!

SINDIKALNA PRODAJA — IZJEMNO UGODNO
VSI NA
GORSKO KOLO
18 prestav
shimano-sachs-beretta — MOUNTAIN BIKE
ZA SPORT 3.700 din
3.900 din
HOLLAND LOOK 2.950 din
Informacije in naročila
BESS - PRO MARKET
tel & fax: 061 218 968

Salon TWIGGY
MIOLIFT - COSMOMED
Vitki v vroče poletje
Če imate probleme z
— odvečnimi kilogrami
— celulitom
— povešenimi prsmi
— poporodno ohlapno kožo
— oslabelimi mišicami
— slabo telesno kondicijo,
se oglasite v novoodprtem salonu TWIGGY.
Salon je odprt v prostorih hotela Kandija vsak dan od 14. do 18. ure.
Za vse informacije in naročila se lahko oglasite v hotelu Kandija po telefonu 26-943.
Salon TWIGGY
Tina Badovinac

stilles sevnica
STILLES SEVNICA
stilno pohištvo in notranja oprema
SEVNICA

DELAVSKI SVET PODJETJA

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

VODJE FINANČNORAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— VI. (višja) ali V. (srednja) stopnja ustrezne smeri
— 3 do 5 let delovnih izkušenj
— program dela sektorja
Kandidat se mora zavzemati za družbenopolitične cilje in usmeritve, določene z družbenim dogovorom o kadrovski politiki.
Kandidat bo imenovan za 4 leta, delovno razmerje pa velja za nedoločen čas.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na zgoraj navedeni naslov z oznako »za razpisno komisijo«. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

TKI
»TKI GLOBOKO«
— TRGOVINA NA VELIKO IN MALO —
GRADBENI MATERIAL IN STAVBNO POHIŠTVO

— cement	49,50 din /kos
— modularna opeka	6,10 din/kos
— armaturne mreže 10 x 6	517,30 din/kos
— salonit plošče 8 V I	65,13 din/kos
— klinker ploščice I	3,83 din/kos
— stenske obloge hrast 2500 x 125 x 11	147,00 din/m²
— garažna vrata KG-0	5.025,40 din/kos
— bakrena pločevina 0,55 x 1000 x 2000	76,00 din/kg
— posoda 2300 l	4.250,00 din/kos

ter ves ostali gradbeni material in stavbno pohištvo po najugodnejših cenah

Vse cene so brez prometnega davka!

VELEPRODAJA POSLUJE:
— vsak dan od 7. do 15. ure

MALOPRODAJA (TRGOVINA V GLOBOKEM) JE ODPRTA:
— vsak dan od 7. do 19. ure
— ob sobotah od 7. do 13. ure

TELEFON: 0608-69-374
TELEFAX: 0608-69-437

OBIŠČITE NAS, ZAHTEVAJTE PONUDBE!

TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR — KINO — SLUŽBO IŠČE — SLUŽBO DOBI — STANOVANJA — MOTORNA VOZILA — KMETIJSKI STROJI — PRODAM — KUPIM — POSEST — ŽENITNE PONUDBE — RAZNO — OBVESTILA — PREKLICI — ČESTITKE — ZAHVALE

tedenski koledar

Četrtek, 26. julija — Ana
Petek, 27. julija — Gorazd
Sobota, 28. julija — Nevenka
Nedelja, 29. julija — Marta
Ponedeljek, 30. julija — Peter
Torek, 31. julija — Ignac
Sreda, 1. avgusta — Alfonz

LUNINE MENE
29. julijia ob 16.01 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 27. 7. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Legenda. 29. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriška avanturistična komedija Vrnitev v prihodnost.

ČATEŽ: 26. 7. (ob 21.15) ameriški avanturistični film Legenda. 28. 7. (ob 21.15) ameriški kriminalni film Best Seller. 30. 7. (ob 21.15) ameriška avanturistična komedija Vrnitev v prihodnost. 31. 7. (ob 21.15) ameriška melodrama Jeklene magnolije.

ČRNOMELJ: 26. in 29. 7. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Indiana Jones — III. del. 27. 7. (ob 21. uri) ameriški erotični film Porno punčka. 31. 7. (ob 21. uri) ameriško-avstralski film Krokodil Dandi — II. del.

KRŠKO: 26. 7. (ob 20. uri) ameriška melodrama Seks, laži in video. 27. 7. (ob 22. uri) ameriški erotični film Pocestnica. 29. 7. (ob 18. uri) ameriška akcijska komedija Gola pištola. 31. 7. (ob 20. uri) karate film Bruce Lee super zvezda.

KRMELJ: 28. 7. hongkonški film Kungfu mulci.

NOVO MESTO— DOM KULTURE: 26. (ob 10. uri) ter 28. in 29. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriška najstniška komedija Maščevanje Nerdsov. 26. in 27. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Maščevanje za maščevanje. Od 27. do 29. 7. (ob 22. uri) ameriški erotični film Nestalna dama. 30. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Niti ne vidim niti ne slišim.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 27. do 29. 7. (ob 19. uri) ameriški film Baby Boom. 30. in 31. 7. (ob 19. uri) ameriški film Karate Kid — 3. del.

SEVNICA: 26. in 27. 7. hongkonški film Kungfu mulci. 28. in 29. 7. ameriški akcijski film Nevarne igre.

čestitke

VOJAKU Jožetu Kavšku želimo vse najboljše za 20. rojstni dan domači. 1261

JOŽETU VIDMARJU iz Malega Lipja 3 iskreno čestitajo za njegov rojstni dan prijatelji iz Novega mesta. 1263

V TOREK je praznovala 95. rojstni dan in god ANA URŠIČ iz Prečne. Želimo ji vse najboljše, zdravja in da bi bila še dalje tako čila in dobre volje med nami. Enako želimo sestri ANICI KLOBUČAR za god in trud , ker lepo skrbi za našo mamo. Vsi njuni najdražji. 1275

kmetijski stroji

TRAKTOR IMT 533 in rotacijsko koso SIP 135 prodam. ☎ (0608)75-786. 1249

TRAKTOR Univerzal, enoosni, nov, Gorenje Muta, s priključkom za košnjo ugodno prodam. ☎ (0608)61-590. 1301

PRIKOLICO za TV ali manjši traktor ugodno prodam. Bojan Rožman, Zdole 54, Krško, ☎ (0608)77-159. 1305

TRAKTOR Steier (18 ks) s koso, obnovljen, prodam. Kovačič, Dol. Prekopa 40, Kostanjevica. 1329

motorna vozila

Z 750 LE, december 1982, dobro ohranjeno, prodam. Rozman, Jablan 22, Mirna Peč. 1243

Z 750, letnik 1979, registrirano do februarja 1991, prodam. Aleš Cesar, Orkljevec 10, Mirna Peč. 1244

126 P, letnik 1979, prodam. Pavlin, Potov Vrh 43, Novo mesto. 1245

WARTBURG karavan, letnik 1977, poceni prodam. ☎ (0608)62-066. 1250

GOLF JX diesel, letnik 1989, prodam. ☎ 52-371. 1252

WARTBURG karavan, letnik 1980, še registriran, prodam. ☎ (0608)88-245. 1255

KOMBI ZASTAVA 850 AK, letnik 1983, registriran do februarja 1991, prodam. (068)28-135. 1259

FIAT 750, letnik 1974, v voznem stanju, ugodno prodam. Cena 3.800 din. ☎ (0608)60-114, ali (0608)31-237. 1262

Z 101, letnik 1974, registrirano, prodam. Godnjavec, ☎ 45-312. 1265

LADO RIVO, letnik 1988, ugodno prodam ali zamenjam za zastavo 750. ☎ 85-161. 1266

126 P, letnik 1978, zelo ugodno prodam. Jože Žagar, Biška vas 4, Mirna Peč. 1268

JUGO 45, letnik 1986, prodam. Dolenje Kamence 61, Novo mesto. 1272

ZASTAVO 128, december 1988, prodam. Božo Hrovat, Drska 58, Novo mesto. 1274

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, prodam. ☎ 28-290. 1279

LANCIO GAMA, motor generalno obnovljen, električna stekla, dobro ohranjena, prodam ali zamenjam za drug osebni avto. ☎ 27-473. 1281

JUGO 45, letnik 1985, oranžne barve, prodam. ☎ (068)44-493. 1283

126 P, letnik 1980, prodam. Kralj, Gor. Kamence 28, Novo mesto. 1284

Z 750, november 1983, prodam za 15.000 din. ☎ (0608)70-395. 1285

VW 1303, letnik 1975, prodam. ☎ (0608)70-435. 1286

JUGO 45, letnik 1982, prevoženih 49.000 km, prodam. Anton Moravec, Cesta herjev 38, Novo mesto, ☎ 23-312. 1287

KARAMBOLIRAN GOLF, letnik 1983, prodam. Franc Plavec, Malkovec 2. Tržišče. 1289

R 4, december 1984, prodam. Slavko Bajc, Mali Podlog 2, 68273 Leskovec pri Krškem. 1290

GOLF JL, letnik 1980, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (0608)61-461. 1291

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎ 26-677. 1294

FORD ESCORT 1,3 CL, letnik 1988, prodam ali menjam za cenejši avto. Groblje 8, Novo mesto. 1295

GOLF diesel, letnik 1983, registriran, z okvarjenim motorjem, poceni prodam. Drage 1, 68331 Suhor. 1298

JAWO 350 prodam. ☎ 47-488. 1299

JUGO 45 coral, oktober 1988, prodam. Jaklič, Postaja 8, Mirna Peč. 1300

Z 101, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ 26-196. 1302

Z 750, december 1985, prevoženih 16.000 km, prodam. Makše, Rdeči Kal, 68211 Dobrnič. 1303

Z 750, letnik 1977, ugodno prodam. ☎ 76-489. 1304

R 4, letnik 1978, v voznem stanju,in konja dobrega voznika prodam ali oboje zamenjam za lažji traktor ali težjo kravo, staro do 7 let, in brejo vsaj 6 mesecev. Vojko Novak, Črešnjice 58, Cerklje ob Krki. 1310

APN 4 ugodno prodam. ☎ 27-214. 1311

Z 750 LE, letnik 1984, prodam. Martinčič, Tomažja vas 12, Škocjan. 1312

GOLF diesel, S paket, letnik 1984, prodam. ☎ 85-457. 1314

R 4 GTL, star 7 mesecev, prodam. Slak, Pristava 8, Trebnje, ☎ 44-474. 1315

JUGO 45, letnik 1986, prodam. Puž, Nad mlini 25, Novo mesto. 1316

FIAT 127, letnik 1982, prodam. Luzar, Konec 11, Novo mesto. 1317

GOLF JX diesel, letnik 1986, prodam. ☎ 24-374. 1321

Z 101 GT 55, letnik 1985, rdeče barve, prevoženih 50.000 km, registrirano do marca 1991, prodam za 5.000 DEM. ☎ (0608)34-927. 1324

126 P, letnik 1985, prodam za 3.200 DEM. ☎ 27-142. 1326

ZASTAVO 101, letnik 1978, registriranoa do junija 1991, prodam. ☎ 23-059, Majde Šilc 19/20, Novo mesto. 1331

KARAMBOLIRANO Z 101, letnik 1977, v voznem stanju, prodam. Kavčič, Družinska vas 56, Šmarješke Toplice. 1333

JUGO 45, letnik 1984, ohranjen, prodam. ☎ 25-047. 1339

MOTOR BT 50 S ugodno prodam. ☎ 73-009. 1341

obvestila

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Naročila sprejema in daje vse informacije: Jože Prosenik, gostilna Humek, Dobova, ☎ (0608)67-607. 1246

POPRAVILO gospodinjskih aparatov in elektroinstalacij opravlja Viktor Subotič, ☎ 28-488. 1320

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič in Ivan Zoran.
ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 10 din, naročnina za 3. trimesečje 100 din; za delovne in družbene organizacije 200 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 120 din, na prvi ali zadnji strani 240 din; za razpise, licitacije ipd. 140 din. Mali oglasi do deset besed 100 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

GRADITELJI in instalaterji pozor! Po konkurenčnih cenah izdelujem peči in bojlerje za centralno ogrevanje. Informacije na ☎ (063)39-878, popoldne ali zvečer. 1256

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje in notranje, kompletno opremljene, prodam 30 do 40% ceneje. Tel. (061) 213-244. (P30-1MO)

KAREL RAČIČ
Tomšičeva 8
68250 Brežice

Ugodna prodaja
MAZD tip 323, 1,3—16 ventilov, pet brzin, FLIESBACH GLX
— Cena brez carine 114.389 din, s carino 154.078 din,

626 2,0—12 ventilov 5 brzin Sedan diesel GLX brez carine 179.155 din, s carino 243.829 din.
Franko Spedicija Sežana. Rok dobave do 20 dni

P29-3MO

AVTO ŠOLA »DABA« d.o.o.

Vsi, ki želite hitro in dobro opraviti vozniški tečaj iz B-kategorije, se obrnite na nas. Informacije in prijave na tel. (068) 25-580.

preklici

TEREZIJA GRM, Dečja vas 12, preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekla o FRANCU KASTELCU iz Dečje vasi. 1306

posest

V OKOLICI Mokronoga ugodno prodam vinograd z zidanico. Naslov v oglasnem oddelku. 1257

PARCELO v izmeri 1200 m², primerno za vikend, vinograd ali sadovnjak prodam. Vse informacije dobite na ☎ (0608)31-075. 1260

MANJŠO HIŠO na Mirni prodam. Cena po dogovoru. Tone Saje, Podlog 1, 68233 Mirna. 1273

GRADBENO parcelo z vrtom (32 arov) v Cerkljah ob Krki v Župeči vasi 35, prodam. ☎ (011)150-624. 1292

HIŠO, zgrajeno do četrte faze, v Novem mestu, z 10 ari zemljišča, ugodno prodam. ☎ 24-248. 1335

STARO hišo prodam za 35.000 DEM. ☎ 41-022. 1336

STARO hišo, opremljeno, primerno za vikend, 43 arov zemlje, vmes vinograd, vse ob hiši ob Kolpi v Beli krajini, prodam. Možnost dokupa njive in gozda. Anica Drenovec, Podzemelj 20, 68332 Gradac. 1340

prodam

SILOS iz poliestra (90 t ali 60 m³), primeren za cement ali silažno hrano, prodam. ☎ (0608)34-968. 1242

TRIFAZNI dvotarifni števec z uro ugodno prodam. Molek, Veliko Lipje 16, Žužemberk. 1247

NEMŠKEGA ovčarja, čistokrvnega z rodovnikom, starega 18 mesecev, prodamo. ☎ (0608)32-416. 1254

KUMARICE za vlaganje, vsak dan sveže, prodam. ☎ 49-627. 1264

10 m bukovih drv in 300 l belega vina prodam. Jablan 30, Mirna Peč. 1269

OTROŠKO kolo Standard prodam. ☎ 28-728. 1270

SANSKE KOZE mlekarice prodam. Cena 300 DEM. ☎ 65-749. 1278

NOVO električno uro prodam 30 % ceneje. ☎ (0608)31-481. 1280

STREŠNO staro cementno opeko poceni prodam. ☎ (068)21-172. 1282

ISTRSKE goniče, kratkodlake, stare 11 tednov, potomce odličnih staršev, prodam. ☎ (068)55-389. 1293

BREZHIBEN pralni stroj Gorenje, star eno leto, prodam. ☎ 47-682. 1296

GUMIJAST kanu z vesli, nosilnost 250 kg, prodam. ☎ 47-682. 1297

MAESTRAL 9 S in motor 4,8, prodam. ☎ (0608)61-259. 1307

OTROŠKI avtosedež, športni voziček za dvojčke, novo žensko kolo, črno beli televizor, peč — tuš na trda goriva in elektriko, štedilnik (2 + 2), stroj poravnalko, stroj kombinirko, frezo, gedore, čoln Sprint za osem oseb in lovsko omaro prodam. ☎ (0608)82-133, cel dan. 1308

BREJI kobili (ena z žrebetom) in kosilnico za vsak traktor prodam. Tone Horžen, Črešnjice 71, Crklje ob Krki. 1309

2 m³ 8 cm desk prodam. ☎ 25-072, od 18. do 20. ure. 1313

STAREJŠE pohištvo (dve omari, dve postelji in jogi) prodam. ☎ (068)23-005 ali naslov: Kopitar, Zagrebška 11, Novo mesto. 1319

NOVO strešno opeko in suhe smrekove plohe (5 cm) zelo ugodno prodam. Šiler, Golobinjek 1 A, Mirna Peč. 1322

SEDEŽNO garnituro prodam. ☎ (068)22-057. 1323

MOŠKO dirkalno kolo na 10 prestav, znamke Rog senior, popolnoma novo, prodam. Cena 3.000 din. ☎ (0608)34-927. 1325

PLETILNI stroj Pasap ter traktor Fiat prodam po ugodni ceni. ☎ (0608)33-388. 1327

BARVNI televizor Gorenje, ekran 51 cm, star 5 mesecev, prodam 30 % ceneje. ☎ 27-414. 1328

NOV komplet bobnov Pearl s činelami Paiste 2002 prodam. ☎ (068)43-613. 1330

LADIJSKI pod in enofazni hidrofor prodam po ugodni ceni. ☎ 85-375, popoldne ali zvečer. 1332

MOLZNI stroj Vestfalija in rabljeno hlevsko opremo prodam. Kos, Jablan 10, Mirna Peč. 1334

BRAKO prikolico zelo ugodno prodam. ☎ 24-712. 1337

KOMBINIRAN in športni voziček ter avtosedež prodam. ☎ (068)26-331. 1338

UGODNO PRODAMO novo tračno žago, fritezo (15 l), kuhinjske elemente (rosfrei) rabljene lesene stilne in PVC stole, mize (lesene in terasne). Gostilna Pavlin, Mačkovec 31, Novo mesto, ☎ 22-308. 1342

MOLZNI stroj, prenosen, malo rabljen, prodam. Janez Klemenčič, Ločna 24, Novo mesto. 1343

razno

V NOVEM MESTU ali okolici kupim ali najamem prostor za boutique ali kavabar. Ponudbe pošljite pod šifro: »DOGOVOR.« 1267

službo dobi

SPOSOBNE IN PODJETNE ljudi za prodajo izdelka, ki gre odlično v prodajo, na področju celotne Dolenjske iščem. ☎ (064)631-004. 1251

OBRTNIK išče potnika prodajalca ali prodajalko. Nudi dober zaslužek. V poštev pridejo upokojenci, študentje, gospodinje z lastnim prevozom. Pošljite pisne ponudbe na Šifro: »OBRTNIK« 1253

MIZARJA zaposlimo za nedoločen čas. Informacije na ☎ 28-135, od 7. do 14. ure. 1258

stanovanja

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero s telefonom, ogrevano, v Novem mestu, najame s 1. septembrom profesorica. Plačilo 150 DEM in stroški. Možnost predplačila. ☎ (064)27-928, v petek med 16. in 18. uro. 1248

OPREMLJENO sobo v bližini Novega mesta oddam mirni študentki. Naslov v oglasnem oddelku. 1276

DVOSOBNO novo stanovanje v naselju Irča vas — Brod prodam. ☎ 21-595. 1288

DRUŽINA z enim otrokom išče stanovanje v Novem mestu ali okolici. Naslov v oglasnem oddelku. 1318

ženitne ponudbe

FANT, star 26 let, z dobro službo, hišo, avtomobilom, želi spoznati kmečko dekle do 26 let. Samo resne ponudbe na Šifro: »MORJE.« 1277

GORENJSKA PREDILNICA ŠKOFJA LOKA

Iščemo dobre prodajalce za terensko prodajo naših izdel (volna, jersey) na področju Dolenjske.

Pogoji: — lastno vozilo, izpit B kateg — zaželene akviziterske izku — telefon

Vse informacije lahko dobite po telefonu št. (064) 632-46 int. 271, ali se osebno zglasite v podjetju pri Krajniku v komerciali.

Mercator – Kmečka zadruga Sevnica
Sevnica, p.o.
Savska 20/b, Sevnica

razpisuje
po statutu delovno mesto

DIREKTORJA ZADRUGE

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
— visoka oz. višja šolska izobrazba agronomske ali ekonomske smeri,
— 3 oz. 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih opravilih.

Kandidati morajo predložiti koncept dolgoročne poslovne strategije zadruge.
Izbranega kandidata bomo imenovali za 4-letno dobo.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Mercator — Kmečka zadruga p. o., Sevnica, Savska 20/b, 68290 Sevnica, s pripisom »za razpisno komisijo«.

Tovarna nogavic Polzela je našla Novo mesto za svoje gnezdo.

V Novem mestu na Prešernovem trgu so že odprli sodobno prodajalno s svojimi izdelki, v kateri lahko izbirate vsak dan od 7. ure dalje med prelepo ponudbo ženskih, moških in otroških nogavic.

Polzela — prva lastovka modnih nogavic.

Delavski svet
podjetja Kovinar Črnomelj
na podlagi 42. člena statuta podjetja

razpisuje
prosta dela in naloge

direktorja podjetja

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:
— visoka ali višja izobrazba ustrezne smeri
— vsaj 5 let delovnih izkušenj v stroki, od tega vsaj 3 leta na vodilnem delovnem mestu
— znanje enega tujega jezika
— ustrezne organizacijske sposobnosti.

Mandat za direktorja traja štiri leta.
Prijave z življenjepisom in dokazili morajo kandidati poslati v roku 15 dni po dnevu objave razpisa na naslov: Kovinar, Črnomelj, Belokranjska cesta 34, z oznako »za razpisno komisijo«.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 15 dni po končanem razpisnem postopku.

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

LUDVIK BOBIČ (st.)

iz Podgore 15 a

Z žalostjo v srcih se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, poklonili toliko lepega cvetja ter našega ata spremili do njegovega zadnjega doma. Naša topla zahvala velja še posebno sosedom Drčarjevim in Pavčkovim, za poslovilne besede ZZB Straža, gospodu župniku pa za lepo opravljen obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, sinova Ludvik in Igor s Heleno, hčerka Marica z družino, sestre Pepca, Lojzka, Micka in Tončka, brata Jože in Ivan z družinami ter ostalo sorodstvo

Plodovi zorijo v brezčasje,
teža se vliva v bron,
duša se spaja z godbo
daljnih zvonov,
daljava išče svoj dom.

Počasi je usihalo in v 90. letu usahnilo življenje naše drage mame, stare mame in prababice

AMALIJE GREGORČIČ

rojene Hočevar

z Rakovnika pri Šentrupertu

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali lajšati ji trpljenje: zdravnici Steli Munkovi in patronažnim sestram Zdravstvenega doma Trebnje za bolniško oskrbo na domu, sestri usmiljenki Moniki za pomoč pri negi; zahvaljujemo se vaščanom, posebno Pepci Bizjak, za pomoč pri slovesu na zadnji poti in naročene maše, gospodu kaplanu in pevcem za žalni obred, KO ZB Šentrupert, delavcem trgovine Grič Mirna in Taksi društvu Ljubljana za podarjene vence ter vsem, ki ste se poslovili od pokojne ali jo spremili na zadnji poti. Iskrena hvala!

Žalujoči njeni

ŠOLA V NARAVI

Preživeli smo deset čudovitih dni v šoli naravi v Pacugu. Tam ima Metalna podjetniške hišice in nam jih je odstopila. V tej hišici nas je tovariš preizkusil, kako dobri plavalci smo. Sedmi dan smo že vsi plavali. Primož in Sebastijan sta osvojila celo pokalo delfinčka. Tekmovali smo tudi, kdo bo pojedel največ palačinik; zmagala je Mojca, saj ji je uspelo zmazati kar 20 palačink. Radi bi se zahvalili vsem, ki so pripomogli, da smo se imeli v Pacugu tako lepo.

Učenci 4. r. OŠ 1. dolenjskega partizanskega bataljona Tržišče

Slovenija
Moja dežela.

SLOVO OD SOŠOLCA

Le dva dneva sta nas ločila od počitnic. Še preden je šolski zvonec naznanil konec šolskega leta, se je kot blisk razširila žalostna novica, da je naš Primož izgubil življenje. Kljub hitri pomoči zdravnikov in sosedov je bilo zanj prepozno in rešili so le njegovega brata. Primož je bil učenec 6. razreda OŠ Koprivnica. Bil je miren in dober fant. Vsi sošolci in tovariši učitelji smo ga imeli radi. Sploh ne moremo verjeti, da ga ni več. Toda kdo ve, koliko otrok bo še pobrala cesta?

Primoževi sošolci iz 6. r. OŠ Koprivnica

Skrb, delo in trpljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 55. letu nas je zapustila naša draga žena, mama in sestra

JOŽEFA KOVAČIČ-PAVLOVIČ

iz Cerkelj ob Krki 45

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom za pomoč in sočustvovanje z nami, vsem, ki so nam izrazili sožalje, pokojni darovali vence in cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna hvala Kliničnemu centru v Ljubljani, Onkološkemu inštitutu, bolnici Brežice, posebej dr. Kseniji Žniderščič, DO Posavje Brežice, Pošti Brežice. Še posebej hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je tiho zapustil naš dragi oče, stari oče, brat, tast in stric

IVAN IVANUŠIČ

Deskova vas 5, Stari trg ob Kolpi

Lepo se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, dragemu pokojniku podarili vence in cvetje ter ga pospremili k večnemu počitku. Iskrena hvala tudi delovnim organizacijam Gorenje servis, Kamnolom Kočevje, Iskra Semič (Bernardi Kukar), Petrol — skladišče Novo mesto, Gasilskemu društvu Stari trg, cerkvenim pevcem in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ostali smo brez naše nadvse drage mame in stare mame

ANE KOPRIVNIK

rojene Barantin

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojni prinesli toliko cvetja in jo pospremili k večnemu počitku. Hvala gasilcem, pevcem iz Šmihela, govorniku tov. Šegedinu ter kaplanu za opravljen obred. Zahvalo smo dolžni tudi dr. Vodniku, ki je bil mamin dolgoletni zdravnik. Iz srca hvala vsem!

Žalujoči: sinova Herman in Bruno ter snaha Marica z družinami

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 60. letu starosti zapustil naš ljubi mož, ate, stari ate, brat, stric in tast

ANTON ŠUŠTARIČ

iz Breznika pri Dragatušu

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili v teh težkih trenutkih z nami, pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Zahvaljujemo se DO Avto Kočevje, govorniku Jožetu Rogini in gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Neutolažljivi: vsi njegovi najdražji

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
v srcih naših boš ostal.

ZAHVALA

V 39. letu nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi sin, brat in stric

CIRIL PIRC

iz Vavte vasi 41

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sodelavcem, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, podarili cvetje, pisno in ustno izrazili sožalje in sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem iz Novoteksa — IVS za poslovilne besede, sindikatu Novoteksa, Dolenjskemu oktetu in godbi Novolesa za petje oz. igranje ob slovesu. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je zapustil

ALOJZ PUCELJ

upokojenec PTT-servisa na Cikavi, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam vsestransko pomagali. Iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 62. letu nas je zapustila žena, sestra in teta

ANICA KRALJ

rojena Judnič

Najlepša hvala vsem, ki ste ji kakorkoli pomagali, jo pospremili na njeni zadnji poti, podarili cvetje in izrekli sožalje.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 55. letu nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON BREGAR

iz Hudenj 5 pri Škocjanu

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, gasilcem, osebju ZD Škocjan, podjetju Krka, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, darovali cvetje in vence, ter vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnji poti. Prav tako hvala govorniku in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

Tam, kjer si ti,
ni sonca, ne luči,
le tvoj nasmeh
nam v srcih še živi
in nihče ne ve,
kako zelo, zelo boli.

Pretreseni javljamo, da je v 59. letu umrl naš dragi

VIKTOR SREBRNJAK

miličnik v pokoju

Od njega smo se poslovili 16. julija na ptujskem pokopališču. Za vse, ki so se mu zadnjič poklonili, nam izrazili sožalje, najlepša hvala.

V globoki žalosti vsi najbližji.

Ptuj — Novo mesto

TURISTIČNO ZAVAROVANJE

Do odhoda je še pet minut

Če doma niste pozabili nič od tega, potem imate s seboj vse za mirno potovanje in lagodne počitnice.

1. Potni list in osebna izkaznica
2. Vozovnice
3. Denar in denarnica
4. Zelena karta
5. Zobna ščetka
6. Igla, sukanec
7. Sončna očala
8. Žepna knjiga
9. Fotoaparat in film
10. **Zavarovalna polica Turističnega zavarovanja**

Posebej pazite, da se pred potovanjem ali letovanjem ne boste pozabili zavarovati pred vsemi nezgodami in neprijetnostmi, ki vas lahko doletijo. Če vas v potovalni agenciji niso opozorili na zavarovalno polico turističnega zavarovanja Zavarovalnice Triglav, stopite do najbližjega poslovnega mesta Zavarovalnice Triglav in nemudoma izpolnite zavarovalno polico. Z njo si boste zagotovili povrnitev stroškov, ki bi na potovanju nastali zaradi okvare ali tatvine avtomobila, prometne nesreče, izgube ali poškodovanja prtljage, nenadne bolezni, prekinitve potovanja in podobnih neprijetnosti. Zavarujete se lahko sami, s celo družino ali v organizirani skupini. Možnosti za nezgodo je veliko, pred vsemi se lahko zavarujete z eno samo zavarovalno polico Turističnega zavarovanja Zavarovalnice Triglav.

Za varno potovanje — Turistično zavarovanje

zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

Portret tega tedna

IVAN KOS

»Ni le bon za hrano in pijačo tisti, ki vsako leto enkrat zvabi na prostrane travnike in košenice pri Miklavžu na tisoče Imevejevih delavcev. Sem jih vleče prijateljstvo, občutek pripadnosti kolektivu, veselje ob snidenju z bivšimi sodelavci, njihovo srečanje je postalo tradicija, kateri se niso več pripravljeni odreči. Velikokrat jih slišim, ko pravijo: Ni vrag, da enkrat na leto ne bi riskiral! Kar bo, pa bo,« je ob letošnjem že 12. dnevu IMV na Gorjancih razmišljal Ivan Kos. Človek, ki je doživel in preživel vseh dvanajst srečanj, vselej pa v nehvaležni vlogi organizatorja.

Ljubitelji in obiskovalci Gorjancev ga zanesljivo dobro poznajo; že osemnajst let je oskrbnik doma na Miklavžu, vse kaže, da bo to tudi ostal. A pred desetletji ni kazalo tako. Študiral je elektrotehniko, toda vselej mu je spomin uhajal v otroštvo, ko sta z očetom od doma v Orehovici hodila kosti na gorjanske košenice, tod sta nekajkrat tudi prespala. In nič čudnega, da je pograbil prvo priložnost, pustil študij, se prelevil v gostinca in leta 1972 prisegel zvestobo IMV in njenemu domu na Miklavžu. Prvo srečanje Imevejevih delavcev na Gorjancih je bilo leta 1976.

»Vsak udeleženc — zbralo pa se jih je kar okoli 5 tisoč —je dobil vrečko, v njej pa meso in značko IMV. Šankov in stojnic takrat še nismo imeli, toda dobre volje in zabave ni bilo nič manj. In potem smo vsako leto pogruntali kaj novega; že na četrtem srečanju smo pekli vola, to tradicijo smo potem obdržali nekaj let. Dobro mi je v spominu tudi šesto srečanje, to so bili časi, ko je bil nadvse v modi golaž. Pripravili so nam ga v ljubljanski Emoni. S sodelavcem sva se tiste sobote že ob štirih zjutraj odpravila na pot. S polnimi posodami, ki nam jih je posodila vojska, sva se vrnila pravi čas. Šest tisoč ljudi je bilo sitih in zadovoljnih. Seveda je bil rekord po številu obiskovalcev potolčen na predlanskem desetem jubilejnem srečanju, ki je prišlo po treh letih premora. Gorjanske košenice in travniki so sprejeli kar 10 tisoč obiskovalcev, za zabavo pa je skrbel Slakov ansambel. Na tone hrane in pijače je šlo. Bodi dovolj, če povem, da je danes (v soboto, 21. julija — op.p.) steklo po grlih vsaj 2 tisoč litrov vina, izpraznjenih je bilo kar 3 do 4 tisoč steklenic piva in 3 tisoč steklenic brezalkoholnih pijač, kakih 6 tisoč udeležencev pa je snedlo tudi dve do tri tone mesa. Pripraviti takšno prireditev torej ni mačji kašelj.«

Z Ivanom živi pri sv. Miklavžu vsa družina, ko je potrebno, poprimejo za delo vsi, tudi sin, ki sicer študira v Ljubljani, hči, zaposlena v novomeškem Mercatorju, in seveda žena, ki je že v pokoju. Še pred leti so, da otrokom ne bi bilo dolgčas, prignali na Gorjance tudi kravo. A veselje je bilo kratko, že po nekaj dneh jo je žival popihala v dolino. »Še žival ima rada svoj dom; mi smo si ga ustvarili tukaj in ga ne bi menjali za nič na svetu.«

Ivan upa, da bo na Gorjancih priča tudi srebrnemu jubileju Imevejevih srečanj. Tradicija je na njihovi strani, v vseh teh letih jo je vreme zagodlo le enkrat. Na pol v šali in na pol zares doda Ivan, da zategadelj, ker je Bog na njihovi strani, saj je bila na vseh dvanajstih srečanjih v bližnji cerkvi sv. Miklavža, ki je predlani slavila stoletnico, tudi maša. Navsezadnje imajo miklavška cerkev in Imevejeva srečanja skupne okrogle jubileje.

B. BUDJA

Z gumenjakom čez Krkine jezove

Mešana posadka na petkovi tesni vožnji z raftom po Krki od njenega izvira do Šmihela pri Žužemberku

NOVO MESTO — Še za eno novost so se te dni odločili otoški turistični delavci: svojo ponudbo so obogatili z enodnevno vožnjo na raftu po reki Krki od njenega izvira do Žužemberka. Testno vožnjo na velikem gumenjaku, na katerem je prostora za 10, po potrebi pa tudi nekaj več oseb, je opravila posadka, v kateri je imel glavno besedo krmar Zdene Dular, ki sicer skrbi za rečni vozni park na Otočcu, zraven pa je bilo tudi radovedno novinarsko oko.

Petek za take vrste vožnje ni bil ravno najbolj posrečeno izbran dan, a ne zavoljo vraževernosti, pač pa iz preprostega razloga, ker je bila Krka zelo nizka. Še posebno se je to poznalo v vasi Krka, kjer je bil tudi start naše poti, saj je gumenjak pod težo dvanajstih potnikov — turisti pač za nobeno ceno niso hoteli spustiti iz rok enkratne priložnosti za zastonjsko doživetje — večkrat nasedel. Ob tem naj dodamo, da sta avtor teh vrstic in Ivan Brumat, direktor otoškega hotela, dobila svoje vozilce, kanu, s katerim naj bi pomagala opravljati vlogo izvidnika. Dokler jima je voda bila do gležnjev ali najdlje do kolena, sta to vlogo še kolikor toliko uspešno opravljala, kasneje pa sta s svojimi padci in potapljanji poskrbela za imenitno vzdušje na raftu. No, kakor koli že, plovila in potniki so po domala osmih urah naporne vožnje in bredenja po topli Krki in ogledu številnih obrečnih znamenitosti, med katerimi je svoje mesto našla tudi razkošna Mačkova graščina, srečno pristali v Šmihelu pri Žužemberku. Za njimi je bilo kar petnajst bolj ali manj srečno prevoženih ali prepletanih jezov, torej razumljivo, da jim prazni želodci niso dopuščali nadaljevanja poti.

Turisti so bili nad doživetjem navdušeni, kar razumeti niso mogli, da je to ena in ista reka, tista, kalna in rjava, ki so jo zadnje dni videvali na Otočcu, in tista zelena in bistra, ki so jo prečolnarili v petek. Otoški turizem dobiva ob jahanju, katerega glas je segel domala že po vsej Evropi, torej še eno ponudbo, vsaj enako obetavno in atraktivno. Reko Krko je treba doživeti. Toda takšno, tako bistro in take barve, kot je v zgornjem toku.

B. B.

SREČNO PREVESLALI KRKO — Navzlic temu da je bil avtor posnetka s fotoaparatom kar dvakrat na dnu Krke, je petkova krstna vožnja z velikim gumenjakom, imenovanim raft, med izvirom Krke do Žužemberka, vendarle ovekovečena. Dvanajst potnikov s krmarjem Zdenetom Dularjem v ozadju in veslačema Pavletom Uhlom ter Jožetom Retarjem v ospredju je srečno prevozilo in prebredlo kar petnajst jezov. (Foto: B. B.)

VELIKAN NA SUHEM — Andrej Drobežu iz Čadraž bi prejšnji tede zavidal sleherni ribič. V ponedeljek 16. julija, okoli 21.15 je blizu Drag zaučel v reko Krko trnek, priveza na laksu debeline 0,40 milimetra, n katerem je imel obešen šop kurj črev. Dobre pol ure je čakal, ko j sledil silovit poteg, ki je čoln kot za š lo popeljal po Krki. Dobre pol ure j trajala borba, naposled se je na čoln znašel natanko 150 centimetrov dol in domala 20 kilogramov težak son Drobež, ki je sicer član novomešk ribiške družine in ki je pred leti že p tegnil na suho brkača podobnih d menzij, se je takole ponosno postav pred objektiv fotoaparata. (Foto: Budja)

PRODAJNA RAZSTAVA V MINIARTU

ČRNOMELJ — V tukajšnji galeriji Miniart je od 17. julija do 7. avgusta odprta prodajna razstava. Na ogled in v nakup so navoljo dela slikarjev Janka Orača, Dirka Heija, Zlatka Jurejevčiča, Francija Rajmerja, Janka Butale, grafika Rudija Stoparja ter oblikovalke Zdenke Milič-Žepič. Prodajna razstava je odprta od 9. do 12. ter od 19. do 21. ure.

Vinoteka v arboretumu

Matjaž Serini je prejšnji teden v Žabji vasi odprl zasebno vinoteko z mini arboretumom

NOVO MESTO — Serinijeva hiša ostaja zvesta tradiciji. Po stopinjah očeta Alojza, velikega ljubitelja narave in desetletja gonilne sile dolenjskega turizma, stopa sedaj tudi sin Matjaž. V čudovito urejenem okolju obnovljene hiše v Žabji vasi 30 je dobilo Novo mesto prvo zasebno vinoteko in mini arboretum. Brez dvoma je imel prste vmes pri takšni odločitvi — uradni naziv dejavnosti je cvetličarstvo, vinoteka in urejanje okolja — tudi Matjažev oče.

»Vrata našega vrta in prenovljenega poda s kletjo, kjer imamo vinoteko, smo za obiskovalce odprli minuli teden,« ponosno razlaga Matjaž. »Ta čas je v našem mini arboretumu okoli 120 različnih vrst rastlin, dovolj, da lahko svetujemo in uredimo še tako zahteven vrtiček. Navsezadnje je naša želja, da jeseni, ko bo oče odšel v pokoj, pričnemo tudi prodajati rastlinja. Za ilustracijo naj povem, da imamo danes na vrtu kar 50 različnih vrst azalej. Te so očetova ljubezen. Tudi z vinoteko imamo velike načrte. Ta čas je v njej preko 100 različnih vrst vin, od namiznih do vrhunskih jugoslovanskih in francoskih buteljk. Želja je, da pridemo do 400 vrst vin, poleg naših in francoskih še iz ostale Evrope. Pogovori kažejo, da do tega ni več daleč. Ob tem velja omeniti še cene, ki so zaradi nizkih marž precej pod trgovskimi, buteljčna vina nudimo danes po 40 do 120 din.«

Seveda je prodaja vin pri Serinijevih tesno povezana s cvetličarstvom in aranžerstvom; takšna darila so primerna ob sleherni priložnosti, najsi gre za novo leto ali dan žena. Nemara ni odveč ob tem dodati še, da bodo v vinoteki, ki je odprta vse dneve, tudi ob nedeljah in praznikih, med 8. in 21. uro, občasno pripravljene še degustacije vin, po tihem pa razmišljajo tudi o predstavitvi nekdaj na Dolenjskem tako značilne obrti — lončarstva.

B. B.

Matjaž Serini

Zeliščarji na Rogu

Tradicionalni izlet Društva zeliščarjev v Kočevk Rog

KOČEVSKI ROG — Ljubljansk Društvo zeliščarjev je v soboto, 21. jul ja, pripravilo svojo vsakoletno tradicio nalno ekskurzijo v Kočevski Rog in sr čanje zeliščarjev, njihovih prijateljev i znancev ter ljubiteljev narave pri ne kdanji roški žagi.

Udeleženci zeliščarske ekskurzije s na Rog krenili iz dveh smeri: iz Kočevj in Podturna. Med potjo so nabira zdravilna zelišča in druge gozdne sade že. Ogledali so si največjo jelko v Slo veniji Kraljico Roga in oddelek pra gozda. Na grobišču, kjer so Nemci let 1943 zažgali 28 nepokretnih partizan skih ranjencev, so položili cvetje, neka teri pa so si ogledali tudi grobišča, kje počivajo po vojni pobiti domobransk vojaki.

Na mestu srečanja so si udeleženc prireditve najprej ogledali zeliščne su šilnice, nato pa je strokovnjak Stanisla Erjavec zbranim pokazal in razloži kako se pravilno sušijo zdravilna zeli ča, ter odgovarjal na posamezna vpra šanja. Medtem je mojster Maršič skuha svojo za ta srečanja prav tako že trad cionalno zeliščno enolončnico, ki je š vsem v slast. Popoldne so se udeležen tradicionalnega zeliščarskega izleta ra šli.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Kaj vse je v mešanem mesu — Radi bi asfalt na odseku prometne ceste med Stransko vasjo in Pogancami — Domobranci in nemški denar — Zasebni mlekar

Kljub vročini in počitnicam je prejšnji četrtek poklicalo dežurnega novinarja več občanov, ki so se pritožili čez to in ono, prispelo pa je tudi pismo. Kot ves čas doslej je nekaj težav s tistimi, ki ne želé povedati svojega imena, zato naj še enkrat zapišemo: v uredništvu ohranimo ime v tajnosti, če je taka želja našega bralca. Povsem anonimnih klicev pa ne moremo sprejemati.

Pismeno se je na dežurnega novinarja obrnila Novomeščanka, ki želi prek Dolenjskega lista povedati prodajalki, ki dela v mesnici na tržnici, naj bolj pazi, kaj zmelje v mlinčku, kadar stranka naroči mleto mešano meso. Ta mesec je neka stranka naročila mleto meso, govedino in svinjino, dobila pa je namesto svinjskega mesa nekakšen loj in kože. Doma je bila kregana, veselje pa je imel tisti dan samo domači pes. To naj ne bi bilo prvič v tej mesnici.

B. J. iz Birčne vasi želi zvedeti, kdaj bo še tisti preostanek ceste med Stransko vasjo in Pogancami, dolg slaba dva kilometra, ki je zdaj brez asfalta, dobil asfaltno prevleko. Gre za občinsko cesto, ki je precej obremenjena s prometom. Po nji vozijo avtobusi, tovornjaki gozdnega gospodarstva in seveda številni krajani, ki to cesto uporabljajo kot pot v službo in v Novo mesto. »Vsaka potka je že asfaltirana, ta cesta pa ne,« se jezi krajan. Na Cestnem so nam povedali, da bodo letos asfaltirali kilometer tega cestnega odseka, preostali kilometer pa bo prišel na vrsto, ko bo spet kaj denarja v ta namen.

Iz Trebnjega se je oglasil občan, nekdanji domobranski borec, in povedal: »V Dolenjskem listu sem prebral, da nekateri domobranci dobivajo vojaško pokojnino iz Nemčije, kot je pisal tov. Somrak. A jaz nič ne vem. Rad bi pojasnilo, ali je to res.«

V skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja so povedali, da jugoslovansko pokojninsko zavarovanje s tem nima nič in tudi ne more posredovati. Gre za vojaško zadevo. V Nemčiji vodijo domobranske vojake kot vojake svoje vojske in nekateri menda res dobivajo nek denar. Občan bo moral povpraševati koga, ki tovrsten prispevek dobiva, da bo od njega izvedel za ime in naslov nemške ustanove, s katero se bo moral sam neposredno dogovarjati in ugotoviti, ali mu kaj pripada ali ne.

Z Romi so očitno ponekod precejšnji problemi. V imenu več krajanov se je oglasila prizadeta lastnica kmetijskih površin pri Dobruški vasi in povedala, da Romi kmetom kradejo po njivah, kosijo po tujih travnikih in sekajo po tujih gozdovih. »Saj je Rom revež,« pravi, »pa naj bi jim občina dala nekaj zemlje, da bi na svojem in s svojim delom redili konje in drugo, kar zdaj počnejo na račun kmetov.« Kmetje so pripravljeni prodati zemljo občini ali zamenjati parcele, da bi bil enkrat ta problem rešen.

Vid Bauer, upokojenec iz Novega mesta, se je pozanimal, zakaj nič ne napišemo o prodaji mleka na tržnici, kot smo obljubljali pred dvema mesecema v enem od člankov. Zasebni mlekar je namreč prodajal okusno domače mleko, in to ceneje, kot je v trgovinah, pa so mu prodajo prepovedali. Bauerju odgovarjamo, da bo novinarka, ki se s tem vprašanjem ukvarja, v kratkem napisala prispevek o omenjeni problematiki in bo v njem stvari obsežneje pojasnila.

MiM

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.**

Že to jesen bodo v Motelu prenavljali

Trije razlogi za manjši obisk v Motelu — Nove sobe in sanitarije — Posezona

TREBNJE — Tukajšnji motel, ki po izločitvi iz Putnika posluje v okviru Kolinske Ljubljana, je po informacijah vodstva motela dobro obiskan. Veliko se v njem ustavljajo Nizozemci in Francozi ter Nemci in slednjih je v motelu še zmeraj največ, čeprav manj kot prejšnja leta. Kljub razmeroma dobremu obisku motel beleži upad števila gostov tudi v skupnem merilu. »Visoke jugoslovanske cene so naredile svoje. Konkretno Trebnjemu se turisti ogibajo tudi zaradi slabe ceste, saj lahko skozi Jugoslavijo potujejo tudi po boljšem, kakor je cesta Ljubljana—Zagreb,« meni direktor Motela Kolinska v Trebnjem Nace Hribar.

Medtem ko je Motel skupaj s Kolinsko nemočen, kar zadeva omenjena dva razloga za slabše povpraševanje po storitvah edinega trebanjskega gostinsko-turističnega objekta takega tipa, ve, kaj mora postoriti pri sebi, da bo tržno zanimiv. »Ne moremo doseči želenega učinka. Zaposlenih imamo sicer zadosti, vendar imamo premalo prostorskih kapacitet. Zmogljivosti bo motel dobil z obnovo. Renoviranje bo steklo predvidoma to jesen, tako da bo vse nared do začetka sezone v prihodnjem letu,« napoveduje Hribar. Poleg prepotrebnih dodatnih sob in novih sanitarij naj bi tako v motelu zgradili še novo restavracijo in trgovino. S tem bodo naredili najpotrebnejše zlasti za vrhunce sezone obiskov, vendar dolgoročno načrtujejo, da bi s privlačnim dogajanjem privabili v motel obiskovalce tudi v zunajsezonskem času.

L. M.

»ČUKI« NA KANDIJSKEM VRTU

NOVO MESTO — Jutri zvečer bo v okviru glasbenih večerov na kandijskem vrtu zabavala obiskovalce ljubljanska instrumentalna skupina »Čuki«. Nad prireditvijo, za katero ne bo vstopnine, je prevzela pokroviteljstvo Pivovarna Union Ljubljana, ki bo ponudila točeno pivo premium in črni baron.

PRI NAS BELOKRANJCIH — Toni Verderber je pred kratkim izdal s svojim ansamblom video kaseto Pri nas Belokranjcih. Kaseta je izšla pri založbi RTB v nakladi 500 kosov, posneta je v Tonijevih Poljanah pod režisersko taktirko Jožeta Klobovsa. Snemalec je bil Ubald Tankocy, tonski mojster pa Marko Taič. Kaseta gre dobro v prodajo tudi v Beli krajini, četudi založnik ni napravil zanjo skoraj nikakršne reklame.

RENATA NAŠLA NAJVEČJI KROMPIR — Pretekli petek je nastal tale posnetek 9-letne Renate Felicijan s Šmarčne s tremi največjimi in najtežjimi krompirji sorte vesna, ki sta jih na domači njivi našla z očetom Zdenkom. Najtežji je tehtal 91 dag, preostala rekordna primerka pa 88 oz. 85 dag. Felicijanovi so sicer posadili na polovici hektarja pretežno vesno, nekaj pa tudi krompirja sorte igor. Renatina stara mama 76-letna Ivanka nam je povedala, da debelejšega krompirja na njihovi zemlji še niso pridelali. (Foto: P. P.)

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice BOŠTJANU BREZNIKARJU iz Radomelj. Čestitamo!

Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z eno novostjo takšna:

1 (1) Stara ljubezen nikoli ne oveni — AVSENIK
2 (3) Pelji me spomin nazaj — ANSAMBEL I. RUPARJA
3 (2) Soča voda — DOLENJSKI FANTJE
4 (5) V nedeljo popoldne — ANSAMBEL L. SLAKA
5 (7) Slovenska polka — ANSAMBEL T. HERVOLA
6 (4) Mlad pastir — ANSAMBEL IVANA PULJA
7 (6) Kaj je ljubezen — VESNA
8 (10) Biseri z morja — LIPA
9 (—) Košnja — SPOMIN
10 (8) Ne čakaj na maj — COF

Predlog za prihodnji teden: Planinski pozdrav — RUŠEVCI

Glasujem za: ....

Moj naslov: ....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

kozerija

ATE, KDAJ BOMO ŠLI V NEMČIJO

Mali se je spravil nad mojega dragega Fritza.

— Stric, ali radi prihajate k nam v Jugoslavijo?

— Sehr.

— Kaj pa vam je tukaj tako všeč?

— Morje, ljudje, zrak, fse.

— Tudi ženske?

— Auch. Se pravi: tudi.

— Ate zatrjuje, da imate radi naše vino.

— Šnaps je enkraten. Tudi vino je gut.

— Pa pršut, kajne?

— Auch.

— Obožujete domače jedi?

— Pri fas se najem fsega dobrega, napijem se, ambesten reči, nagledam se lepot.

— Skoraj ne verjamem, da ste z vsem res tako zadovoljni, stric.

— Dobro misliti.

— Kaj vas pa spravlja v bes?

— Fisoke cene.

— Se vam zdijo pri nas storitve in stvari drage?

— Ja.

— Kaj pa?

— Pivo, na primer.

— Pivo?

— Ja, pri fas biti pivo štiri marke, pri nas dve.

— Pa pijte kaj drugega!

— Tudi drugo biti dražje kot pri nas.

— Ne boste rekli, stric, da je meso v Jugoslaviji dražje kot v Nemčiji?

— Ja, biti dražje, biti. Tudi sadje dražje, coca-cola dražja. Fisch dražji. Jaz zato kmalu odpotovati v Nemčija.

— Prekinili boste dopust?

— Ja, Urlaub ist finisch.

— Koliko mark pa zaslužite mesečno?

— Jaz biti šlosar. Mesečno dobiti tri tisoč dvesto mark.

— Koliko dinarjev, preračunano v marke, pa dobiš mesečno ti, ate?

— Šeststo.

— Kaj pa še čakamo? Čas bi bil, da tudi mi odpotujemo v Nemčijo!

TONI GAŠPERIČ